

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

A vistai református templom ajtója ma

Tizennyolcadik évfolyam
2007. május

5

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (32.)	
V. A profetikus igehirdetés perspektívái.	
1. A profetikus igehirdetés krízise.....	219
2. A profetikus igehirdetés verifikálása.....	220

Vasárnapi prédikációk

Orbán János: Szeressétek ellenségeiteket! Máté 5,43–48.....	222
Visky János: Nem messze Isten országától. Márk 12,34.....	223

Prédikációk anyák napjára

Borbándiné Bantta Erika: Öltözzétek fel a szeretetet. Kolossé 3,12–14.....	227
Jakó Sándor Zsigmond: Az édesanyai könyörgés. 2Királyok 4,22–27a.36–37.....	229

Prédikációk pünkösd nagyhetére

Lőrincz István: Áldozócsüdtörtök és pünkösd között	
A Júdás helye. Az apostolok cselekedetei 1,21–22.....	232
A sorsvetés. Az apostolok cselekedetei 1,26.....	233
Vele együtt a mennyben. Efézus 2,6.....	234
Mennyei polgárok. Filippi 3,20.....	235
Főpapunk a mennyben van. Zsidók 8,1.....	236
Mit látunk és mit nem? Zsidók 2,8–9.....	237

Prédikációk mennybemenetel ünnepére

Joó Sándor: A mennybemenetel öröme. Lukács 24,50–52.....	239
Kováts László: Ha meglátjátok felszállani... János 6,61–62.....	242

Prédikációk pünkösd ünnepére

Bustya Dezső: Szentlélek konete. 1János 2,20.....	246
Csomay Árpád: „Térjetek meg... és veszitek a Szent Lélek ajándékát.”	
Az apostolok cselekedetei 2,38.....	248
Földesy Márta: Pünkösd-i prédikáció. 4Mózes 11,11–17.....	250
Fazakas Sándor: A népek egyháza. Az apostolok cselekedetei 2,1–18.....	252
Kulcsár Árpád: Minemű lélek lakozik bennetek? Lukács 9,51–56.....	256

Prédikáció sákramentumos istentiszteletre

<i>Úrvacsorai igehirdetés:</i>	
Dr. Victor János: Egyenlő vendégek. 1Korinthus 11,25.....	258

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (5.)	
Kegyelem – tényleg érthetetlen?	
Álnokságainkat eltörölte.....	260
A feddhetetlenek.....	261
A kegyelem gyakorlása mások felé.....	262

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési igehirdetés:</i>	
Domahidi Béla: Fogadjátok be egymást... Isten dicsőségére. Róma 15,1–7.....	263
<i>Temetési igehirdetés:</i>	
Ötvös József: A mennyei kazetták festője. 1Korinthus 13,13.....	265

A restaurálásról

Második Helvét Hitvallás.....	268
Fülep Lajos: A református templom.....	268
Istentiszteleti rendtartás a Magyarországi Református Egyház számára.....	270

A cím- és hátlapon a vistai református templom bejárati ajtója a felújítás előtt és után. A restaurálást végezte és a fényképeket készítette Mihály Ferenc.

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (32.)

V. A profetikus igehirdetés perspektívái

1. A profetikus igehirdetés krízise

Az eddig előadottak alapján azt lehetne gondolni, hogy a profetikus igehirdetés a népegyházi prédikáció manapság annyit emlegetett krízisének a terápiája. A dolog nem ilyen egyszerű! Az üdvtörténet is, az egyháztörténet is arra figyelmeztet, hogy a prédikáció krízisének oka lehet a prédikátor krízise (Piper), oka lehet az egyház elvilágiasodása, oka a prédikáció dekódolhatatlansága, kánaáni nyelvezete. De, s éppen ez a paradoxon, oka lehet az igehirdetés profetikussága. A profetikus igehirdetésnek nemcsak győzelmei lehetnek, hanem kudarcai, vereségei is. Figyelemre méltó, milyen gyötrelmesen élték át ezt a paradoxont már *maguk az ótestamentumi próféták*.

Így például Jeremiás próféta. Egyrészt úgy tapasztalja, hogy Isten igéje olyan, mint a tűz, vagy mint a sziklazúzó pöröly (Jn 23,39). Másrészt viszont ezt kell panasználni: „Nevetségessé lettem minden időre, mindenki csúfol engemet. Mert ahányszor csak szólok, így kiáltok, erőszak és romlás. Az Úr szava mindenkori gyalázatomra lett nékem...” (Jer 20,7 skk.). Ugyanígy Ézsaiás, akinek ezt kell kérdeznie: „Ki hitt a mi tanításunknak, és az Úr karja kinek jelentetett meg?” (Ézs 53,1) Ámósnek ezt tanácsolja Amáziás, a főpap: „Menj el próféta! Fuss el a Júda földére! Ott egyed kenyered és ottan prófétálj. Béth-Elben pedig ne prófétálj többé, mert a király szenthelye és az ország székháza ez.” (Ám 7,12–13) Magának Jézus Krisztusnak az igehirdetését ezzel utasították vissza: „Kemény beszéd ez, kicsoda hallgathatja őt?” (Jn 16,60) Ezért joggal mondtotta az Úr: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megöli a prófétákat és megkövezed azokat, akik hozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá; és te nem akartad” (Mt 23,37). Athénben Pál apostol prédikációja után a Lukács feljegyzése szerint csak „némely férfiak” csatlakoztak hozzá és néhány asszony (ApCsel 17,34). A korinthusiak véleménye pedig ez volt Pálról: „Levelei ugyan súlyosak és kemények, de a maga jelenvolta erőtelen és beszéde silány.” (2Kor 10,10) De a profetikus igehirdetés megvetése később is jelentkezik az egyháztörténet folyamán. Savonaroláról írja Ravasz László: „Feddése szeges ostorként vágott végig a hatalmasokon, az egyház bíboros fejedelmein. Szavának ereje egyre nőtt, míg átokká hatalmasodva a Szent Kúriáig, sőt a pápa személyéig csapkodott fel. Savonarola ellen pedig megindult a lavina... az egyház maga függeszté bitófára leghívebb és legnagyobb fiát...” (Ravasz László: *Homiletika*. Pápa 1915, 62.) Kálvint elűzték Genfből profetikus magatartása és igehirdetése miatt. Csikesz Sándornak belöttek az ablakán és felgyújtották a szénáját, amikor a magzatelhajtásban meghalt fiatal asszony gyilkosait kipredikálta temetési igehirdetésében. Martin Niemöllert, Paul Schneidert, Wilhel Buscht bebörtönözték a Harmadik Birodalomban igehirdetésük miatt. Bonhoeffert, Kai Munkot, miként sok más profetikus igehirdetőt, Krisztus ellenségei likvidáltak. Ami azt jelenti, hogy a profetikus igehirdetésnek nemcsak pozitív visszhanggal, megtérő, bűnbánó emberek seregével kell számolnia, hanem elutasítással is,

Vasárnapi prédikációk

Orbán János
ny. lelkipásztor
Kolozsvár

Szeressétek ellenségeiteket!

Alapige: Máté 5,43–48
Bibliaviasás: 1Péter 2,1–10

A felolvasott igében annak a csodálatos életnek a világa tárul ki előttünk, melyre Jézus hívja az Istent-keresőket. Az úgynevezett Hegyi Beszéd tanításaiból való. Ha ezt a beszédet megfigyeljük: az emberi körülmények mássátételét, s az üdvösség boldogító ígértét tárja elénk. A cél: a földi életből felemelkedni Isten örökkévaló világának magasságába, melynek beteljesülése az Atyával való találkozás és örökkévaló, boldog együttlét. Aki ide el akar jutni, annak életét Krisztus szabja meg, Ő határozza meg. Az Isten országa felé igyekvő embernek más az életberendezése, mint annak, akinek nem az a célja. Jézus be akarja itt vezetni hallgatóit annak a más életnek a levegőjébe, melyet az ő tanítványainak élniük kell.

I. Az előbbinél – ahol a sértések eltéréséről, jogainak feláldozásáról beszél – itt még tovább megy. Vajon nem lehetlent kíván?

Amire Jézus hivatkozik: hallottatok, hogy megmondott: „Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet.” Nagyon emberi, de Krisztus nélkül való. Olyan szabály volt, amelyikhez Krisztus idejében még mindig ragaszkodtak a zsidók, noha Mózes sem tanította ezt így. Az ellenség gyűlölésére vonatkozó tételt a Mózes törvényében nem találjuk meg. Valószínűleg az írástudók csavarták el, illetve toldották a törvényhez, amire itt Jézus hivatkozik. Tény, hogy a zsidók ehhez tartották magukat. Az bizonyos, hogy az emberi természetnek az felel meg jobban, amit az írástudók tanítottak. Az ellenséget el kell tiporni és meg kell semmisíteni. De az emberi természet bűnös, s az ilyen gondolkozás is az – tanítja Jézus. Akiben szeretet van, abban nem lehet gyűlölet. A gyűlölet kiöli a szeretetet. Aki a szeretetben marad, az marad Istenben! Jézus ezt a szeretetet hozta. Ő nem tanít gyűlöletre még ellenségeinkkel szemben sem. A szeretet mindig az a többlet, amivel Isten gyermekei rendelkeznek. A keresztyén ezzel több, mint a pogány, s a hívő ezáltal lesz másabb lelkületű, mint a hitetlen. Amit itt Jézus elmond, azt saját életével pecsételte meg. Egész élete szeretet volt gyűlölőivel szemben, és az utolsó szava is imádság volt ellenségeiért.

Mondhatná valaki, hogy Jézus milyen jögon mondott mást, mint az írástudók? Úgy, hogy Ő a törvénynek nem magyarázója, hanem betöltője. Ő nem csak szájával tanított, hanem életével bizonyította, amit mondott. *Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket.* Hát ez bolondság! Hát igen – mondja Pál apostol –, egyiknek bolondság, másoknak botránkozás. De nekünk? Vajon nekünk is? Álom, idealizmus, badarság? Mi nem mondunk le róla. Milyen szegény annak a lelke, aki a felolvasott igében nem látja meg az emberek egymás mellett való élésének mély-séges lehetőségét. Itt a személyes életről van szó. A gyűlölet csak gyűlöletet képes éb-reszteni, de a szeretet minden bűnt legyőz. Jóval győzd meg a gonoszt! Dávid nemegyszer megölhette volna az életére törő Sault. Nem tette. Jézus az embert nézi itt, és nem a bűnt. A bűnnel szemben kérlelhetetlen. Nehéz szeretni ellenségeinket! De vajon nem

nehézebb ez a parancsa Krisztusnak: szeresd Istent teljes szívedből? Ehhez hozzáfűzi: szeresd felebarátodat. Csakhogy itt Jézus élesebben tárja elénk, hogy az emberek háládatlanok és gonoszok. Ez még nem old fel minket az evangélium parancsa alól. Annyi az egész, hogy ösztönszerűen igyekszünk védekezni az ige életől, mert belénk hasít. Gondolj a legnagyobb ellenségedre: tudnád-e szeretni? Aki téged átkoz, tudnád-e áldást kívánni annak életére? Aki téged gyűlöl, tudnád-e azon segíteni? Aki szid, gyaláz, kerget, üldöz, tarthatatlanná teszi életedet, tudnád-e azért imádkozni? Olyan szomorú Krisztus kérdésére a felelet: nem!

Milyen nagy út áll előttünk, mekkora harc?! Legyőzni magunkban a haragot, a gyűlöletet, hogy a mennyei Atya gyermekei lehessünk. Legyen a te hited gyertya a házban, melyet nem véka alá rejtenek, csillag a sötét éjszakában, mely megtanít tájékozódni a bűn sötétjéből kivezető út felé. Hiszen: „Ti vagytok a világ világossága!” Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jócselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat!

II. Isten, itt a földön azokért, akik őt szeretik, kegyelmének ajándékaiban részesíti azokat is, akik Őt gyűlölnek. A gonoszokat ez néha önteltté teszi. Sőt, éppen azzal fordulnak szembe a hívőkkel, hogy „nem imádkozom, mégis segít az Isten!” Néha a gonoszok Isten jótéteményeiben is az istenfélőkre szálló minden áldásban felülmúlóan részesülnek. De ha észre nem térnek, az még nagyobb kárhoztaításukra lesz.

Az ellenségszeretetet krisztusi magatartás. Nem azt jelenti, hogy össze-vissza pusztulod, hanem azt, hogy nem cselekszel vele hitetlenül. Nem jelenti azt, hogy minden gonoszságát elnézed. Sőt: a szeretet meggátolja a gonoszt: elsősorban magában, azután a másokban is. A bacilust meg kell ölni, hogy a beteg megmaradjon. Ha pofonvered, nem várhatod, hogy szeressen. Ha szereted – ő akkor is pofonverhet téged, de a te lelkiismereted nyugodt.

Jézus parancsa nem emberi, de a jutalom sem emberekre tekint. Akarsz-e a mennyei Atya gyermeke lenni? A te számodra ez legyen a fontos. Ha csak olyan vagy, mint a többi, miben látszik, hogy Isten gyermeke vagy? *Ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek? Avagy a vámszedők is nem ugyanazt cselekszik-é?* Jézus az irgalmas samaritánus példázatával mutatott rá arra, hogy kiben van igazi vallásosság, igazi hit, igazi szeretet.

III. *Legyetek tökéletesek!* Ez a Krisztus felhívása, ügyeljünk, nehogy képmutatókká legyünk. „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg!” (1Jn 1,8) A tökéletesség is „rész szerint van bennünk” (1Kor 13,12), mint minden, ami Isten szerint való. De ez eltöröltetik! Tökéletesek akartok lenni? „Öltözzétek fel a szeretetet, mint amely a tökéletességnek kötele!” (Kol 3,14)

Jézus így tanít! Eredj el, és te is ekként cselekedjél! Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Nem messze Isten országától

Alapige: Márk 12,34

Bibliaolvasás: Márk 12,28–34

Ha most szavazásra bocsátanám azt, hogy Jézusnak ez a kijelentése, amit egy kérdezősködő írástudónak mondott, véleményetek szerint micsoda: dicséret vagy elmarasztalás – bizonyára megoszlanának a vélemények. Egyesek azt mondanák, hogy ez az ember, aki sokat tud Isten dolgairól, mert írástudó, valóban nagyon közel van Isten országához.

gához. De, Jézus eme kijelentését: „nem messze vagy az Isten országától”, úgy is lehet érteni: még mindig nem vagy benne. Én most erre a második értelmezésre szeretném figyelmeztetni, ugyanis éppen a vallásos emberek között van sok olyan ember, aki nincs messze ugyan Isten országától, de még mindig nincs benne.

Volt még Jézusnak más, hasonló kijelentése, amit első hallásra dicséretnek lehet felfogni, ugyanakkor nagyon elgondolkoztatók is ezek a kijelentések, s annak átgondolására serkentenek, hol is tartunk az Istennel való kapcsolatunkban. Egy ilyen ismerős történet az, amikor Jézus ott van Márta, Mária és Lázár otthonában, s leülve, Isten országáról tanít. Mária rögtön leül a lábaihoz, hallgatni őt, mert felismerte, hogy abban a pillanatban a lelki kenyér fogyasztása a legfontosabb. Márta másként viszonyul ugyanekhez a helyzethez, s méltatlanul tekint a Mária tétlenkedése miatt. Ekkor mondja neki Jézus, hogy Mária a jobbik részt választotta. Nos, véleményetek szerint, ebben az esetben kit dicsér meg inkább Jézus? Megdicséri a Márta szorgalmát, ugyanakkor elmarasztalja amiatt, hogy nem ismeri fel a nagy pillanatot, az Isten országáról szóló tanítás átvételének lehetőségét. Ezért kap itt Mária nagyobb dicséretet, mint Márta.

Ebből az ismert példából is kiderül, milyen értékrendet állít fel Jézus. Erre akar ráhangolni minket akkor, amikor az írástudónak adott választat elénk is alkalmazza. S mindezt azért, hogy ez a kijelentése máris dicséretként hasson számunkra, s ne elmarasztalásként: „nem messze vagy az Isten országától!”

Mert, ha majd életed végső összegzésénél csak elmarasztalásként hallható Jézus rád vonatkozó véleménye, miszerint nem messze vagy az Isten országától, az bizony olyan helyzet lenne, mint amikor az utazni kívánó ember orra előtt elmegy a vonat, s noha nem volt messze tőle, mégis lemaradt. Vigasztalhatja magát az ilyen ember azzal, hogy majdnem elérte a vonatot?

Vagy egy másik példa: a téli sötét éjszakában, jeges szélfúvásban átfázott, csontig dermedt és éhes vándor valahol egy pislákoló fényt lát, eljut az ajtóig, de bizonyos okok miatt nem lép be azon, bár csak egy lépésre van a benti melegtől, reggelre mégis megfagy. Majdnem bekerült a meleg házba, és mégsem.

Vagy egy másik példa szerint: a sivatagban a szomjúságtól kiszáradt vándor, erőtlenségében lerogyva valami víztükröt lát, de azt gondolva, hogy csak hallucinál, nem vánszorog már tovább, s a víz közelében szomjan hal. Majdnem elérte a forrást, de mégsem, mert ő azt hitte, hogy... S itt bőven lehetne sorolni a példákat arra nézve, mi minden akadályoz meg sok embert abban, hogy bekerüljön az Isten országába. Ezt szeretnénk most tisztázni néhány gyakorlati példa által.

Lelki beszélgetések rendjén derül ki, hogy, noha vannak templomba járó emberek, akiknek van már bizonyos ismeretük a Biblia kapcsán, mégsem tudják meghatározni, hogy lelkileg hol is tartanak. Sok ember bizonytalan abban a kérdésben, hogy van-e üdvössége, van-e bűneire bocsánat. Ezért nincs igazi belső megnyugvása, nincs bizonyossága abban a kérdésben, ha ma éjjel meghalna, hova kerülne, mi lenne vele. Érzi ugyan, hogy nincs messze, de azt sem tudja határozott bizonyossággal, hogy odabent van már. Én nem tudom, drága testvérem, te hogy érzel ebben a kérdésben? Ha megvizsgálod saját hitéletedet, hol tartasz egyáltalán? S ha netán valaki közlünk még mindig nincs bent, én most éppen az ilyen emberhez szólok, hogy felfedezze azt, miért is nincs még bent az Isten országában.

Sok embert akadályoz az utolsó, döntő lépés megtételében a *közöny*. Sokszor ez a közöny vallásos köntös álruhájában jelentkezik. Azt mondja: én templomba járok, néha még a Bibliába is belenézek, s ha nem vagyok túl fáradt este, lefekvés előtt legalább egy Miatyánkot elmondok. Sok vallásos ember ennél többet nem is tart fontosnak. Ugyanakkor a lelke mélyén érzi, hogy valami még hiányzik életéből. Még nem ért cél-

ba, úgy, mint az a távfutó, aki túl van már a nehezen, néhány méter van még a célig, már-már azt hiszi, hogy övé lesz az aranyérem is. De, egyszer csak valamilyen gondolat lebénítja, s látva, hogy valaki elhúz mellette, ő lassít, már nem remélve azt, hogy nyerhet. Pedig csak egy fél lépéssel előzi meg őt a másik a cél küszöbén. Különös kísérlet lenne megkérdezni az így lemaradt embert, milyen érzéssel vívódik ilyenkor.

Mert, ugye, a teljes örömhöz nem elég keresni, találni is kell, s nem elég zörgetni, be is kell lépni az ajtón. Nekünk teljes keresztyén élet kell, nem csak langymeleg vallásosság. Nem csupán egy andalító hangulatra vágyunk itt a templomban, hanem állandó belső békességre van szükségünk Istennel és egymással. Mi gátol abban, hogy erre eljuss? Lehet, hogy éppen a közöny. Az a hozzáállás a lelki dolgokhoz, amikor valaki azt mondja, nem feltétlenül kell az elsők közt célba érni, elég, ha becsúszunk a mennybe. Ezért olyan megfáradt és langyos sok ember keresztyén élete. Ennek kapcsán Jézus szinte már ízléstelenül fogalmaz, amikor azt mondja egyik langyos kis-ázsiai gyülekezet kapcsán: kivetlek a számból. Pontosabban: kiköplek. Mi azt szoktuk kiköpni, ami nem ízlik, amire nem számítottunk. Ettől a veszélytől akar minket megőrizni az Úr, amikor elővigyázatosságra int.

Más akadálya is van annak, hogy valaki ebből a 'nem-messze' – állapotból végérvényesen bekerüljön Isten országába. Ez pedig a *halogatás*. Rettenetes nyomorúsága ez sok templomos embernek. Jézus itt éppen egy írástudónak mondta azt: nem messze vagy az Isten országától. Vagy ott volt a gazdag ifjú, aki a parancsolatokat megtartotta, s Jézus azt mondta neki: egy fogyatkozásod van. Egy dolog hiányzik még az életedből: menj és add el minden vagyonodat. Ennek nem képes eleget tenni, s elment Jézustól megszomorodva. Lehet Jézusig jutni, s tőle elmenni megszomorodva. Mert, aki Jézustól elmegy, az csak megszomorodhat. S aki Jézus közelében éldegél évekig, de utána elárulja őt kapzsi módon, mint Júdás, az nemcsak megszomorodva megy el, hanem elkárhozni megy el. Jaj, az így elmenőknek!

A halogatás egy nagyon ártalmas dolog. Félix helytartó azt mondta Pál apostolnak, miután Jézusról, az igazságról és az eljövendő ítéletről kezdett beszélni neki: majd még meghallgatlak téged. Ez a politikus belekerült a határzónába, de nem merte átlépni a határt, nehogy elveszítse jó állását vagy hírnevét. Pedig azt mondja az ige: itt a kellemetes idő, itt az üdvösség napja. Ne halogass! Sokan azért halogatják a végső lépés megtételét Isten felé, mert valamilyen hamis biztonságérzetben ringatják magukat. Mások pedig félnek feladni pozíciójukat, netán mindent felégetve maguk mögött Jézusért, nehogy bolondnak minősítse őket a világ, mint Festus Pál apostolt. Sokan nem akarják kitenni magukat annak, hogy ujjal mutogassanak rájuk Jézus miatt, netán Krisztus bolondjának neveztesse nekik. Holott nem lehet egy kályhának felforrósodnia úgy, hogy azt a környezete ne érzékelje. Nem lehet úgy áttüzesednie egy ember szívének, hogy azt valaki ne vegye észre. S nem lehet úgy szentségben járni és jézusi tisztaságban élni, hogy ez ki ne sugározza a környezetre. Az őskeresztyének olyan életet éltek a pogányok között, hogy azok kénytelenek voltak elismerni, mennyire szeretik egymást. Volt valami az életükben, ami a pogányokból hiányzott: az a szeretet, amire minden ember sóvárgott.

Most a szülőket kérdezem: vajon miért vonakodik a krisztusi élettől sok gyermek és fiatal? Nem éppen azért, mert otthon a ti egymáshoz való viszonyulásotok nem éppen krisztusi? Nem lenne-e gyermekeink részéről az a legszebb elismerés felénk, szülők felé, ha azt mondhatnák: nézzétek, apu, anyu mennyire szeretik egymást?! Bizony, lehet, hogy a mi bukdácsoló hitéletünk tart távol sok embert az utolsó, döntő lépéstől. Vagy lehet, hogy a munkahelyen nem megfelelő viselkedésünk tart vissza a döntő hitbéli lépéstől bizonyos munkatársakat? Vagy a rokonságunk körében még mindig nem elég

vonzó a mi keresztyénségünk? Lehet, sokan miattunk halogatják az utolsó nagy lépés megtételét Jézus irányában.

De, ott van egy másik nagy akadály is annak az útjában, hogy valaki bekerüljön Isten országába: *a bűn szeretete*. Van, aki szeretne új életet kezdeni. Csakhogy van valami titkolt, apró, vagy éppen nagy bűne, amiről a környezet nem tud ugyan, de ez nem engedi közel kerülni Krisztushoz. Vagy az üzleti életben nem tisztességes lépések és húzások, ami nem engedi kibontakozni az áldásokban gazdag krisztusi életet. Lehet, hogy valaki titokban az iszákosság, vagy más káros szenvedély rabja, s emiatt nem tud közel kerülni Istenhez. Nem tud, vagy nem akar szakítani ezekkel, s ezért marad távol Isten uralmától. Van, akit a munka, a pénz szeretete tart távol az utolsó, döntő lépés megtételétől. Júdást Jézus közelében fojtotta meg a pénz szerelme.

Egy másik nagy akadály lehet az Isten országába jutásban az *önigazultság*. Ennek a kategóriájába tartozik az igénkben szereplő írástudó is. Ismeri a törvényt, helyes választ ad Jézusnak, csakhogy még mindig akadályozza valami őt a Jézus követésében: az önigazság. Az ő jelszava: én nem vagyok olyan bűnös, mint a másik. Jézus beszél egy ilyen emberről. Ma is hallunk ilyeneket: minek nekem templomba mennem, imádkoznom, Bibliát olvasnom, amikor a templomba járok sem jobbak, mint én? Bizony, az ilyen embert az a veszély fenyegeti, hogy kívül rekedjen Isten országán, akárcsak ama őt balga szűz, akiről Jézus példázata beszél. Jézus határozottan figyelmeztet minket az önteltség és önigazság veszélyére.

Van még egy másik nagy akadály is: *az anyagiasság*, ennek kapcsán a kapzsiság és fősvénység. Amikor az emberek anyagi megfontolásból elodázzák a lelki dolgok felkarolását, a hitben való elmélyülés lehetőségeit, ezek miatt maradnak le a lelki meggazdagodás lehetőségeiről. Ezért sokszor úgy jár, mint Péter, aki a Jézus megtagadása küszöbén távolról követte őt. Követte, de szívében tele szorongással és félelemmel. Nem elég távolról követni Jézust. Az ilyen ember könnyen megtagadhatja Mesterét. Az ilyenekre is vonatkozik Isten fájdalmas kijelentése: ez a nép ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem.

Hadd kérdezzek, kedves testvérem, te hogyan tiszteled az Urat? Nem elég az ajkaddal tisztelni! Nem elég templomi jelenléteddel tisztelni! Nem elég egy imádság elmormolásával tisztelni, nem elég egy adománnyal tisztelni! Legyen a szíved közel az Úrhoz, egészen egy legyen vele. Ez azonban önfeláldozást kíván. Az ettől való vonakodás is lehet akadály a utolsó, döntő lépés megtételének Isten felé.

Egy tanítómesze következik: a tyúk és a disznó együtt sétáltak az utcán egy nap, amikor megláttak néhány éhes gyereket, akik napok óta nem ettek semmit. A tyúk megszánta a gyerekeket, s azt mondta a disznónak: Mi lenne, ha reggelire adnánk ezeknek a gyerekeknek finom sonkás tojást? A disznó elgondolkozott a tyúk ajánlatán, majd azt mondta: ez neked nem jelentene nagy áldozatot, de tőlem ez teljes odaszánást kíván. Hát sokszor mi is így vagyunk ezzel: egy tojást még talán, de teljes odaszánást? Azt már nehezen! Pedig Jézus azt mondta: aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét és úgy kövessen engem. Nem érdemes félszívvvel szeretni Őt, s nem érdemes távolról követni az Urat. Nem érdemes megfigyelőként csak úgy távolról szemlélni a Krisztus körüli eseményeket. Jó lenne teljes szívvel részt venni benne, hogy az üdvösség is a miénk legyen. Ne elégedj meg azzal, hogy nem vagy messze az Isten országától! Kérd az Úrtól azt, hogy idejében besegítsen az Ő megváltó és megtartó szeretetébe! Ámen.

Prédikációk anyák napjára

Borbádiné Bantta Erika

Magyarlapád

Öltözzétek fel a szeretetet

Alapige: Kolossé 3,12–14

Elgondolkoztam azon, hányszor öltözik fel az ember életében. Különböző alkalmakra különböző ruhákba öltözünk. Van sok nappal és éjszaka, sok munkás, fáradtságos nap, és vannak vasárnapok, ünnepnapok, sátoros ünnepek, egyedi alkalmak: keresztlő, esküvő, temetés, évfordulók. Az édesanyák, nagymamák, nagynénik, keresztyanyák hányszor felöltöznek, és öltöztetnek másokat, hogy minden a megfelelő rendben legyen. Felöltözünk mint menyasszony, feleség, anya, örömanya, tisztviselő, tanár, orvos, lelkes, munkás vagy házvezető. Különböző hivatásunk van, különböző beosztásunk, különböző szerepeink, és sokszor ezek a külső körülmények határozzák meg, hogy mibe és hogyan öltözünk, hogyan viselkedünk, beszélünk, cselekedünk. Manapság megtévesztő lehet sokak számára az öltözködési „kultusz” Némelyek belebetegednek ezekbe a külsőségekbe. Egyesek túl nagy hangsúlyt fektetnek az öltözködésre, mások meg kevésbé, vagy egyenesen elhanyagolják az életnek ezt az oldalát.

De itt most az ige másról szól, és elgondolkoztat: „Öltözzétek föl azért, mint az Istennek választottai, szentek és szeretettek...” Ez mit jelent? Hogyan öltözzünk fel? Milyen szerepünkben kell felöltöznünk, milyen alkalomra, meddig? A kérdések valósággal záporoznak.

„Mint Isten választottai...” – tudod te magadról, kedves testvérem, hogy ki vagy? Isten választottja. Ahogy a menyasszony a vőlegényé és csak az övé, neki öltözik menyasszonyi ruhába, az Isten igéje azt mondja most neked, nekünk, hogy Isten választottai vagyunk. Isten ma is komolyan gondolja amit mond, és „nem ember ő, hogy hazudjon” Úgy jársz-e, kelsz-e életedben, munka vagy pihenés közben, hétköznap vagy ünnepnap, hogy közben tudod: Isten választottja vagy? Nem ideig-óráig, nemcsak addig, amíg vasárnap templomba jövünk, bibliórán vagy sátoros ünnepen, hanem mindig az vagy: választott. Az Úr szeme rajtad, szeret téged, követ, gondodat viseli, kedvedet keresi. Ő ezt teszi választottaiért. Egyáltalán észre vesszük ezt, vagy gondolunk erre?

„Mint szentek és szeretettek...” Mondhatná most valaki: én szent, én szeretett? Hogyan? Ne használjunk már ilyen nagy szavakat! Ha a hétköznapjainkra gondolunk, néha valóban úgy tűnik, nem férnek bele ezek a szavak életünkbe, nem illenek ránk. Nem vagyok szent, nem akarok az lenni, nem tudok az lenni – valljuk be bűnbánattal vagy anélkül.

Az ige azonban nem a mi szánkából szól, nem mi mondjuk ezt. Elsősorban nem tőlünk függ az, hogy valaki szent és szeretett. Ne értsetek félre. Ezt az Isten mondja ránk. Ez ajándék. Igen, Isten így szeretne minket látni, és ő így is lát minket a legtöbbször, és teszi ezt Fia érdeméért. Nem önerőből leszünk szentek és szeretettek, hanem csakis reá figyelve, őt követve, neki engedve, hogy az, amit mond, valósággá váljon életünkben. Ő tesz minket szentekké, ha hagyjuk. Mert azok élete lett szent, akiknek élete összefonódott Jézus életével, Isten akaratával. Ez a mai ige ezért lesz figyelmeztetés, pirongatás és örömezenet egyben, hogy elgondolkozzunk ma mint édesanyák, mint igehallgatók. Megéljük-e ezt a szentséget a hétköznapokban vagy sem? Árad-e ez, mint a jó illat? Nem szenteskedés, nem olcsó, felszínes áhítatoskodás, nem üres imamormolgatás és há-

lálkodás, hanem a szó szoros értelmében vett Istennel való együttjárás teljes szívemből, teljes lelkemből, teljes elmemből. Ebben az istentelen, sokszor szentségtelen világban szeretném, ha az én életem odatapadna a szent Istenhez, hogy életem értékes legyen, értelmes, áldott, tiszta, egészséges, szép, egyenes. Mint „szeretettjei” ...hányszor szembe-sülünk azzal, hogy szeretni nem olyan könnyű feladat. Édesanyákként és más minőségünkben saját bőrünkön tapasztaljuk, hogy sokszor kudarc ez a szeretés, egy megoldhatatlan függvény itt a földi hétköznapi életben. De ha szeretünk és viszontszeretnek, az erőt ad és elégtételt, és nő az ember teherbíró képessége. Mennyi erő árad abból, ha valaki tudja: az Isten szereti, ő Isten szeretettje, és ha senki másnak nem is kell már ő, Isten még mindig számon tartja – s ez ad erőt az élet terheinek a továbbviteléhez.

E megszólítás után mit is vegyünk fel magunkra? „Könyörületes szívet, jóságosságot, alázatosságot, szelidséget, hosszútörést.” Nem kis dolgokat kell felvennünk! Vajon hol árulják ezeket a ruhákat? Mennyit érnek? Tudjuk-e hordani őket? Szükségünk van-e ezekre? Nehéz könyörületes szívet hordani, amikor a világ könyörtelen, irgalmatlan, amikor közvetlen közelünkben durvaságban van részünk, amikor mi is szegények vagyunk. Nehéz jóságosnak lenni, amikor annyiszor szembesülünk a rosszal, az igazságtalansággal, a hamissággal. Nehéz alázatosságnak maradni, amikor mindenki uralkodni szeretne, amikor a gőg, a fennhéjázás, a megvetés az eget éri. Nehéz szelídek maradni, amikor azt látjuk, hogy az erőszakosoké a világ, ők vezetnek, terveznek, érvényesülnek. Nehéz hosszútörőnek lenni, amikor azt halljuk magunk körül, hogy mindennek van határa. Ha elfogyott már a türelmem, hogyan tűrjek? Nehéz?! Tényleg?! Valóban. Az Isten figyelmeztet: mint az ő választottjai, nekünk mégis ezekre az öltözékekre van szükségünk. Abban a családban, abban a közösségben, azon a munkahelyen, ahol élünk, erre van szükségünk, ha élni akarunk. Nem kell, nem kötelező, de nem lehet másként. Ha meghalljuk az ígét, és komolyan vesszük azt, elfogadjuk, hogy csak így lehet, csak így érdemes élni. Akkor nem is lesz nehéz, mert mindezt Isten viszi véghez bennünk. Tulajdonképpen engedni kell, hogy ő öltöztessen. Merjünk úgy öltözni, ahogy ő tanácsolja!

Aztán valaki kérdezhetné: mégis miért? Azt gondolnánk: akkor minden jó lesz, elcsitulnak a háborúk, az indulatok, a veszekedések, elsimulnak a békételenségek. Ha mi így élünk, akkor végre minden jó lesz körülöttünk. De az ige másképp folytatódik. Azt olvassuk a 13. versben: „elszenvedvén egymást, és megbocsátván kölcsönösen egymásnak... miképpen Krisztus is megbocsátott néktek...” Mindazok mellett, hogy sikerül úgy öltözködni, ahogy az Isten tanácsolja; értsd a fentieket; mégis lesznek napok, következnek olyan események az életünkben, amikor nem lesz más megoldás, mint elszenvedni egymást, és megbocsátani egymásnak. Kérdezhetnénk: meddig? Hogyan csináljuk ezt? Ki szeret szenvedni? Ki tud könnyen megbocsátani? Itt segít nekünk az ige, amikor Krisztust hozza példaképül. Nincs más mérce, nincs más út, ami járható lenne, csak a Krisztus útja. Tőle meg lehet tanulni szenvedni, tőle tanulunk megbocsátani. Sokan közületek tudnátok élő példákat hozni, beszélni arról, hogy hány olyan helyzet van, amikor szenved az ember, amikor a másik miatt szenved, vagy miatta szenvednek mások. Arról is lehet beszélni, milyen, ha nincs megbocsátás, ha nem akarnak felejtetni. Ezzel van tele az élet. Az ige alapján érdekes az, hogy az elszenvedés és a megbocsátás együtt jár. Ha nincs megbocsátás, akkor van szenvedés. Ha azt akarjuk, hogy szűnjön a szenvedés, tanuljunk megbocsátani. Ez a gyötrelmesen szép öltözet is Krisztustól maradt ránk. Ne akarjuk darabokra szagatni, hagyjuk egyben és hordozzuk méltóképpen.

A következőkben azt olvassuk: „mindezeknek fölébe pedig öltözzétek föl a szeretetet, mint amely a tökéletességnek kötele.” Mintha az eddig elhangzottak nem lennének eléggé nehezek, nem lenne elég nagy kihívás, hogy valósággá váljon a hétköznapi életben. Most jön még egy kép ráadásul: a szeretet mint kötél. A kötél nem ruhadarab. Miu-

tán felöltözünk, nem szoktuk kötéllel magunkra erősíteni a ruhát. Legfeljebb övet tesszünk. De itt az ige azt mondja: öltözzétek fel a szeretetet, mint a tökéletesség kötelét. A kötélről az jut eszünkbe, hogy valamit össze kell kötni, hogy ne hulljon szét. Valamit valamihez odakötünk. Ez a kép helyhezköttöttséget, korlátot, szabadságvesztést jelenthet. De ha mondjuk egy oktalan állatot megkötnek, nem feltétlenül a szabadságától akarják megfosztani, hanem így akarják megvédeni. A kötél tehát nemcsak nyűg, teher, szolgaság, hanem lehet életmentő, segítséget nyújtó kötél. Ezért van szükség a szeretetre, mint kötéltre. Néha a kötél az ember húsába vág, a körülményektől függően jobban vagy kevésbé fáj, de ha elengedjük, elveszünk. Fonjuk inkább ezt a kötelet jó szorosan magunk köré, ne féljünk tőle! Tanuljuk meg használni! Merjük tehát ezt a manapság nem divatos ruhadarabot felöltözni, hordozni, továbbadni!

Az édesanyák, nagymamák sokszor szembesülnek tehát az öltözködéssel, legyen ez a mai ige egy emlékeztető, hogy a mindennapokban, a jó és rossz napokban ne csak azt lássuk, hogy külsőleg hogyan öltözködünk, hanem jusson eszünkbe, hogy a lelkünket is öltöztetnünk kell. Mint Istennek választottai, szentek és szeretettek, egyáltalán nem mindegy, hogy mibe öltöztetjük lelkünket! Ámen.

Jakó Sándor Zsigmond slp.

Székelyhíd

Az édesanyai könyörgés

Alapige: 2Királyok 4,22–27a.36–37

Bibliailvasás: 2Királyok 4,11–30

Keresztyén testvéreim, ünneplő gyülekezet. Ma Anyák napja van, az a nap, mikor az édesanyákat és nagymamákat egy-egy csokor virággal köszöntjük, s egyben megköszönjük értünk hozott áldozataikat, gondoskodó szeretetüket. Igaz, nemcsak ezen a napon kellene ezt cselekednünk, hanem minden nap. De mégis jó, hogy van a többi között egy kiemelkedő nap, amely emlékeztet arra, hogy mennyi köszönetet és hálát felejtetünk átadni az édesanyáknak az év többi napján.

Az ige is ennek a napnak megfelelően egy édesanyáról szól. E bibliai történetben csodálatosan tükröződik az édesanyák mindenkori karaktere.

A történet ott kezdődik, hogy Elizeus próféta gyakran betér Súnembe, s ott egy kedves és jómódú család mindig szívesen látja vendégül, sőt egy felső szobát is építenek a prófétának és be is rendezik számára. A családnak mindene megvan, csak épp a legfontosabb, az utód hiányzik. A próféta végül is Géházitól tudja meg a súnemi asszony szívének keserűségét: ez az asszony édesanya szeretne lenni, de férje már idős. A próféta közbenjárására Isten megadja szíve óhaját, fiút szül.

Példa ez az asszony a mai nők számára, ahogy példa minden egyes édesanya a mai világban mindazok számára, akik édesanyák lehetnének, de mégsem azok, mert kioltották a bennük növekvő életet. Nem is tudják mit veszítenek el, mikor ezt a drága hivatást eldobják maguktól. Erre ébreszthetik rá őket az édesanyák.

A történet folytatódik, a gyerek felcseperedik, s kimegy az édesapjával a mezőre. Milyen büszke lehetett az édesapai szív: a fiammal együtt munkálkodok; nézzétek, ez az én fiam! Azonban a gyermek hirtelen rosszul lesz. Az édesapa rögtön anyjához küldi. Nem a felelősség lerázása ez, hanem az életmentés ösztöne. A férfi nem igazán tudja, mi a baj, mit kell ilyenkor tenni, az apák ilyenkor kétségbeesnek. Az édesanya azonban máris sűrög-forog a beteg ágya mellett, szinte a tudat alatti ösztönből merítve küzd gyermeke életéért. Az édesanyák mindig jobban tudják, mi fáj, mi a baj, mi a megoldás.

A kicsiny gyermek is az anyja szoknyája mögé szalad, ha baj van. De még felnőtt fejjel is, bizony a gyermek sokszor az édesanyjánál keresi gondjainak megoldását, mert az anya bölcsessége és szeretete megnyugtat.

Az édesanya a családi élet középpontja. Éppen ezért mekkora veszteség, ha már nincs kihez futni, ha már a szerető kezek porrá váltak. De még ennél is nagyobb nyomorúság az, ha anya és gyermeke között harag van – áldatlan állapot ez.

A súnemi asszony felnyergeli a szamarat. Férje nem érti cselekedetét, azonban az asszony felszólításának engedelmeskedik, hagyja őt. Az asszony pedig vállalja az út nehézségét és kockázatát, csak hogy gyermekét visszakaphassa. Az édesanyák, ha gyermekükről van szó, emberfeletti erőt kapnak, és nagy dolgokra képesek. A gyermekért elszánt és bátor lesz. Száz veszéllyel is szembenéz, s inkább életét adja, sem mint gyermekének baja essen. Igen, az édesanyák egyik nagy és csodás tulajdonsága az önfeláldozás. Áldozathozatal időben, egészségben, anyagiakban és mindenben. Akárcsak Krisztus esetében, itt is az önfeláldozás az élethez hozzátartozó jellegzetesség, s talán ezért is van, hogy az édesanyák mélyebben átérzik Jézus tettének nagyságát.

Érdekes, hogy az asszony nem mondja el a szolgának fájdalmát, elrejtí egészen addig, míg szemtől-szembe nem áll a prófétával. Mennyi fájdalmat, titkot rejtgetnek az édesanyai szívek, s mily sok fájdalmat elbírnak és kibírnak ezek a szívek. Mária is sok mindent elraktározott szívében, s el kellett viselje azt is, hogy az éles tör átjárja szívét, ahogy ma is sok édesanya hordoz szörnyű fájdalmat gyermekéért, vagy éppen annak halála miatt.

Mikor odaér, az asszony átöleli Elizeus lábát. Megragadja őt, s addig nem ereszti, míg ő maga is el nem indul a gyermek megmentésére. A súnemi asszony megragadja az Úr szolgájának lábát, akárcsak a kananeus asszony Jézusét, vagy ahogy Mónika, Augustinus anyja is átölelte imádkozó kezével a Jó Pásztor lábait, s addig nem engedte, míg fia meg nem tért. Ma is sok anya öleli át imádkozó kézzel Krisztus lábát a betegágy mellett, egy vizsga ideje alatt, egy távoli utazás miatt.

Valahányszor az édesanyai kéz esdeklően átölelte Isten szolgájának a lábát, mindig csoda történt, Isten meghallgatta az imádságot. Meghallgatta a súnemi, a kananeus, de az Augustinus anyjának könyörgését is, meghallgatta és meghallgatja a ti könyörgéseiteket is, kedves édesanyák.

E mai nap kiváló alkalom arra, hogy megköszönjük az édesanyák, nagymamák imádságát, szeretetét, áldozataikat, s arra is, hogy bocsánatkéréssel gyógyítgassuk a titokban vérző szíveket. A virág legyen a köszönet és a hála szava, de ne felejtünk el hála adni Istennek is az édesanyákért.

Kedves édesanyák és nagymamák, ti pedig imádkozzatok tovább értünk, tanítsatok imádkozni bennünket, mert egy nemzet, egy nép számára addig van jövő, ameddig tud imádkozó gyermekeket nevelni. Ámen!

Imádság

Mennyei édes Atyánk, íme, köszönettel és hálával állunk itt meg a Te színed előtt e mai napon. Köszönjük Neked az életünket, s az életet adó édesanyákat, a drága imádkozó kezeket, melyek egész életünkben elkísérnek, akár gyermeki fejjel járjuk az élet útját, akár mint felnőttek. Köszönjük neked ezt a mai napot is, amikor rohanó életünkben, íme, megállunk egy percre, hogy egy-egy szál virággal, egy-egy öleléssel megköszönjük az értünk aggódó szíveknek a milliónyi gondoskodást.

Bizony sokszor vagyunk hálátlan gyermekek, de nemcsak szüleinkkel, embertársainkkal szemben, hanem Veled szemben is Atyánk. Kérünk, bocsáss meg nekünk, töröld

el vétkeinket a Szentlélek tisztító tüze által, s taníts bennünket hálára, nevelj minket engedelmes gyermeki életre.

Hozzád imádkozunk, Urunk, az édesanyákért, nagymamákért, áldd meg őket, halld meg imájukat, mely éjjel-nappal hozzád száll. Tekints le Urunk az özvegyekre, az árvákra, és mindazokra, akik ma virágjukat csupán egy-egy édesanyai sírhantra tudják helyezni. Tekints le Urunk betegeinkre. Adj számukra gyógyulást. Tekints le népünkre is, adj számunkra minél több imádkozó édesanyát és nagymamát, akik gyermekeiket és unokáikat is megtanítják imádkozni, hogy legyen jövője e kicsiny magyar népnek.

Jézus Krisztus nevében kérünk, hallgasd meg imánkat most és minden időben. Ámen!

„Gyümölcseikről ismeritek meg őket!”

Széchenyi István halálának évfordulója. Emlékirataiban lapozva olvastam, mit írt neki édesatyja: „Jézus Krisztus élete és tanítása legyen a támasz, mellyel a férfikort elérni és vénségedben magadat fenntartani törekedjél. A pénzt úgy tekintsd, hogy az nálad csak letétben van és semmiképpen sem a te tulajdonod, s egykor nem azt fogod Isten ítélőszéke elé vinni, hanem csak abból való számadásodat. – Légy igazságos, emberséges jobbágyaid iránt, légy szolgálóidnak jótévője, az özvegyek és árvák gyámolítója.”

És hogyan írt a legnagyobb magyar Széchenyi István édesanyjáról.

„Te oktattál, tanácsoltál, Te plántáltad szívembe a jót, melyben vagyok és leszek. S ami csekélyt Istenért, Uramért és hazámért teszek, a Te munkád.”

„Gyümölcseikről ismeritek meg őket”, mondja Jézus.

A hivatásuk magaslatán álló szülők gyermekei lettek mindig az emberiség legnagyobbjai.

Prédikációk pünkösd nagyhetére

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

Áldozócsütörtök és pünkösd között

A Júdás helye

Alapige: Az apostolok cselekedetei 1,21–22

Ezen a nagyhéten estéről estére a mennybemenetel és pünkösd közötti eseményekkel, illetve azok következményeivel fogunk foglalkozni. Az apostolok a templomban vannak és foglalatosak az imádkozásban. Nem csak foglalatosak, hanem ki is tartanak abban. Ők most várakozásban élnek. Isten próbára teszi a türelmüket és ezzel együtt a hitüket is. Ők szívvel-lélekkel vannak együtt. Ez azt jelenti másképpen fogalmazva, hogy egy a céljuk, egyet akarnak. Ez egy igazi keresztyén közösség.

Ebben a közösségben most megszólal Péter. Figyelmezteti társait, hogy egy valaki hiányzik közülük. A tizenkettő helyett most csak tizenegyen vannak. Júdás kihullott a tanítványok közül. Ő már halott, mégpedig önkézevel vetett véget életének. Ezt a hiányzó helyet most pótolni kell.

Feltevődik a kérdés: miért kell Júdás helyét betölteni? Nagyon érdekes az, hogy Péter itt egymás után több igét is idéz, mintegy azt sugallva ezzel, hogy nem mi, tanítványok, nem én, Péter tartom ezt most fontosnak, hanem maga Isten. Ő az, aki most szól és cselekszik. Isten parancsolja most, hogy a Júdás helyét töltsék be. Isten most azt is mondhatná: nos, most csak tizenegyen vagytok, de hát mit számít ez? Tizenegyen épp úgy el tudjátok végezni a munkát, mint tizenketten, legfeljebb mindenkinek egy picivel többet kell dolgoznia. Itt egy isteni „kell” hangzik el. Később meghal Jakab, aki szintén egy a tizenkettő közül, s ott már nincs szó arról, hogy helyettesíteni kellene őt. Ott már senki se beszél arról, hogy helyette be kellene hívni valakit a tizenkettő közé. Isten csak Júdást akarja pótolni. De őt mindenképpen. Minden más hiány betöltetlen maradhat, de a Júdásé nem. Az is kitetszik az egészből, hogy gyorsan kell cselekedni, nem lehet késlekedni. Miért ez a nagy sietség?

Júdás pótlásával Isten egy jelt ad, az ő hűségének a jelét, mindenekelőtt Izráel felé, de minden nép felé is. Itt nem kevesebbről van szó, mint Isten ígéretének megbízhatóságáról. Isten Ábrahámnak adott ígérete be kell hogy teljesedjen. Jákób tizenkét fia Izráel törzseinek a névadói, mintegy zsengei lesznek. Ennek megfelelően Jézus az Újszövetségben tizenkét férfiút választ magának, akiket apostoloknak nevez. Ezeknek azt az ígéretet adja, hogy majd egyszer be fognak ülni tizenkét királyi székbe és ítélkezni fognak Izráel tizenkét nemzetisége felett. A mennyei Jeruzsálem is tizenkét alapkőre van építve, amin a tizenkét apostol neve van felírva. Isten ígéretéből nem eshet ki még egy tizenkettő rész sem, ezért kell az apostolok számát is kiegészíteni. Sőt, nem hogy nem eshet ki, hanem a tizenkettőhöz Isten még egy tizenharmadikat is rendel, Pál apostolt. Ezzel úgy mond túlszordulásig beteljesül az Isten ígérete. De ezzel azt is hirdeti Isten, hogy az Ő ígéje a Júdás visszautasítása és bukása ellenére is tovább hirdettetik, még egy ilyen csúfos bukás és vereség se lehet annak akadály.

Isten nem csak elrendeli, hanem le is bonyolítja a választást. Jóllehet nem kapcsolja ki az embereket, de mindennek a Szentlélek fegyelmező hatalma alatt kell történnie. A

választásnak két feltétele van: az egyik, hogy az illető jelölt a Jézus megkeresztelésétől fogva Jézussal kellett hogy járjon, a másik pedig, hogy az Ő feltámadásának a tanúja is kellett hogy legyen. Nem csoda, hogy ennek a két feltételnek csak két tanítvány felel meg a százhusz közül. Miután imádkoznak, sorsot vetnek, és úgy esik a sors Mátyásra. De erről majd holnap este bővebben fogunk szólni.

Mit kell nekünk mindebből megtanulnunk? Először is azt, hogy Isten a rendnek az Istene. Nem véletlenül szólítja majd fel Pál a korinthusi gyülekezetet, hogy mindenképpen és jó renddel legyenek a gyülekezetben. A gyülekezetben levő rend és fegyelem is Istent dicsőíti. A bűn megrontja az Isten szerinti jó rendet, de Isten kegyelme visszaállítja azt. Isten megszünteti a bűn következményeit. Másodszor azt, hogy mindenki odatartozik az Isten gyülekezetéhez. Isten újabb és újabb tanítványokat hív el az Ő szolgálatába. A Krisztus visszajövetelének az ideje a kiegészülés ideje, az utolsó is meg kell hogy térjen, akit Isten elválasztott. Jól használjuk ki az időt a misszióra, az evangélizációra. Hívjuk a „tizenkettőket” is Krisztushoz. Ámen.

A sorsvetés

Alapige: Az apostolok cselekedetei 1,26

Az apostolok nagy körültekintéssel fognak munkához. Két tanítványt találnak, akik megfelelnek a követelményeknek, azokat előállítják és azután imádság kíséretében sorsot vetnek. Azt akarják az imádsággal kihangsúlyozni, hogy most nem ők fognak választani, hanem ezt teljességgel leteszik Isten kezébe. Azt a kérdést is fel lehet itt tenni, hogy miért épp sorsvetés által választanak? Valószínűleg azért, mert a sorsvetés egy jól bevett öszövétségi gyakorlat volt. Valószínű az is, hogy ismerték a Példabeszédek 16,33-at: az ember kebelében vetnek sorsot, de az Úrtól van annak minden ítélete. Ők most az Úrtól várják az ítéletet, a döntést. Vajon miért nem ők választották ki azt, akit ők megfelelőbbnek láttak? Elvégre mind a kettőt jól ismerték, és szavazatukkal is eldönthették volna a választást. Mivel tizenegyen voltak, még az a veszély sem állt fenn, hogy mindkettő egyforma számú szavazatot kapjon. Mondhatták volna: fele plusz egy, mint a modern demokráciákban. Ők tudták azonban, hogy őket is maga az Úr választotta ki a tanítványi szolgálatra, és nem valamilyen emberi közösség, a Főtanács, vagy valami más. Mivel őket is Krisztus választotta, most a megüresedett helyet is Ő kell hogy betöltse. Ezért választották a sorsvetést.

A sors Mátyásra esett. Hogy hogyan történt pontosan a sorsvetés, az nincs leírva, ezért nem is fontos azt tudnunk. Egy dolog a fontos: Mátyás az, akit a mennyei Krisztus kiválasztott magának. Az apostolok egyetlen pillanatig se kételkednek abban, hogy Isten jól döntött, és Mátyást azonnal beveszik a tizenkettő közé. Az apostoli tizenkettős most ismét teljes lett.

Mit lehet ebből a történetből megtanulni? Mit vigyünk a mai estén üzenetként haza? Az első dolog, hogy a tanítványok tudatában vannak annak, hogy addig nem lehet elkezdeni a nagy munkát, amíg a Krisztus kis serege ki nem egészül. Valószínű az is, hogy rendkívül fáj nekik mindaz, ami Júdással történt, hogy Júdás olyan szomorú végre jutott. De a döbbenet és a szomorúság nem bénítja meg őket. Milyen jó lenne ezt nekünk is megtanulnunk. Az Isten országa építésében mindig is lesznek ilyen események, hogy egyesek elpártolnak a gyülekezettől, az Isten országának építésétől. Ilyenkor nagy a veszély a kétségbeesésre, arra, hogy a megmaradtak is elveszítsék reménységüket. De Isten ügye nem áll meg akkor, ha valaki hátat fordít Istennek, a gyülekezetnek.

A második dolog, hogy ebben a nehéz helyzetben az Írás utasítását keresik. Az ige lesz ebben a sötét helyzetben a lámpásuk. Megkeresik azt, hogy mi legyen erre a nehéz helyzetre Isten útmutatása. És amikor megtalálják, egy pillanatra sem haboznak azt a gyakorlatba is átültetni.

A harmadik dolog az, amit megtanulhatunk a tizenegyedtől, hogy ők teljesen az Úrtól akarnak függeni. Nem a maguk jó ötleteit akarják megvalósítani, hanem az Úrtól való teljes függőségben cselekednek. Ők tudják, hogy csak eszközök az Isten kezében, de itt mindent Isten cselekszik. A teljes alázat, az elbizakodottság teljes hiánya jellemzi őket. A pünkösöd után élő egyház mindig tudatában kell legyen annak, hogy nem ő a fontos, nem ő az, aki cselekszik, hanem maga az Úr. Az egyház tudja, hogy ő a mennyben lévő Krisztus munkája nélkül halálra van ítélve. Ez a pünkösöd utáni egyház helyzete: várni az Úrra, az Ő cselekvésére, útmutatására, és teljes függőségben és alázatosságban végezni a ránk bízott munkát.

Jaj nekünk, ha mi nem így teszünk, ha magunkat állítjuk a középpontba, ha magunkat gondoljuk fontosnak és nem a Feltámadott Úrra figyelünk! Ámen.

Vele együtt a mennyben

Alapige: Efézus 2,6

Ma és még néhány estén azzal foglalkozunk, hogy mit jelent a mi számunkra az, hogy a mi Urunk és Megváltónk a mennyben van, hogy mi az Ő mennybemenetelének a haszna a mi életünkben. Nem könnyű ezt az igét megérteni. Világosan kell látnunk, hogy Pál arról tesz bizonyosságot, hogy azok a dolgok, amelyek Krisztussal megtörténtek, azok közvetlen kapcsolatban állnak a hívő ember életével, azok az ő életében is megtörténnének. A Krisztussal történtek kihatással vannak a mi életünkre. Pál odáig megy, hogy azt mondja, ami Krisztussal megtörtént, az velünk is meg fog történni. Itt nagyon hangsúlyos az „együtt” szó. Mi Krisztussal együtt nem csak meghaltunk, feltámadtunk, hanem vele együtt helyzetetünk a mennybe is.

Ez szinte elképzelhetetlen a mi számunkra: hogy nekünk helyünk legyen a mennyben, miközben még itt a földön vagyunk. Arra természetesen mindnyájan vágyunk, hogy majd egykor a mennybe jussunk, de most még itt vagyunk a földön. Hogy mondhatja akkor Pál, hogy mi már most vele együtt a mennybe helyzetettünk?

Az igaz, hogy a mi testünk valóban még itt van a földön. Testünk szerint tehát még nem vagyunk a mennyben, ez mindnyájunk előtt érthető és világos. De a helyzetünk szerint már a mennyben vagyunk. Amikor azt mondom, hogy helyzetünk szerint, akkor arra gondolok, hogy Isten már ott lát minket. Már most meghozza a döntést, hogy a mi helyünk a mennyben van. Ilyen szempontból az embernek kétféle helyzete lehet: az egyik az, hogy Isten gyermeke, a másik pedig, hogy Isten ellensége. Más helyzet, közbeeső, átmeneti helyzet nincs! Azt is tudjuk, hogy születésünktől fogva, Ádám szerint a mi helyzetünk az, hogy Isten ellenségei voltunk. De a második Ádám, Jézus Krisztus eljött erre a földre, Ő elvégezte helyettünk azt a munkát, amit nekünk kellett volna elvégeznünk: az Isten iránt való tökéletes engedelmisséget. Mivel az ember az engedetlenséget választotta, Krisztus elvégezte azt a munkát is, ami ebből származott: a büntetéselhordozását. Aki Krisztusban hisz, az tudhatja, hogy Isten most már nem úgy tekint rá, mint aki Isten ellensége. Ő kegyelemből Isten gyermekévé lett. Minek köszönhetjük mi ezt? Semmiképp se magunknak. Ez nem a mi érdemünk! Ezt mi egyes-egyedül Krisztusnak köszönhetjük. Ő végzett el mindent. Ő halt meg, Ő támadt fel, Ő ment a mennybe. De aki Krisztusban hisz, az szintén megkapja ezeket ajándékképpen. Ezért a

hívóról is el lehet mondani: meghalt, eltámadott, mennybe ment. Egyszerűen Isten így tekint ránk. Ez lett a mi új helyzetünk Isten előtt. Mindez csak azért lehetséges, mert Krisztushoz tartozunk. Pál azt írja egy másik levelében, hogy Krisztus a mi életünk. Ha Krisztus a mi életünk, akkor mi is részesülünk mindabban, amiben Krisztus is részesült.

Azt is meg lehet kérdezni, hogy hogyan lehetséges mindez? Egyedül csak a Szentlélek munkája által. A Szentlélek helyez minket Krisztusba. Itt nem játszunk a szavakkal, itt egy csodálatos lelki valóság fogalmazódik meg. Ez a lelki valóság az, hogy aki hisz a Krisztusban, az nem marad Krisztuson kívül, az teljességgel Krisztushoz tartozik. Az a tény, hogy a lelki valóságunk, Krisztus és a menny egy óriási erőforrást jelent a mi földi életünk számára. Az ilyen ember mennyei légkört áraszt maga körül, még akkor is, ha két lábbal él még a földön. Az már otthon érzi magát a mennyben. Ez nem jelenti azt, hogy most az egész életünk mennyei magasságokban fog szárnyalni, mert amíg még itt a földön vagyunk, lesznek mélypontok is az életünkben. De mindig van az életünkben egy felhajtó erő. Tudjuk, hogy a mi otthonunk, hazánk a mennyben van, ahova egyszer test szerint is, dicsőséges testben meg fogunk érkezni. Milyen nagy pillanat lesz ez! Ámen.

Mennyei polgárok

Alapige: Filippi 3,20

A mai estén is azzal foglalkozunk, hogy mit jelent a mi számunkra, hogy Urunk a mennyben van. Pál apostol azt mondja, hogy ez azt jelenti, hogy a mi országunk is ott van ezáltal. De hogyan képzeljük ezt el? Hisz mi most még egy földi országban vagyunk, nem pedig egy mennyei országban. Ha itt megvizsgáljuk az eredeti szöveget, akkor az állampolgárság szóval találkozunk. Lehet tehát így fordítani: mi mennyei állampolgárok vagyunk, nekünk a mennyben van a polgárjogunk (Kecskeméthy és Új ford.).

Ez két dolgot jelent a mi számunkra: hogy vannak ebből eredően bizonyos jogaink és kötelességeink. Abban az időben is nagyon pontosan meg volt határozva, hogy milyen jogokat és kötelességeket ró például a római állampolgárság az emberekre. Tudjuk azt, hogy Pál apostol is római állampolgár volt és erre hivatkozott is, élt azon jogokkal, amiket római állampolgársága biztosított neki. Mi is születésünk pillanatában egy országnak a polgáraivá válunk. A polgári anyakönyvbe bevezetik a nevünket, kiállítanak egy születési bizonyítványt, amellyel mindig igazolhatjuk születésünk helyét és állampolgárságunkat. Vannak olyan országok is, ahol a született gyermek pontos címét is bejegyzik, ha majd elköltözik, akkor ezt is azonnal bejegyzik a hivatalos iratokba.

Filippiben nagyon jól értették ezt a dolgot, hisz ez a város római állampolgárok kolóniája volt. A római hadseregben kiszolgált, veterán katonák itt egy kis telket kaptak, amire építhettek egy házat, és ott a római állampolgárság kiváltságait élvezve eltölthették nyugdíjas éveiket. Ez volt az ő hűség és vitéz szolgálatuk jutalma. Ezzel a császár azt akarta éreztetni, hogy nem feledkezett meg az ő hűség katonáiról. Ezek az emberek úgy is viselkedtek, mint római állampolgárok. A személyes papírjaik, adataik Rómában voltak, hisz az volt az eredeti hazájuk, a legtöbben ott születtek és évtizedekig ott is éltek. Ők most itt élnek Filippiben, egy kolónián, de valójában Rómának a polgárai ők. Ott van polgárjoguk, állampolgárságuk.

Most Pál a hívők életére is ezt a képet használja. Az ő polgárjoguk a mennyben van, oda vannak bejegyezve. De ez nagyon komolyan kötelezi is őket, hogy az ők mennyei állampolgárságuk szerint éljenek ezen a földön. Mindenben meg kell látszódnia életü-

kön, hogy ők hova tartoznak. Mennyei polgárságuk életük minden mozzanatát meg kell hogy határozza.

Láthatjuk tehát, hogy az Úr mennybemenetelének mélyreható következményei vannak. Ez minket mennyei állampolgársággal ajándékoz meg. Ez egy egészen új helyzetet teremt a mi számunkra. Próbáljuk megfogalmazni, hogy mit is jelent ez a mi gyakorlati életünkben?

Először is mostantól kezdve egy egészen más szemszögből tekintünk az életünkre. Hogy úgy fogalmazzak, nem alulnézetből, hanem felülnézetből szemléljük ezután a dolgokat. Nem emberi szempontok, hanem isteni szempontok szerint cselekszünk. Nem csak ezt a földet és ezt a földi életet látjuk. Nem a földi értékek a végső és legfontosabb értékek a mi számunkra. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem vesszük komolyan, amit ezen a földön kell elvégeznünk. Nem szabad a földi feladatainkat elhanyagolnunk, hanem azt mennyei pontossággal és felelősséggel kell végeznünk.

Másodszor azt jelenti ez a mennyei állampolgárság, hogy mi várjuk az Úr Jézus Krisztus visszajövetelét. Ez azt jelenti, hogy a mi megváltásunk még nem teljes, valami hiányzik belőle. Akkor lesz teljes, amikor a mi Urunk visszajön. Ő most is végzi az ő munkáját, és pedig azt, hogy az Atya színe előtt szüntelenül közbenjár értünk. Mi minden pillanatban tudhatjuk, hogy ott vagyunk az Ő közbenjáró imádságában, mindenben számíthatunk ezen imádság erejére és védelmére. Közben pedig a Szentlélek mélységes vágyat ébreszt bennünk a menny után, és adja szánkba a szót: „Bizony, jövel Uram Jézus!” Jöjj vissza és teljesítsd be elkezdett munkádat az egész világ történelmében, de a mi személyes életünkben is. Ámen.

Főpapunk a mennyben van

Alapige: Zsidók 8,1

Mi most pünkösöd felé tartunk. Minden gondolatunk Jézus felé irányul, aki most a mennyben van. Ő már elfoglalta dicsőséges helyét, miután áldó kezekkel felemeltetett az égbe. A mai igénk azt mondja, hogy olyan Főpapunk van, aki a mennyei Felség királyi székének jobbára ült. A jobb oldalra való ültetés minden időben a megtiszteltetést, az elismerést, a megjutalmazást jelentette. Jézus királyi-főpapi tisztességet kap a megváltás elvégzett munkája után. A Zsidókhoz írt levél különösen sokszor beszél Jézusnak a mennyei dicsőségéről. Ebben az igében az író még egyszer összefoglalja az eddig mondottakat. Azzal, hogy így kezdi: földolog, azt is jelzi, hogy most valami nagyon fontosat akar számunkra elmondani.

Tekintsünk hát egy kicsit vissza a hetedik fejezetre. Ez a fejezet úgy mutatja be Jézust, mint a Melkisédek rendje szerinti Főpapot. Miért Melkisédek, és miért nem Áron rendje szerinti Főpap Ő? Tudjuk azt, hogy a lévítai papságnak, vagyis az Áron rendje szerinti papságnak megvoltak a maga jól meghatározott korlátai. A jeruzsálemi templom lerombolásával a lévítai papság is értelmét veszítette. Tulajdonképpen már hamarabb, hisz amikor Nagypénteken a kárpit meghasadt, akkor lényegileg a lévítai papság is megszűnt. Isten megnyitotta minden ember előtt a Szentek Szentjét és ezzel az ószövetségi papság már érvényét veszítette. Hisz az egész templom, az egész áldozati rendszer és az összes ceremónia Jézus Krisztus nagy áldozatára mutatott. Mindez Jézus áldozata után már feleslegessé vált. A földi főpap szolgálatára nincs már szükség, de annál inkább a mennyei Főpap szolgálatára. Az most is folytatódik. Ezért kellett Jézusnak Melkisédek rendje szerinti Főpappnak lennie és nem az Áron rendjéből valónak. A hetedik fejezetben azt is olvassuk, hogy Jézus üdvözítheti azokat is, akik Ő általa járulnak

Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzék érettük. Ez egy nagyon meglepő ige. Azért meglepő és érdekes, mert itt a Jézus megváltói és közbenjárói szolgálata össze van kapcsolva. Mi legtöbbször úgy gondoljuk, hogy üdvösségünk csak Jézus golgotai áldozatán nyugszik. A Zsidókhöz írt levél azonban arra figyelmeztet, hogy még valami kapcsolódik ehhez. Nemcsak a múltban történt valami értünk, hanem most a jelenben is. Jézus most is dolgozik, küzd, esedezik, tusakodik értünk. Üdvösségünk tehát nem csak a golgotai áldozaton nyugszik, hanem az Ő közbenjáró munkáján is. Ennek mi nagyon sokszor nem vagyunk tudatában. Pedig gondoljuk csak meg, hogy mennyi mindent köszönhetünk mi Jézus közbenjáró szolgálatának. Hányszor megőriz ez minket kísértésektől, bűnöktől, eleséstől. Mi ezt sokszor a magunk ügyességének, bátorságának, hitének tulajdonítjuk, holott ez a Jézus közbenjárásának a gyümölcse volt. Majd csak a mennybe mérkezve fogjuk meglátni, hogy mit is jelentett számunkra ez a közbenjáró szolgálat.

Ezt a közbenjáró szolgálatot mi is kérhetjük. Sajnos, nagyon ritkán tesszük. Valószínűleg azért is, mert más egyházak helytelen gyakorlata visszariaszt ettől, akik Mária és a szentek közbenjárását kérik. Erre valóban nincs szükség, de a Jézus közbenjárását egy pillanatra sem nélkülözhetjük!

Vigyázzunk, ne gondoljuk azt, hogy a Jézus közbenjáró imádsága feleslegessé teszi a mi imádkozásunkat. Ez épp úgy van, mint a szülők és a gyermekek között. A szülő nem azért imádkozik gyermekéért, hogy azt attól megkímélje, hanem kérését Isten elé vigye. A Krisztus imádsága egészen bizonyosan meghallgattatik, mert Ő saját áldozata alapján esedezik érettünk.

Még egyszer összefoglalva: a Jézus főpapi szolgálatának két nagy pillére van, az egyik az áldozat, a másik pedig a közbenjárás. Az egyiket Nagypénteken már elvégezte, az egyszer s mindenkorra érvényes, nem kell többé megismételni. De a másik, a közbenjárás az folytatódik, addig, amíg itt a földön egyház lesz, amíg a küzdő egyház diadalmaskodó egyházzá nem válik. Erre az áldott szolgálatra mi is számíthatunk, ennek gyümölcset mi is élvezhetjük. Ámen.

Mit látunk és mit nem?

Alapige: Zsidók 2,8-9

A mai igénk arról tesz bizonyosságot, hogy mit látunk és mit nem. Ez a fejezet végig a Jézus munkájáról és dicsőségéről szól. A levél írója az Ószövetségre hivatkozik. Ez a levél különben is tele van ószövetségi idézetekkel, ószövetségi történetekre, személyekre való utalásokkal. Tulajdonképpen a levél nagy célja az, hogy megmutassa, megbizonyítsa, hogy Jézus Krisztus beteljesedése mindannak, amit már az Ószövetség kijelentett. Amit Isten megígért, azt Ő be is teljesítette. Isten megígérte már a bűn színhelyén, a Paradicsomban, hogy Szabadítót fog küldeni. Ezt Ő be is teljesítette.

Ennek a bizonyítása itt egy kicsit bonyolultnak tűnik. A levél írója a nyolcadik zsolnárt idézi: micsoda az ember, hogy megemlékezel róla, avagy az embernek fia, hogy gondod van reá? Nagy kérdés, hogy itt az emberről van-e szó, a teremtés koronájáról, az Isten képének hordozójáról? Itt az a különös, hogy az egész fejezet nem az emberről, hanem Jézus Krisztusról szól. Ez meglepő észrevétel. Hogyan érti hát az apostol ezt az egészet? Luther Márton, amikor ezt a fejezetet magyarázza, nagyon merészen Jézus Krisztusra vonatkoztatja. Azt mondja, hogy az ember, Ádám utódja elveszítette méltóságát és dicsőségét. Mindezt a bűnesetben eljátszotta. Ezért a nyolcadik zsolnárszavai már nem illenek az emberre. Az ember elveszítette a teremtésben kapott nagyságát. Még van valamely nyoma dicső származásának, de már csak nagyon halvány formában,

és romokban hever az ember istenképűsége. De Jézus Krisztus azért jött, hogy Ádám helyére álljon. Ő fogja betölteni azt a küldetést, amit Ádám nem tudott és nem is akart betölteni. Luthernek itt teljességgel igazat kell adnunk, ez az Ószövetség krisztológiai, Krisztus-központú értelmezése.

A valóság tehát ez. Krisztus betöltötte azt, amit Ádám nem tudott betölteni, és ezáltal minden neki van alávetve. A probléma ott van, hogy mi ezt most még nem látjuk. Ő ott van, övé a hatalom mennyen és földön, de ezt mi itt lenn nem mindig érzékeljük. Nem látjuk, hogy minden neki van alárendelve. Sokkal inkább azt látjuk, hogy a világban sok minden hatalmi érdekeknek, a pénznek, országok és emberek érdekeinek van alávetve. Még az egyházban se látjuk mindig azt, hogy Krisztus uralma folyamatosan érvényesül. Sokszor mi nem látjuk a mi Urunk mennyei hatalmát és dicsőségét, és ez kemény próbára teszi a mi hitünket.

Amikor minket ezek a gondolatok foglalkoztatnak, akkor a Zsidókhoz írt levél szerzője azt mondja nekünk: tedd fel szemedre a hit távcsövét, tekints csak egy kicsit a mennyei világba, mit fogsz ott látni? Ott látod Krisztust dicsőséggel megkoronázva, s minden hatalom ott van az Ő kezében.

Ezért te egészen nyugodt lehetsz. Ne félj attól, hogy Isten nem tudja elvégezni az Ő munkáját. Ezt te most nem mindig fogod látni. A mi látásunk itt mindig rész szerint való. Itt csak egy-egy piciny részét látod az Isten országa nagy valóságának. De hit által tudhatod, hogy az egész meg fog valósulni. Egy nagy igehirdető az Isten országát egy óragyárhoz hasonlítja, ahol különböző műhelyek vannak. Az egyikben készülnek a rugók, a másikban a mánusok, ismét egy másikban a fogaskerekek. De van aztán egy nagy összeszerelő műhely, ahol a sok kis alkatrészből elkészül az óra és egyszer csak elkezd ketyegni. Így van az Isten országa is. Mi annak mindig csak egy piciny részletét látjuk. Mi és a mi munkánk annak csak egy piciny alkatrésze. De van egy nagy szerelőműhely, ami most földi szemeink elől el van rejtve, mert ez a mennyben van, ahol minden szépen összeáll. Mi ezt nem látjuk, de hisszük, s hitünk egyszer majd látássá válik. Ezzel a hittel várjuk a holnapi napot, a pünkösd napját, de ezzel a hittel várjuk Jézus Krisztus visszajövetelének nagy napját is. Ámen.

Prédikációk mennybemenetel ünnepére

Jóó Sándor

A mennybemenetel öröme*

Alapige: Lukács 24,50–52

Bibliailvasás: Efézus 1,15–23

Szerényen húzódik meg naptárunkban ez az ünnep, Krisztus mennybemenetelének ünnepe. Lassan egészen el is vesztí ünnepi jellegét, pedig igen nagy jelentőségű mozzanata az üdvtörténetnek. Én a magam részéről nagyon szeretem, mert ez a nap mindig újra egy felséges nagy titok elé állít, amiről nem lehet eleget elmélkedni és beszélni. Ez a titok pedig az ég titka, a túlvilág, a mennyország misztériuma. És hogy milyen nagy jelentősége van a mennynek a földi élet szempontjából, mennyire belehat a túlvilágban való hit az e világban való élet gyakorlatába: azt legutóbb éppen egy új magyar filmmel kapcsolatban tapasztaltam meg újra. Van egy jelenet a Csigalépcső című filmben, amikor a leány bűnös viszonyba keveredik egy nő férfival, és egyszer csak előtör belőle szinte a „belső ember” sikolya: „A túlvilágot elvették tőlem, ugyan mi tartson engem?” A film tovább pereg. A legtöbb néző észre sem veszi ennek a mondatnak a nagy kereszttyén igazságát, pedig az van benne, hogy az örök élet hitének életformáló, erkölcsi jelentősége van az ember életében, tehát ha hiszek abban, hogy van egy láthatatlan világ, van egy mennyország: akkor ebben a hitben másképp élek a földön is, mintha nem hinnék benne. Nos: ez a helytelenül áldozócsütörtöknek nevezett ünnep odairányítja a tekintetünket a mennyországra, azért, hogy másképp éljünk itt a földön!

Azt a változást, amit Krisztus mennybemenetele a tanítványok életében hozott, így írja le igénk: visszatérének *nagy örömmel* Jeruzsálembe. Az addig tétova, ijedős, pesszimizmusra hajlamos tanítványok most *nagy örömmel* térnek vissza oda, éppen oda, ahonnet azelőtt legszívesebben elfutottak volna, ahol úgy érezték magukat eddig, mintha minden utcasarkon veszedelem leselkedne rájuk. És később is, akármi történik velük, ez marad az életük, az egyéniségük alaphangja: öröm, sőt: nagy öröm! Az, amit akkor érezték ott az Olajfák hegyén, amikor Jézus elszakadt tőlük! Emberi logikával ez teljesen érthetetlen, mi örvendetes van azon, hogy „Jézus tőlük elszakadván, felvitették a mennybe?” Hiszen ezzel a búcsúval kezdetét veszi az az idő, amire vonatkozik Jézusnak ez a mondása: nem látva hinni. (Boldogok, akik nem látnak és hisznek.) Hiszen a Krisztus követőinek ezentúl úgy kell élniük ebben a világban, mint akiknek semmi kézzel fogható bizonyítékuk nincs a hitük igazságára vonatkozólag, és akik annak a nagyságából és hatalmából, Akiben hisznek, nem láthatnak semmit a szemükkel. A mennybemenetel óta nem tehetjük meg többé, hogy kérdéseinkkel, problémáinkkal egyszerűen úgy menjünk oda Jézushoz és kérjünk Tőle választ, ahogy a tanítványok tették azelőtt. A mennybemenetel óta mindig újra tanácstalanul meredünk csak magunk elé, amikor egy embertársunkat nagy veszteség éri, és tőlünk, Krisztus-hívóktól akarja megtudni, mi értelme van a szenvedésének. A mennybemenetel óta az élet veszedelmei és fenyegetései elől nem bújhatunk oda Jézus ölelő karjai közé, mint a gyermek az anyja ölébe, hanem rettegés és félelem között, látszólag teljesen egyedül kell járnunk az utunkat. A mennybemenetel óta mi, a Krisztus gyülekezete, olyan védtelen kis embercsoport vagyunk, amelyet néha okkal, néha ok nélkül gyanúsít, vádol, üldöz a világ, mert nem

* Megjelent a szerző *Mindenkor örüljétek* című kötetében. Bp. 1997.

akarunk és nem tudunk beleilleszkedni a világ rendjébe, sémájába, és ha számadásra vonnak érte, semmi másra, csak Urunkra tudunk hivatkozni, arra az Úrra, Aki kétezer évvel ezelőtt itt élt közöttünk, s azután hirtelen örökre eltűnt. Hát nem furcsa, hogy az egyház egy láthatatlan Királynak a népe, olyan Vezérnek a hadserege, akit a ma élők közül még soha senki sem látott?! Mi örvendetes van hát a mennybemenetel tényében? Micsoda titkuk van ezeknek az embereknek, akik a búcsúvétel után olyan nagy örömmel térnek vissza Jeruzsálembe?!

Az ige alapján három pontban tudnám összefoglalni, hogy mi haszna van Jézus híveinek az Ő mennybemeneteléből!

Azok a tanítványok ott, mikor utána néztek a szemük elől eltűnő Jézusnak, megéreztek valamit abból a titokból, ami pünkösd után teljessé vált bennük, hogy tudniillik Jézus most *közelebb* került hozzájuk, mint volt eddig! Igen: ez az első haszna az Ő mennybemenetelének, hogy Ő most közelebb van hozzánk, mint volt akkor, amikor a földön járt. Közelebb van, mert most a mennyben van. És annak a láthatatlan világnak, amit úgy hívunk, mennyország, nem az a tulajdonsága, hogy messze van tőlünk, hanem az, hogy láthatatlan a számunkra. „Felhő fogta el szemeik elől” – mondja egész pontosan a leírás. Közéjük és Krisztus közé odaereszkedett egy felhő, úgy is mondhatnám, hogy a látható világ, a materiális, az érzékelhető, az anyagi világ közé. Ez az a felhő, ami most eltakarja előlünk, a materiális világ látásához szokott szemünk elől Jézust. Nem a föld és a menny között lévő távolság miatt nem látjuk most Jézust, hanem a föld és a menny közötti lényegi különbség miatt. Az a felhő nem elválasztja Krisztust a hívőktől, hanem eltakarja, az a búcsúvétel ott az Olajfák hegyén nem elszakítja Jézust az Övéitől, mint a meginduló vonat a benne ülőt a pályaudvaron maradóktól, hanem láthatatlanná teszi. A mennyország egy másik létforma, az életnek egy magasabb rendű minősége, olyan, amelyik mindenféle technikai, logikai vagy vegyi kutatás lehetőségét kizárja. Sem mikroszkóppal, sem távcsővel nem lehet fölfedezni belőle akármilyen parányi részletet sem, hanem csak onnan jövő kijelentés által ismerhető meg. A mennyország tehát nem egy olyan bizonyos hely *ebben* a világban, a világűrben, vagy azon túl is, hanem éppen egy *másik* világ, egy *másik* életforma, olyan lét, aminek a lényegét senki sem tudja leírni, éppen azért, mert egészen más, mint ez az életforma és ez a világ, amelyben mi élünk.

Ami tehát ott, az Olajfák hegyén történt, nem helyváltoztatás, hanem létváltoztatás volt: ez azt jelenti, hogy az addig földi törvényekhez kötött állapotból Jézus visszalépett abba az állapotba, ahol részesült Isten mindenhatóságában és mindenütt-jelenválóságában. Ez pedig gyakorlatilag azt jelenti, hogy *a mennyei* Jézussal ott is lehet találkozni, ahol *a földi* Jézus sosem járt! Pál apostol a damaszkuszi úton találkozott Vele. Nekem meg a holland tengerparton jelent meg először az életemben. Nem azt jelenti hát a mennybemenetel, hogy bezárult a menny, és Jézus most csukott ajtó mögött trónol valamiféle szép aranyos trónteremben, ahová emberi gondolat és imádság nem is követheti. Jézus nem ment *el!* A mennybemenetel után is ugyanígy tanít, szól, gyógyít, segít, vigasztal, találkozik az Övéivel, szeret, vezérel, mint azelőtt, csak mindezt láthatatlanul! Hozzád is, ebben a pillanatban is közelebb van Jézus, mint az, aki melletted ül. Luther azt mondta egyszer: Közelebb van hozzád az Úr, mint az inged. Vajon a mi számunkra is olyan öröm-e Krisztus mellettünk léte, közelsége, mint a tanítványoknak volt, vagy talán éppen az a rettegés nekünk, hogy olyan Urunk van, Aki elől nem lehet elmenekülni, elbújni, Akit nem lehet lerázni, Akitől nem lehet szabadulni?! Igen: öröm-e ez neked, vagy rettegés? Biztatás-e, vagy fenyegetés?

A tanítványok számára talán azért is volt öröm, mert azt is megérezték, hogy most több lehetőség van a keresztyén élet szépségének, teljességének a megvalósítására, mint

azelőtt. És ez a második haszna a mennybemenetelnek a mi számunkra is, tehát az, hogy a mennybe ment Krisztusba való hit által jobban megéljük a keresztyén élet valóságát. Hogyan? Igénkben ezt olvassuk: „Felemelvén az Ő kezeit, megáldá őket. És lőn, hogy amíg áldá őket, tőlük elszakadván, felviteték a mennybe.” Az a mozdulat, amiben egy embert a búcsúzás pillanatában látunk, mosolya vagy könnye, vagy utolsó szava mélyen bevésődik az emlékezetünkbe és meg is marad mindig. Jézusról az utolsó kép mindig az, hogy kezeit áldásra emeli. Így láthatatlanodott el az Ővéi tekintete elől.

És nekünk is mindig így kell hogy a szemünk előtt lássuk hitben: *mint aki megáld!* Ma már alig tudjuk, mit jelent az áldás. Talán egy édesapa, vagy édesanya a halál pillanatában áldólag emelte kezeit valaki fejére. Sokszor az ember egy életen át érzi, hogy egy ilyen áldásban milyen erő van. A szülők áldása lehet, hogy valami rossz cselekedettől tartja vissza az idegenbe szakadt gyermeket, máskor meg segít hordozni a terhet, ha már túl nehézé válik rajtunk. Az áldás láthatatlan és lemérhetetlen, de mégis valóságosan létező valami, olyan valami, ami nagyon sokat tud számítani az ember életében és nagyon tud hiányozni, ha nincsen... Hát még *Krisztus* áldása? Jézusról a szemtanúktól ránk hagyott utolsó földi kép: a felemelt kezű, áldó Krisztus. Átszegezett kéz volt ez a kéz. Lássa még egyszer utoljára is, ne csak Tamás, hanem az egész világ s minden nemzedék kezének megváltó sebeit. Ezekbe a sebekbe halt bele, s ez a halál lett a mi váltásunk. Jézus utolsó földi mozdulata az Ő megváltó kegyelmének és irgalmának a felmutatása volt! A megváltás drámájának ez az utolsó filmkockája csak hadd rögzödjék a lelkünkbe kitörölhetetlenül: *ilyen* Krisztusunk van a mennyben! Tehát Jézus nem hagy el minket a megkönnyebbülés sóhajával: hanem összekötve marad velünk és mi Ővele. Az Ő áldó keze mintegy egybekapcsol bennünket magával, a bűn lefelé húzó erőit áttöri az Ő felfelé húzó ereje. Az Ő áldó keze fölöttünk valóságos erő közlése, ez az áldás bátorít, gyógyít, vigasztal, igazán visszatart a bűntől, segít a jóra, könnyíti a terhet rajtunk. Ez alatt az áldás alatt az ember itt és most bármivel szembeszállhat és győzhet felette. Ez alatt az áldó kéz alatt a keresztyén ember egy pusztuló világrend közepette sem pesszimista, hiszen közössége van a végső étellel, többé semmi sem csüggesztheti el vagy félemlítheti meg. Ennek az áldásnak az erejével magunk is áldássá válhatunk a világban. Nincs-e igazuk a tanítványoknak, ha egy ilyen látvány emlékével, a Krisztusnak életükön nyugvó áldása bizonyosságával a szívükben *örültek*, nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe. Aki Jézus Krisztus áldó keze alatt él és rendezi be az életét, az ma és mindenkor örülhet.

Végül azért is örültek a tanítványok, mert a mennybemenetelnek abban a felséges pillanatában megéreztek valamit abból a felséges hatalomból és dicsőségből, amibe Jézus az Ő földi megaláztatása után felmagasztaltatott. A mennybemenetelben mintegy lelepleződik a tanítványok előtt Jézus addig is meglévő, de rejtett istensége, Isten-volta: ímé, nem képes tovább elhordozni a föld, isteni dicsőségének a nehézségi ereje húzza föl az égbe! Most lelepleződött le előttük valójában: *ki* is volt Az, Aki itt járt közöttük! Most sejtettek meg valamit abból a hatalomból, amit Jézus Krisztus jelent! Nem olyan erőt, hatalmat, méltóságot, amilyent mi emberek ismerünk, vagy ami közlünk való embernek lehet, hanem ahogy Ő mondta: Ővé minden hatalom mennyen és földön: az ég és a föld Teremtőjének a hatalma az Ővé, az egyetlen, végső, mindent átfogó hatalom birtokosa Ő, olyan hatalom, ami elől nincs menekülés, ami alól senki sem vonhatja ki magát, ami előtt le kell borulni és amit muszáj imádni.

Igen: ezt tették a tanítványok is, így szól a tudósítás: „Ők pedig imádván Őt.” Ez az első eset, hogy a tanítványok Jézust „*imádják*” Eddig mindig csak arról volt szó, hogy ámultak rajta, csodálták, áhítattal néztek fel Rá, de most, és mostantól fogva „*imádják*” Őt az emberek! És meg van írva, hogy eljön az idő, amikor Jézus nevére minden térd

meghajlik, menyeeiké, földieké és föld alatt valóké! Egyesek örvendezve teszik majd, mások rettegve, de mindenki térdet hajt! Mindenki! Azok is, akik azt hiszik, hogy ők sohasem fognak meghajolni előtte. Ma sokan mosolyognak azokon, akik Jézus előtt már most térdet hajtanak. És legtöbbször éppen azok szoktak így mosolyogni, akik pedig nagyon is térdet hajtanak más egyéb hatalmak előtt, a pénznek, a szenvedélynek, a fegyvernek a hatalmasságai előtt. Egyszer majd ezek is odakényszerülnek a Krisztus elé! Mi vajon melyik csoportba tartozunk: azokéba-e, akik azon a napon dicsőítve, örvendezve hajtanak térdet Krisztus előtt, vagy azokéba, akik ugyanezt fogcsikorgatva és rémüldözve teszik! *Már most* választanunk kell. Vagyis helyesebben, *még most* lehet választani!

A tanítványokról azt olvassuk, hogy imádván Őt, visszatérének nagy örömmel Jeruzsálembe, oda, ahol Urukát megfeszítették. Jeruzsálembe menni számukra azt jelenti: belemenni a küzdelembe, a szenvedésbe, a meg nem értésbe. És íme: nagy *örömmel* mennek! Én azt hiszem, ezen a mai ünnepen nekünk is ezt kellene tennünk: erőt kérni és meríteni arra, hogy megújult örömmel tudjunk visszamenni a mi „Jeruzsálemünkbe”, oda, ahol naponként dolgozunk, küzdenünk, jámunk-kelnünk – élnünk kell! Ámen.

Kováts László

Ha meglátjátok felszállani...

Alapige: János 6,61–62

Bibliailvasás: Az apostolok cselekedetei 1,1–14

Ez alapigét megelőző versekben Jézus arról beszél, hogy ő az életnek kenyere. Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállott alá. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, örök élete van annak. Mi tudjuk, hogy ez igaz, de nem szó szerint kell értenünk. De akik akkor hallották, még nem tudták, és azt hitték, hogy ténylegesen az Úr testét kell enni. Tusakodának azért a zsidók egymás közt, mondván: „Mimódon adhatja ez nekünk az ő testét hogy azt együk?” Nem tetszett a beszéde, megbotránkoztak rajta. Sokan azért akik hallják vala ezeket az ő tanítványai közül, mondván: Kemény beszéd ez, ki hallgathatja őt? Jézus észrevette zúgolódó botránkozásukat s megkérdezte: „Titeket ez megbotránkoztat? Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, ahol elébb vala?” Ez a kérdés aztán betetőzte botránkozásukat s az volt az eredménye, hogy sokan visszavonultak az ő tanítványai közül és nem jártak többé övele. Nem a tizenkettőről van szó, ezek vele maradtak, de voltak neki a tizenkettőn kívül is tanítványai. Ezek közül hagyták el sokan.

De a tizenkettő, illetve Júdás nélkül a tizenegy vele maradt, számukra beteljesedett, amit az Úr jövendölt, meglátták felszállani oda, ahol elébb vala.

Tapasztaljuk, hogy milyen gyorsan telik az idő. Alig múlt el a reggel, már dél van. Alig telik el a hétfő, már itt a szombat. Alig voltunk gyermekek, már öregek vagyunk. Mostanában másokkal is beszéltem az idő gyors múlásáról. Az az idő, amit Jézus feltámadása után a földön töltött, nem volt olyan sok idő. 40 nap elég rövid idő. A tanítványoknak is rövid volt, nagyon hamar eltelt. Ez idő alatt Jézus nem volt állandóan együtt a tanítványokkal, mint halála előtt, de gyakran felkereste őket. Egyszer a házban, máskor az úton, máskor a Genezáret tavánál jelent meg nekik. S bizonyára más helyeken is. Valószínűnek tartom, hogy az evangélium nem említi meg minden megjelenését. Utolsó eljövetele csütörtökre esett. Jertek velem – mondhatta nekik. Kivivé pedig őket Bethániáig a szép Olajfák hegyére. Most vidámabb volt a menetelük, mint nagycsütörtökön este. Most nem a bágyadt hold, hanem a ragyogó nap nézte, hogy hogy mennek.

Most nem azért mentek, hogy ellenség kezébe és keresztre kerüljön, hanem, hogy mennyei királyi székébe üljön. Ott voltak már az ismerős helyen. A tanítványok bizonyára emlegették a történeteket, itt győtrődött véres verejtékkel, ott jött Júdás, amott vágta le a főpap szolgálójának fülét, ott tovább, az alatt a fa alatt fogták meg. De nem sok idejük volt már beszélni: felemelvén az ő kezeit, megáldá őket, és lőn, hogy mikor áldá őket, fölük elszakadván, felvitették a mennybe... oda, ahol elébb vala.

1. Jézus áldozócsőtörtökön nem ismeretlen helyre ment, hanem oda, ahol elébb volt. Kezdetben Istennél vala – mondja evangéliuma elején János. Karácsonykor Betlehemben testté lett és lakozék miközöttünk. 33 évig lakozék közöttünk, azt mondhatná az ember, egy rövid szempillantásig, aztán visszament oda, ahol elébb volt. Mióta van ott? Öröktől fogva. Meddig marad ott? Visszajöveteléig, vagy ahogy másképpen mondjuk, második eljöveteléig. Mi lesz azután, hol lesz azután? Isten titka ez, nem jelentette ki, ne is kutassuk. De egyet azért mondhatunk, akárhol lesz, együtt lesz az idvezült lelkekkel, akik mindig látják orcáját s örökkön örökké gyönyörködnek benne,

A tanítványoknak azért kellett látniuk az ő felszállását, hogy tudják, mi történt vele, hol van. Megtehetne volna, hogy mennybeemelkedését ne lássa senki. Így azonban téves vélekedések terjedtek volna el fölöle. Akik nem látták feltámadva, így szólhattak volna: álmodtatok, mikor feltámadva láttátok, ha feltámadott, itt kellene hogy legyen. Most már könnyű volt felelni az ilyen kételkedő beszédre: azért nincs itt, mert a mennybe ment. – Ha nem látták volna felemelkedését, a leghűbb követői is így gondolkozhattak volna: megint megfogták és megölték, most már titokban és végérvényesen. De látták! Így tudták meg, hogy beteljesedett, amit mondott: „elmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz” Azt olvassuk, hogy akik látták őt felemelkedni, foglalatosak voltak az imádkozásban és a könyörgésben. Azért voltak foglalatosak, mert tudták, hogy él, hol van, hogy lehet hozzá beszélni. Hogy nemcsak az Atyához lehet beszélni, hanem a Fiúhoz is. Szólottak hát hozzá.

2. Jézus mennybeemelkedését elég kevés ember látta. Ha csak ennyien maradtak volna, az Anyaszentegyház nem lenne ekkora sereg, amekkora, meg is semmisült volna akkor mindjárt. De ők, amit láttak, nem tartották maguknak. Hirdették. S ezzel is úgy áll a dolog, mint megfeszítésével. Pál apostol azt írja a galáciabelieknek, hogy szemeik előtt Jézus Krisztus úgy íratott le, mintha közöttük feszítettetett volna meg. Nos, a Jézus mennybemenetele is úgy íratott le előttünk, későbbiek előtt, mintha közülünk ment volna a mennybe. Aki csak hitte, amit a szemtanúk mondtak vagy leírtak a csodálatos eseményről, szinte látta. Mi hogy vagyunk vele? Ha hisszük, mi is látjuk. Nem szemünkkel, de szemünkkel tisztábban és biztosabban látó szemmel: hitünkkel. Jézus maga mellé vette a tanítványokat, hogy lássák mennybemenetelét. Minket is maga mellé vesz, visz oda, ahonnan e csodás jelenetet látni lehet: a Biblia mellé, vagy a templomba. Megáld és biztat, hogy él, az Atya jobbán van, hogy felettünk van. Így mi is látjuk Jézusunkat felszállani, de ez minket nem botránkoztat meg, hanem örömmel tölt el.

3. Látjuk nemcsak felszállani, hanem ott is lenni. Látjuk Úrnak. Úr felettünk és az Anyaszentegyház felett. Nem akármilyen Úr, hanem királyoknak Királya és uraknak Ura. Úr volt ő földrejövele előtt is. Úr, aki által Isten a világot is teremtette, minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem történt volna. De földrejövelekor szolgáló lett. „Úr lévén lett szolga” – szól az úrvacsorai ének. De mennybemenetelekor visszanyerte úrságát, az Atya mindeneke lábai alá vetett. Ezt mi tudjuk. Ha pedig tudjuk, nem elégedhetünk meg a tudással, Urunkat kell hogy tiszteljük, azt kell tegyük, amit parancsol. Az Anyaszentegyház is, a gyülekezet is kell engedelmeskedjék Urának. Sok minden van gyülekezetünkben és bennünk, amit Urunk nem parancsol, hanem tilt. Elhagyni, kitisztítani ezeket a dolgokat magunkból, ezt kell megfogadnunk és megkezdennünk áldo-

zócsütiörtökön, és véghez kell vinnünk áldozócsütiörtök után. Hogy az Úr ne ítéljen, hanem dicsérjen és áldjon.

Látjuk őt az idvezült szentek befogadójának. Erről nemigen szoktunk hallani. Megváltónak, bűnbocsátónak, idvezítőnek emlegetik általában Jézust, s nem befogadónak. Pedig ez is. Mint ahogy a szülő várja és házába fogadja hazaérkező gyermekét, úgy várja és fogadja Jézus azokat, akik e földön követői és készülnek haza hozzá. Milyen boldogság lesz hallani elfogadó szavát: ismerlek, az enyém vagy, menj be a te Uradnak örömébe. Lehet, eddig sok szenvedésed és nyugtalanságod volt, most mindezeknek vége van, most a boldogság és béke vár reád. Édes szavak lesznek ezek nagyon.

Látjuk, mint a világ és az Anyaszentegyház kormányzóját. Ezt a Zsidókhoz írott levél úgy mondja, hogy hatalma szavával fenntartja a mindenséget. Mi pedig úgy értjük, hogy minden, ami a világon és az egyházban történik, a mennybe emelkedett Úr Jézus engedelmeivel és akaratával történik, s az élet dolgai végül is úgy alakulnak, ahogy ő rendezi a dolgokat. Nem mondom, nehéz ilyennek látni, nagy hit kell hozzá, hogy kormányzó munkáját láthassuk, de akinek hite van, látja. Miért enged meg valamit, vagy miért tűr meg valamit, ami szerintünk nem felel meg az ő gondolatának? Miért? Mert úgy akarja, s az ő gondolatának minden megfelelel, az ő világtervébe minden beleillik.

Látjuk, mint aki készül a visszajövetelre, amikor is a két világot egyesíti, amikor ő lesz minden mindenkben. Erről elég sokat beszélünk, de keveset tudunk. Nem is szükséges sokat tudni róla. Elég, ha annyit tudunk, hogy bizonyjal eljövendő.

4. Ha mindezeket számba vesszük, azt kell mondanunk, hogy számunkra sem ismeretlen hely, ahová Jézus felszállott. Ismeretlen volt eljöveteleig, de ő sokat beszélt róla, s megismertette. Így tudjuk tőle, hogy ez a mi helyünk is: Mert a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk – írja Pál apostol a Filippi levélben. Nemcsak mi várjuk őt, ő is vár minket, s mint az előbb mondtam, mikor megérkezünk, szívesen fogad és szemekről letöröl minden könnyet.

5. Jézus készült a mennybemenetelre. Eleitől fogva tudta, hogy visszamegy oda, ahonnan jött. Beszélt is róla sokat. Beszélt a mai alapigénkben is. Máskor azt mondja: elmegyek, hogy helyet készítek nektek, máskor: kijöttem az Atyától és jöttem e világra; ismét elhagyom e világot és elmegyek az Atyához; ismét máskor: jobb néktek, hogy elmegyek. És még több ilyen kijelentést tett. Mi vajon készülünk? Mert csak azok szállanak fel, akik készülnek. Vajon a halálhoz közeledő keresztyén hogyan készül? Úgy, hogy siratja a jelenvaló világot, ittmaradó szeretteit, s rémülettel gondol a halálra? Ez nem készület! Vagy úgy, hogy Jézusomhoz megyek, arra a helyre, amelyet ő készített nekem, ott várlak titeket is. Ez készület. De baj, aki csak a halál szele fuvallatára kezd készülni. Aki igazán Jézusé s látja az ő felemelkedését, készül akkor is, amikor még távol érzi magától a halált. Örökké, egész életében készül. Így nem fogja váratlanul érni a hívó szó.

Miben áll ez a készület? Elsősorban a bűneinkből való feltámadásban. Jézus a sírból támadott fel, mi a bűnből kell hogy feltámadjunk mennybemenetelünk előtt. Mondjuk ki nyíltan, hogy a mennyország csak az ilyen feltámadottakat érdekli. Ha valaki még bűnei sírjában romlik, nem tekint a mennyek országára. A mennyekbe emelkedett és mégis velünk lévő Jézus Krisztus szerte jár, hogy bűnünk halálából feltámasszon. Jöjj ki! – mondja ma is, mint egykor a sírban fekvő Lázárnak. Akitet Isten a mennyek országa számára elválasztott, bármilyen mélyen legyenek is a bűn kábulatában, illetve halálában: meghallják szavát, feltámadnak, kijönnek s elindulnak a mennybemenetel felé.

Készületünknek másik lépcsője a reménység. Reménykedem, hogy én is felemeltem oda, ahol Jézus van. E reménység nélkül nem keresztyén az ember. Meg lehet keresztelve, lehet egyháztag, járhat templomba is, mégsem keresztyén. Mert keresztyénné

az embert csak az örök élet reménysége teszi. E reménységet a Szentlélek ébreszti és tartja ébren szívünkben. E reménység vigasztal a bánatban, erőt ad az erőtelenségben és a szenvedések elviselésére. E reménység felemeli tekintetünket, hogy az odafelvalókkal törődjünk. E reménységgel már itt a földön a mennyben élünk. Kérjük hát Isten szentlelkétől ezt a reménységet.

Készülünk a mennybe azzal, hogy az élet kenyerét, Jézust elfogadjuk. Elfogadjuk a prédikációból, az úrvacsorából. Minden nap újból és újból elfogadjuk: ő miénk, mi az övéi vagyunk, hogya adna számunkra helyet ott, ahová felszállott s ahol éppen nekünk készített helyet?

Megfoghatatlan nagy dolgok, nagy titkok ezek. Számptalan kérdés merülhet fel hívőknek és hitetleneknek az ajkán. Hol van az a hely, ahová felszállott? Ma már mester-séges holdak, kozmikus rakéták, sőt ember is száll fel a világűrbe, de ezt a helyet nem találja. Aki ily módon keresi, nem is fogja megtalálni, mert a test a lelki országot nem találhatja meg soha. Hogy fér el oda annyi ember? Elfér, a lelket nem korlátozza a tér. Mikor jön vissza, mi lesz, mikor a két világ egyesül s ő lesz minden mindenkben? S még más, furcsább kérdéseket is fel lehetne tenni, de feleletet adni nem lehet. Ezért so-kan megbotrátkoznak, azaz esztelen beszédnek tartják e tanítást. Még azok közül is, akik egy darabig Jézus tanítványainak mondják magukat, sokan elhagyják őt.

De, akik hitükkel látják felszállani és fenn lenni, nem botrátkoznak meg benne, nem hagyják el, mellette vannak ma, és mellette lesznek holnap és ott is. Ámen.

Prédikációk pünkösd ünnepére

Bustya Dezső

Marosvásárhely

Szentlélek kenete

Alapige: 1János 2,20

Bibliailvasás: János 14,15–26

Kedves Testvéreim!

Ebből a rövid szentleckéből bizonyára mindenkit ez a két szó lep meg leginkább: *mindent tudtok*. Jó is lenne! Nagyon szeretnénk mindent tudni. De nincs olyan iskola a világon, amely képes akárhány tanév alatt minden tudományt megismertetni a tanulókkal. Az iskola csak alapismereteket ad, a többi a mi munkánk. Nekünk kell a szükséges információkat, ismereteket a szakkönyvekből, lexikonokból alkalomról alkalomra megszerezni. Pedig mennyi fáradságot meg lehetne takarítani, ha mindent tudnánk! Azonban egyelőre az a helyzet, amit a világ legnagyobb tudósai alázatosan vallanak: Minél több ismeretet szerzek, annál inkább döbbenek rá arra a valóságra, hogy semmit sem tudok.

Szeretnénk nemcsak a tudományokban mindentudók lenni, hanem a múlt, a jövő dolgokat is tudni. Ha mindentudók lennénk, kereset nélkül maradnának a jósnők, a jövőmondók, akik azt állítják, hogy a jövőbe látnak. Mi tudjuk, hogy mindez megtevesztés, csalás. Nincs ember, aki átlátna a múlt minden ismerettel együtt, s még kevésbé olyan, aki beláthatna a jövőbe. A mindentudás egyike azoknak a dolgoknak, amiket Isten tartott fenn önmagának.

Akkor hogyan mondhatja igénk azt, hogy ti *mindent tudtok*? Milyen értelemben lehet ezt állítani? Csakis úgy, ha figyelembe vesszük a megelőző szavakat is: „Néktek kenetek van a Szentől...” Most tehát az a dolgunk, hogy megértsük: ki az a Szent, akiről itt szó van, mi az a kenet, amiben részesültünk, és hogyan lehetséges, hogy ezen kenet által mindent tudhatunk? Ezekre a kérdésekre igyekezzünk választ találni ebben a prédikációban.

1. „Néktek kenetek van a Szentől...” Ez a szó itt a Bibliában nagybetűvel áll. Ha kisbetűvel olvassuk, hogy szent, akkor ez alatt azt értjük, hogy Isten számára elkülönített. De ha nagybetűvel áll a szövegben, akkor azt magát Istent jelenti. Az egyetlen igaz Isten szent. Az istennek nevezett bálványok nem azok, még az emberek sem szentek. Egyedül Isten Szent. Azt jelenti, hogy Ő gyökeresen különbözik a világtól. A letűnt 20. század nagy teológiai felismerése két szóban foglalható össze: *Isten más*. Mert sokáig úgy képzelték el Istent, mint magát az embert, csak egy kicsit nagyobbak, hatalmasabbak. Nem, Isten más, mint a világ, mint a teremtmények, mint az ember. Nem mérhető a mi mércénkkel.

Szent, mint mindenható Isten és hűséges Atya. A mi képességeink nem állnak arányban azzal, amit tenni szeretnénk. Isten ellenben mindent megtehet. Meg aztán mi több dolgot megtehetnénk, mint amennyire valós akarásunk (is) van. Isten nemcsak mindent meg tud, de meg is akar tenni a választottakért, érettünk. Ez nagyon vigasztaló üzenet. Még az örömben is, de még inkább a bajban, a betegségben, a gondok között. És ki ne volna olykor beteg, ki ne hordozna gondot, kit ne gyötörne naponként sokféle aggodalom? Nos, örülhetünk, mert mindenható Istenünk van, aki egyben szerető Mennyei Atyánk. Mindent megtehet és meg is tesz földi és örök életünkért.

Szent mint Fiúisten, aki földre szállott, emberré lett érettünk, szenvedett és meghalt bűneink miatt. Most az Atya jobbján van és érettünk könyörög. Nekünk jó Pásztorunk, mennyei testvérünk. Milyen boldogság ilyen mennyei Testvért atyánkfiának tudni!

Mindezt a Szentlélek-Istentől tudjuk, Aki eljött, amint Krisztus ígérte, pünkösöd volt és azóta is pünkösöd lehetséges minden helyen és minden időben. Átala ismerjük fel, hogy mindaz, amit a Biblia Istenről, a mi Atyánkról, és Jézus Krisztusról, a mi Megváltónkról hirdet, igaz. A Szentlélek bizonyágtétele nélkül a Biblia csak betűk halmaza lenne. A hitünk csak elmélet. De a Lélek bizonyágot tesz arról, hogy minden, amit Isten kijelentett, igazság.

2. Ezt a gondolatmenetet, úgy vélem, eddig könnyű volt követni. De mit kezdünk azzal, hogy nekünk *kenetünk* van a Szenttől, a Szentháromság-egy-örök-igaz Istentől? Egyáltalán mi az, hogy kenet? Elég ritkán halljuk ezt a szót.

Azért csak visszaemlékszünk a konfirmációi káté tanítására, amikor azt kérdi: Miért neveztetik az Isten Fia Krisztusnak, azaz felkentnek? Így szól a felelet bevezetése: Mert Őt az Atya rendelte és Szentlélekkel *felkente*... Nyomban ezt követi a másik kérdés: Te pedig miért neveztetel keresztyénnek, azaz Krisztus-követőnek? Erre meg ez a válasz bevezetése: Azért, mert *Krisztusnak tagja és így az ő kenetének részese vagyok*...

Tudjuk, hogy az Ószövetségben a fejnek szent olajjal való leöntése különleges feladatra rendelésnek és Isten áldásának jelképes közvetítése volt. János apostol fogalmazásában az olajkenet szimbolikus megjelölése a Szentléleknek. Régebben a megkeresztelendő kisgyermeket nem csak vízzel öntötték le, de olajjal is megkenték. A mi kereszteselési gyakorlatunkban ez nem szerepel. Akkor hát nekünk nincs is kenetünk? Dehogy nincs! János apostol megkeresztelt hívőknek ír, akik rendszeresen hallgatták az igét az istentiszteleteken. A Szenttől való kenetet tehát folyamatosan vették. Állandó volt közöttük a pünkösöd, a Szentlélek munkája.

Ez így van ma is, testvérek. Ahol az apostol Szentlélekről, kenetről beszél, ott világos utalás van a keresztségre, a gyülekezetet tanító igehirdetésre és a hitre. Isten kegyelméből mi nemcsak keresztségben részesültünk, de az ige tanításán nőttünk fel, az elnyert ismeretről bizonyágot tettünk a konfirmációban és újra meg újra részesülünk a Szentlélek kenetében, s ezáltal mind teljesebb istenismeretre jutunk. Minél jobban ismerjük Istent, mint Atyánkat, mint Megváltónkat és mint megszentelő Istenünket, annál közelebb jutunk az örök élethez.

3. És máris itt vagyunk a harmadik kérdésnél: mit is jelent az apostol fogalmazásában az, hogy *minden tudtok*? Nos, nem azt, hogy mi volnánk azok a bölcsek, akiknek nem lehet olyan kérdést feltenni, amire azonnal ne tudnánk a választ. Sem világi dolgokban, sem a jövőre nézve, de még Isten dolgaira nézve sem. Amíg e testben járunk, szüntelen tanulásra, az ismeretben való gyarapodásra, tanításra és tanulásra szorulóunk. Ha betű szerinti értelemben vennénk, hogy mi már minden tudunk, bizonyára nem kellene többé igét se hallgatnunk. Akkor hát mit értsünk e két szó alatt?

Nézzük a kérdést Isten felől. Ő mindent megtett azért, hogy nekünk *mindent*, de igazán mindent kijelentsen a mi üdvösségünk felől! Tehát erről van szó. A világ dolgaiban sok tekintetben tájékozatlanok vagyunk. Közülünk a többdiplomás művelt ember sem érthet mindenhez. De a legfontosabbat tudjuk: Isten minket a maga gyermekeivé fogadott. Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai. Nem vagyunk angyalok, s ebben a földi létben nem is leszünk azokká. De ígéretünk van arra nézve, hogy e földi lét után olyanokká leszünk, mint az angyalok. Van tehát fejlődés az emberi létben? Bizonyára van. Isten megérlel bennünket az üdvösségre, hogy annak boldog kezdetét már e földi létben megérezzük szívünkben.

Annak volt, annak van igazi pünkösdsje, aki ezt megtapasztalta. Bizony, tudatlanok vagyunk sok tekintetben. De nem a tudomány bőségétől függ az üdvösségünk, hanem attól, hogy vettük-e a Szentlélek kenetét? Isten mindannyiunknak ad valami határozott küldetést, s ebben elnyerjük azt az emberi méltóságot, hogy az Ő munkatársai lehetünk ezen a világon. Ne higgye senki, hogy a legtudósabb emberek a legboldogabbak a földön. Igaza van a bölcsnek, hogy a tudás gyötrellemmel jár, és aki szaporítja az ismeretet, szaporítja a gyötrelmet. De ismerhetünk „együgyű” lelkeket, akikre valóban áll Jézus ígérete: „Boldogok a lelki szegények, mert övék az Istennek országa.”

Mi is lehetünk ilyen boldog emberek. Nem arról van szó, hogy Isten a butákat vagy a lustákat előnyben részesítené. De mi tudjuk, mindenki birtokolhatja a legfontosabb ismeretet. Azt, hogy a teremtő, gondviselő, megtartó Isten a mi Atyánk, szeretetétől senki és semmi soha el nem szakíthat. Szeretném, ha ezt soha el nem felednétek. Adja Urunk, hogy hálások lehessünk azért, hogy vettük és folyamatosan vehetjük a Szentlélek kenetét, aki elvezet minket minden, az üdvösségünkre vonatkozó igazságra. Ámen.

Csomay Árpád
Biharszentjános

„Térjete meg... és veszitek a Szent Lélek ajándékát.”

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,38
Bibliolvasás: János 3,1–8

Milyen egyszerűen mondja ezt Péter apostol az első pünkösöd alkalmával! Ám amíg erre a felismerésre eljutott, mennyi mindennek kellett megtörténnie az ő életére nézve is és az akkori, Jeruzsálemben felsereglő emberek életében is.

Azóta is, manapság is annyi és annyi ember vívódik önmagával és önmagában, hogy hogyan is rendezze be életét, mit is kellene tennie, mert úgy, ahogy él, az az élet nem sok örömet jelent sem neki, sem a körülötte levőknek. A mai ember mindent megpróbál, hogy kellemessé, széppé, örömtelivé tegye életét, de egy idő után rádöbben, hogy alig képes valamit is elérni. A lelki békesség pedig különösen elkelve sok szívben vagy családi fészekben. Mi a megoldás? Hol a megoldás? Ezt annak idején, az első pünkösöd alkalmával így kérdezték: „Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” (ApCsel 2,37) Igaz, előtte Péter bűnbánatra hívó prédikációja hangzott el! Arról a Jézusról, Akit az akkori „izraelita férfiak” (ApCsel 2,22) megragadván, gonosz kezeikkel keresztfára feszítve megölték, de Akit az Isten feltámasztott és felmagasztalt. S hogy Péter így tudjon prédikálni Arról a Jézusról, akit néhány héttel azelőtt háromszor is megtagadott s aztán keservesen sírt – szóval ahhoz szükség volt Isten Lelkének a kitöltésére.

Erről így ír Az apostolok cselekedetei 2. része: „És mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának. És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, és eltelé az egész házat, ahol ülnek vala. És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül. És megtelének mindnyájan Szent Lélekkel, és kezdének szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nekik szólások.” (2,1–4)

De csodálatos is! Az ember csak ámul, hogy Isten az Ő Lelke által milyen csodálatosan munkálkodott az első pünkösöd alkalmával! Vajon csak akkor? Ó nem! Ma is éppen úgy munkálkodik, mint két évezreddel ezelőtt. Mit is kellene tennünk, hogy így legyen? Ismételjük csak el az ígét: „És mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának.” Hol van ez manapság a tanítványi közösségben, az Anyaszent-egyházban!? Ám ahol ez megvan, ott örök pünkösöd van, ott Isten az Ő Lelke által cso-

dákat tesz. Ezekben a közösségekben érzékelik az övéi a sebesen zúgó szelet, a sok felé osztott, többszörös nyelvet, Aki jelen lesz az életükben és ekkor úgy fognak majd beszélni, hogy azt megéri a megtérésre vágyó embervilág még akkor is, ha ez a szándéka még csak tudat alatt él csupán.

S most lássuk, miről is beszélnek nekünk a Szentlélek ezen jelei.

A szél régen, az apostolok korában még valami titokzatos hatalom volt. Ma már jobban értjük, hogy hogyan is áll elő, mégis csodálkozásra ragad sokszor bennünket. A levegő a föld egyik részéről a föld másik részére áramlik. A Szentlélek kitöltetése alkalomával Isten mennyei levegője áramlik be a mi bűneink miatt áporodottá, elviselhetetlenül bűzössé, vagy áporodottá vált életünkbe. Ez a mennyei levegő megérinti az egész világot, ám csak az egyházat tölti be, ahol a tanítványok imádkozva várják Őt. Ezt a mennyei levegőt, melyet a Szentlélek hoz, be lehet lehelni, hogy aztán éltető erő legyen mindannyiunk életében. Ha úgy gondolod, hogy körülötted minden a halál lehelete, minden a mulandóságra emlékeztet, jöjj, testvérem, de ne csak pünkösdkor, hanem életed minden idejében, és élj ezzel a mennyei levegővel s meg fogod tapasztalni, hogy új fordulatot vesz majd életed. A Szentlélek, mint a szél, majd magával ragad téged is és visz a mennyei világ felé, oda, ahonnan jött. S akkor már nem a föld lesz a legfontosabb szándéka, hanem az a mennyei világ, ahova vágyakozunk mindannyian. Egyszer csak tapasztalni fogod te is, mint már annyian, hogy itt a földön is lehet érezni a mennyei öröm és békeség ízét.

Az első pünkösdkor alkalomával Isten Lelke tűz formájában is jelen volt. A tűz a Bibliában – többek között – az ítéletre figyelmeztet bennünket. S valóban, emésztő tűz Ő, de nem téged s engem emészt meg, hanem a bűneinket, melyek elválasztanak bennünket szerető Istenünktől. Isten Lelke rávilágít bűneinkre, meglátatja velünk azt a sok tisztátalanságot, mellyel beszennyeztük életünket. Ám még mielőtt kétségbe esnénk, rögtön odairányítja figyelmünket az Úr Jézusra, aki nem csak életét adta a Golgotán érettünk, hanem fel is támadt, mennybe ment, honnan nekünk is elküldte, elküldi a Vigasztalót, hogy ne idegösszeroppanás legyen az osztályrészünk, hanem egy Istennek szentelt és Isten dicsőségét az emberek között munkáló élet. Ő előbb megtisztítja életünket, s amikor már mentesek leszünk minden salaktól, hatalmi vágytól, sok-sok földi kívánságtól, egyszerűen bűneinktől, elpecsétel bennünket Isten számára. Magyarul: megszentel.

A Szentlélek tüze tulajdonképpen sokfelé osztott, többszörös nyelv. Ezért értették az apostolok nyelvét a világ sok országából összesereglett emberek. Úgy tudtak szólni, hogy mindenki értette őket! Hol van ez a „nyelv” manapság?! Politikusok, diplomataok küzdenek sokszor egy életen át, hogy végre megértsék a népek, hogy nem a gyűlöleté, a szeretetlenségé, az egymás jogainak a semmibe vételéé az utolsó szó. Nem értik egymást sokszor Európában s az Európa határán élő népek! Csoda ez, ha nem bírjuk Isten Lelkét?! Sokszor még az egyházban sem értjük meg egymást! Nem értjük egymást, félreértjük egymást. Hátsó gondolatokat, szándékokat keresünk a szavak mögött!

Farizeusok módjára megszépítjük életünket, addig hangoztatjuk igazunkat, jóságunkat, nagyságunkat, míg az Isten igaza, jósága, nagysága elhomályosodik. Egyházunk nyelve megromlott, érthetlenné vált bűneink miatt. Üres templomaink, farizeusi életünk arról tesznek bizonyosságot.

„Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” – kérdezték egykoron. Ma is ezt kérdezem s Péterrel együtt mondom: „Térjete meg... s veszitek a Szent Lélek ajándékát.” Nap mint nap szükségem van erre nekem is, ezért is éneklek egyre harsányabban: „Jövel Szent Lélek Úr Isten! / Töltsd be sziveinket épen / Mennyei szent ajándékkal, / Szívbeli szent buzgósággal...” Ámen.

Pünkösdi prédikáció

Alapige: 4Mózes 11,11–17
Bibliailvasás: 1Thesszalonika 5,12–24

Kedves Testvéreim, az első pünkösöd csodájának átélése csak akkor és ott adatott meg: a lángnyelvek, a szélzúgás és az „Isten nagyságos dolgainak” (ApCsel 2,11) saját nyelven való megértése – jóllehet egy egyszerű zsidó halászember szólalt meg az anyanyelvén. De nekünk nem is arra kell törekednünk, hogy az által legyen ünnepünk, hogy megpróbáljuk „kiimádkozni” az Úr Istentől, vagy valamilyen önszugesztíó segítségével magunkban mesterségesen létrehozzuk annak az alkalomnak emelkedett hangulatát. A Lélek kitöltetésének ünnepe akkor lesz számunkra is csodává, ha megtapasztaljuk ugyanazt az erőt, és ennek közösségi és személyes életünket átalakító hatását. Ebben segít minket a felolvasott ószövetségi történet.

Izrael fiai úton vannak az Ígéret földje felé. Nem az ő erejük, ügyességük, hanem Isten hatalma vezeti és őrzi őket. Már Egyiptomban megtapasztalták az Ő kiválasztó szeretetét, amikor a csapások elkerülték őket, majd út nyílt előttük és száraz lábbal keltek át a Vörös-tengeren. A pusztában Isten etette őket mennyei kenyérrel és hússal, itatta a kősziklából fakasztott vízzel, majd rendet adott a törvény által, hogy megszabadított rabszolgákból szent néppé legyenek.

Viszont ott vándorol velük egy gyülevész nép, akiknek mindenféle kívánságba esése és siránkozása Izrael fiainak gondolkodását és emlékezését is megváltoztatja. „Visszaemlékeznek” az Egyiptomban rabszolgaként soha nem kóstolt ételek ízére és a gyomor érzékiségét utólag kielégítettnek „tudva”, elégtelennek érzik Isten gondoskodását. Ki tudja már hányadszor, ismét zúgolódni kezdenek az Úr és az Ő szolgája, Mózes ellen.

Valahogy így van a mi életünk vándorútján is: sokszor megtapasztaltuk Isten szabadítását, csapások között is megőrző szeretetét, gondoskodását, azt, hogy nem fogy el, sőt napról napra megújul az Ő irgalma. Érezzük, hogy előttünk megy és hadakozik értünk, utat készít és vezet, sőt az Ő országát kínálja, hogy oda hazaérkezhessünk. De valamilyen gyülevész gondolatok és érzések jelennek meg az értelmünkben és a szívünkben, és elkezdjük szebbnek látni a múltat, mint amilyen volt, és jóval reménytelenebbnek a jövőt, mint amilyenek Isten készíti azt. Féltjük a zsebünket és a hasunkat, utólag telibbnek érezzük a tegnapi állapotát, mint a mait. A siránkozás és az önmagunk sajnálatatása versenyben dobogós helyre állunk, és egyre kisebbnek és gyengébbnek látszik előttünk Istenünk ereje. Nem az Ő karja rövidült meg, csak a magunk kívánságba esése miatt mutatkozik egyre erőtlenebbnek. Családok és nagyobb közösségek válnak így önmagukat meg- és lerontó tömeggé, ahelyett, hogy szent nép lenne belőlük.

Ezért van szükségünk a Lélekre, hogy tisztítsa meg gondolatainkat és érzéseinket, terelje helyes irányba emlékezésünket és Ő tanítson meg az Úr Istenbe vetett hittel készülni a jövőre, mint akik tudják, hogy minden, amivel bírnak, felülről való ajándék. Szükségünk van erre a lelki megújulásra, mert a kesergés és siránkozás ragályos kór, amit nagyon könnyen „megkapunk” és amiből nehéz kigyógyulni.

Még Mózeset is megfertőzte ez a kór, és a nép panaszaradatát megtoldva, a saját zúgolódását is kiönti az Úr elé. Szinte mosolygunk, amikor halljuk, hogy meg van nyomorítva az Istentől, és ő kell hordozza az egész népnek a terhét, mert így kívülrőlként pontosan tudjuk, hogy nem ő hordozza a népet, mert van, Aki sasszárnyakon hordozza őket terheikkel, bajaikkal együtt. Magunk elé képzelve, ahogy hatszázezer embert „keb-

lén hordoz, mint dajka a csecsemőt”, szinte önkéntelenül is jön, hogy csitítgassuk, nyugtatgassuk, s főleg józan belátásra bírjuk képtelen elgondolásai miatt. De ne legyünk ilyen gyorsan és könnyen ítélők, amikor másról van szó, mert mi magunk sokszor még képtelenebb „képet” festünk Istennek a saját helyzetünkről. Nem tudom, hogy te mi miatt szoktál siránkozni, mindent nehéznek, erődön felett valónak érezni, de meg vagyok róla győződve, hogyha őszinte önvizsgálatot tartasz, akkor már neked sincs mosolyognivalód Mózes panaszán.

A hívő ember is eljuthat oda, hogy túlterheltnek érezze az életét és belefáradjon az általa eleve vesztesnek látszó küzdelembe. „Gyülevész” gondolatai és érzései erősíthetik a feladás, és a mindenről való lemondás gondolatát. De olyan jó, hogy az Úr Isten akkor sem mond le rólunk, amikor mi ilyen lemondóak vagyunk. Mind Mózes, mind a magunk lelki erősödése és „gyógyulása” ott kezdődik, hogy a siránkozásunkkal az Úr-hoz megyünk. Nem tud segíteni az embertárs, a felebarát, mert ő is csak az Istentől kérhet és kaphat erőt. De az Úrnál biztos a meghallgatás és a segítség!

A mi pünkösdünk ott kell kezdődjön, hogy minden bennünk levő, és Tőle elfordító gondolatot, érzést és panaszt az Úr Istenhez viszünk. Neki mondjuk el: „Uram, úgy érzem, hogy nem tudom viselni a rám szakadt nyomorúságot, a rám bízottak gondja erőmön felül van, nehéz a magam terhe is, nemhogy másnak a terhét hordozzam, de bízom benne, hogy ahogy eddig megsegítettél, úgy most is megerősítsesz.”

Mózes nem hall dorgálást vagy feddést, hogy hova lett a hite és milyenné lett Isten embereként, de hallja a megoldáshoz felkínált utat és módot, aminek ő kell nekifogjon, hogy Isten vigye véghez és fejezze be azt. A Mózesnek „felírt” recept a mi lelki erősítésünket, gyógyulásunkat is tartalmazza, amit most nekünk is felkínál Isten. Két tennivalója van Mózesnek, mielőtt az Úr Isten maga cselekedne, és ezt a kettőt mi sem „spórolhatjuk meg”

Az első tennivaló az, hogy ki kell válasszon hetven férfit Izráel előjárói közül, akik vénei a népnek. Isten nem veszi el a feladatot Mózesről és nem kibébi a terhet, de segítőkét rendel mellé. A hetes szám az emberi életidő alapvető szakaszára utal, amiben a munka és a pihenés, a fáradtság és az ünneplés együtt van jelen. Ennek a tízszeres száma jelzi az egész népre kiterjedő gondoskodást. Az pedig, hogy vénei legyenek a népnek, nem az életkorra utal első sorban, hanem arra a példamutató magaviseletre, amivel az Istenhez tartozást, mint követendő életfolytatást fel tudják mutatni az egész közösség előtt.

Minden bizonnyal a mai individualizálódó világ, ahol csak az egyén, és lehetőleg csak az egy személy – hogy ne legyen sok problémája – fontos, még inkább magával hozza a túlterheltség, a tehetetlenség, kifáradás és beleunás érzését. Márpedig „egyedül nem megy” Ahogy Mózesnek szüksége volt segítőkre, Isten ugyanúgy rendel mellénk házastársat, barátot, lekipásztort, minket meglátogató presbitert, szóval olyan emberek közösségét (ha nem is hetvenet!), akikkel együtt másképp tudunk a magunk helyzetére tekinteni és a nehézségeinkkel szembenézni. Közösség nélkül nincs megerősített hívő élet. Az az Úr, aki a földön járva kettesével küldte ki a tanítványait a lelki munkára, tudja, hogy ki(k)re van szükségünk és segít, hogy megtaláljuk, kiválasszuk és magunk mellett tudjuk őket.

Ha megvan a kiválasztott hetven személy, akkor a gyülekezet sátoránál Mózesrel együtt meg kell állniuk az Úr előtt. Szinte óhatatlanul jön a kérdés, hogy mit csináljanak ott, mert arra vagyunk „beállítva”, hogy valamit tenni kell. Isten azonban azt mondja, hogy csak álljanak meg, és majd Ő tesz valamit, amire szükségük van.

Ez az Isten előtti „megállás” nem a testtartást jelzi, hogy éppen nem ülés vagy térde-
lés – mindkettőre egyformán szükség van –, hanem az Úr Isten előtti elcsendesedés al-
kalmát.

Már elmondtam a panaszomat, kiöntöttem a siránkozásomat és akkor hagyom „szó-
hoz jutni” Istent, hogy az a halk és szelíd hang megszólítson a csendemben. Harsogó,
dübörgő zenétől és zajtól hangos világunkban ne félj a segítők közösségében is csend-
ben lenni és megállni az Úr előtt. Akkor érkezik hozzád a szél, és meghallod az Ő zúgá-
sát, és megszólít a tüzes lángnyelv, hogy aztán te is és a melléd adottak is szólhassák az
Isten nagyságos dolgait a panasz helyett. Pünkösöd lesz, amit nem mutat a naptár, de
a lelkedben pirosbetűs lesz minden ilyen alkalom emléke.

És egyszerre kiderül, valóban elég neked is a kegyelem, és az Úr Isten ereje a te
erőtlenséged által végeztetik el, mert nem „plusz” lelket küld, hanem ahogy Mózesnek
is ígérte és megcselekedte: a benne / rajta levő lélekből szakított és adta a többinek,
hogy így együtt tudják viselni a terhet.

Isten Lelke nem megmérhető mennyiségben adatik, és nem kevesbedik meg azáltal,
hogy sokan kapnak belőle, sőt, attól sem kell félnünk, hogy „elfogy” és valakinek nem
jut. Ez a Lélek-osztás az Úr csodálatos munkája, hogy így erősítsen, vigasztaljon, ben-
ned hitet gerjessen és „Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé” (Heidel-
bergi Káté 53.) tegyen. Hú az, Aki elhívott és meg is cselekszi ezt – hallottuk a bibliaol-
vasás során. Ebben a hűségben bízva és ígéreterre támaszkodva kérjük el mostani Isten
előtti megállásunkban, hogy panaszainkra és siránkozásainkra mutassa meg azoknak
közösségét, akikkel együtt előtte elcsendesedve kaphatjuk a Lélek ajándékát és közösen
nem a meghátrálás emberei leszünk, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyer-
jünk. Ámen.

Fazakas Sándor

Derecske

A népek egyháza

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,1–18

Bibliaolvasás: Jóel 21,28–32

1. „Jövel siess, tüzet kér gyermeked!” Ma pünkösödöt ünnepelünk. Hol vannak en-
nek az ünnepnek a külső jelei? Miből látszik, hogy ma ünnep van? Mit ünnepelünk?
Karácsonykor szép és értékes ajándékot teszünk a karácsonyfa alá. Húsvétkor piros to-
jással és csokoládé nyuszival várjuk az öntözőket. Adventkor adventi koszorút készí-
tünk és gyertyát gyújtunk. Nagypénteken a keresztről beszélünk és lelki szemeinkkel
mindent látunk. De mit ünnepelünk pünkösödkor? Lukács evangélista mintegy falba üt-
közlik, amikor el akarja mondani a pünkösöd lényegét. Érzi, hogy leírhatatlan,
kibeszélhetetlen esemény elmondására vállalkozik. Nem talál rá szavakat. A csodákkal
mindig így vagyunk. Lukács tehát hasonlatokhoz nyúl, hogy megsejtesse olvasóival a
pünkösöd csodáját.

Isten Szentlelke olyan, mint egy sebesen zúgó szél, de nem szél. Illés Jézabel elől
menekül, s amikor Isten parancsára megáll a barlang előtt, akkor „ímé, az Úr volt ott el-
menendő. És az Úr előtt megy vala nagy, erős szél.” Az öreg Nikodémusnak egy éjsza-
ka a következőket mondja Jézus: „A szél fű, ahová akar és annak zúgását hallod, de
nem tudod, honnan jő és hová megy. Így van mindenki, aki Lélektől született.” Ilyen
szabad, feltartóztathatatlan és megfoghatatlan Isten Szentlelke. Úgy jön és megy, mint

egy nagy szél, de nem házfedélbontó, fákat gyökerestől kitépő viharként. Isten Szentlelke nem a halál, hanem az élet, az újrakezdés Lelke.

Isten Szentlelke olyan, mint a tűz. Illés a Kármel hegyén egyedül áll szemben 450 Baál-pappal, korának hatalmasaival, kiváltságosaival. Illés tüzet kér a mennyből és tűz száll alá. Ha egy ilyen magányos, elnyomott, üldözött lélek mennyei tüzért könyörög, azt ott fenn a mennyekben meghallják. Gondoltál erre? Mózes 40 évi pusztai lét és magány után látja az égő csipkebokrot. Ég, és nem ég el. Ez nem az a tűz, melyet a régi pogányok Prometheusnak tulajdonítottak és köszöntek. Isten Szentlelke ég, világít és nem pusztít. Keresztelő János ezt mondja: „Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre, de aki utánam jön... Szentlélekkel és tüzellel keresztel majd titeket.” Maga Jézus mondja: „Azért jöttem, hogy e világra tüzet bocsássak.”

Pünkösdkor tüzet gyűjtött Isten, s azóta is ég, nem szűnik meg égni és világítani. Kérj te is tüzet, mennyei tüzet, úgy, ahogy szép erdélyi énekünkben olvassuk:

„Uram segélj és adj szeretetet,
Jövel siess, tüzet kér gyermeked.
Égi tüzet, szent és tiszta tüzet,
Égetve bár, tisztítsa gyermeked!”

Ez az a tűz, mely elűzi lelked téli hidegét és kiolvasztja jégcsap szívedet. Ez az a tűz, mely alkalmassá tesz téged a Krisztusról szóló örömmüzenet elfogadására és továbbadására.

Ha jártatok kovácműhelyben, akkor láttátok, hogy mire képes a tűz. A tűzben izzó vasat kovácsolni lehet, szép kovácsolt vaskapuk, karzatok vagy patkók formálódnak belőle. Amint a tűzben izzó vas megváltoztatja alakját, úgy az Isten Szentlelke is megváltoztatja a hatalmába került embereket. Pünkösöd azért a kegyelem napja, mert a Szentlélek tüzeben megváltozunk, átformálódunk. A Szentlélek csodája a változás, egyszerűen az újjászületés csodája. Az életünk egyszer csak illatozó élet lesz. Amikor keresztyén misszionáriusok azt kérdezték Ghanditól, mit cselekedjenek, hogy a hinduk elfogadják az evangéliumot, ő így válaszolt: „Gondoljanak a rózsák illatára. Mindenki szereti a rózsát, mert illatozik. Uraim! Menjenek India földjére és illatozzanak!” A Szentlélek tüzeben így lesz illatozó az életed. Indulj el és illatozd a szeretetet, a jóságot, a bocsánatot, az istenfélelem rózsáit, s látni fogod, hogy hányan fogadják el az evangéliumot. Az ige hirdetésre készülve éppen ezt énekeltük:

„Istennel járnai, lakozni,
Szent étellel illatozni,
Igaz hitben nem habozni,
Jézus Krisztus taníts, taníts imádkozni!”

„Amikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának.” Az együttlét azonban nem feltétele annak, hogy eljőjön a Szentlélek. Sehol sem tapasztaljuk a Bibliában azt, hogy mi ezért valamit is tehetnénk. De nagyon figyelemre méltó, hogy Jézus az Ő Szentlelkét az istentiszteletra összegyűlt gyülekezetnek ajándékozta. Az egy akarattal való együttlét nagyon szép és fontos, de nem feltétele a Szentlélek elnyerésének. Az aktivitás a Bibliában egy nagy pozitívum, de a Biblia Isten szabadságát hangsúlyozza a Lélek kitöltése tekintetében is. Egyet azonban tehetsz, s erről beszél a Biblia: az Isten Szentlelkéért imádkoznod kell, hiszen Jézus is ezt tanította. Ő megígérte, hogy hozzád is elküldi, s ha még nem érkezett meg, bizhatsz az Ő ígérésében. Ha en-

gedetlen vagy, elveszíted Isten Lelkét, de kegyességeddel azt meg nem szerezheted. Nem te rendelkezél vele, hanem Isten. Honnan tudhatod, hogy kitöltetett rád Isten Szentlelke? Mindenekelőtt abból, hogy Istent Atyádnak szólítod. „Mert nem kaptátok szolgaság lelkét ismét félelemre, hanem a fiúság Lelkét, aki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!” Te is Atyádnak nevezed Istent, amikor imádkozol? Ha igen, ez annak a jele, hogy rád is kitöltetett Isten Szentlelke.

2. Még a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat. Mi történt az első pünkösd napján? Mi volt a döntő esemény? A válasz egyetlen szó: az egyház. Azt a csodát és titkot, melyet egyháznak nevezünk, a Lélek kiáradásának köszönhetjük. Az egyház sajátos egyedi és a többi közösségek közé besorolhatatlan. Nem emberek alapították, erre csak Isten volt képes. Ez ember képtelen arra, hogy az egyházat megtartsa vagy megsemmisítse. Erre is csak Isten képes. Isten elhatározta, hogy legyen a földön egyház, ezért elküldte az Ő Szentlelkét. Ott voltak a tanítványok és mintegy százhusz atyafi. De ők még nem egyház. Először be kellett telniük Szentlélekkel. Jól ismerték az atyák az összefüggést a pünkösd és az egyház között, ezért is hangzik így az apostoli hitvallás harmadik tétele: „Hiszek Szentlélekben – és nyomban folytatja –, hiszek egy közönséges keresztyén Anyaszentegyházat.” Istené az egyház, Ő tartotta meg nehéz időkben és Ő fogja ezután is megtartani, ezért most sem félünk!

a) *Mit prédikál az egyház?* Amikor megszületett az egyház, „kezdének szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nekik szólókat” Luther így fordítja: prédikálnak. Szerintünk nem volt valami magával ragadó, élvezetes, ébresztő, a hallgatók kívánsága szerinti prédikáció. Sőt, mi nagyon gyenge prédikációnak tartjuk azt a beszédet, melyről azt olvassuk, hogy „kezdének szólni más nyelveken”, azaz nem értelmes szavakkal, s eleik beszéltek is, mintha magukon kívül lettek volna. Mi történt? Az történt, hogy nem ők voltak azok, akik szóltak és a nyelvüket használták, hanem a Lélek. Amit mondtak, az valóban minden értelmet felülhalad. Az egyház életének első napján a legfontosabb esemény a prédikálás volt. Az egyház igazi nyomorúsága ma nem az, hogy „csak prédikál”, hanem az, hogy amit mond, azt a saját szíve, értelme és korának szelleme diktálja, és nem a Lélek! Látjuk is ennek a szomorú következményét. A Szentlelket Creator Spiritusnak mondták a régiek, vagyis Teremtő Léleknek. Ha a Szentlélek prédikál bennünk, akkor a mi prédikációnkban is van valami annak a szónak az erejéből, amelyről a Szentírás első lapján ezt olvassuk: „Én monda Isten: Legyen! És lőn!” S mert annak a szónak erejéből sokszor semmi sincs jelen a mi prédikációnkban, ezért olyankor nem történik semmi, mialatt prédikálunk, s ezért pusztul az egyház. Vajon mit mondanak a lelkipásztorok a szószéken? Azt, amit a Lélek ad nekik szólókat? Amit Péter mond, nem közönséges beszéd, ő az „Istennek nagyságos dolgait” hirdeti. Szólásra emelkedik, felemeli szavát és Isten előtti felelősséggel előadja azt, amit átélt a Krisztus követésében. Ez a keresztyén prédikáció!

b) *Kik azok, akik prédikáltak?* Zsidók! Rajtuk át szólt az Isten Szentlelke. Ezek az emberek nem huszonnégy karátos, nem vegytiszta emberek, hanem *csak galileabeliek*. Isten Szentlelke mintha különösképpen kedvelné a peremvidék megvetett népeit. Azt mondja Filep: „Megtaláltuk a názáreti Jézust!” Náthánél erre lekicsinylően válaszol: „Támadhat-e valami jó Názáretből?” Amikor Jézus a templomban tanít, némelyek ezt mondják: „Ez a Krisztus!” Mások erre így válaszolnak: „Csak nem Galileából jön el a Krisztus?” Hasonló a helyzet azokkal is, akik hallgatják a pünkösdí prédikációt: „Nemde Galileusok-e ezek mindnyájan, akik szólnak?” Nagyon figyelemre méltó ez! Isten ránk, galileabeliekre, e világ kicsinyeire, megvetettjeire, a kiszorítottakra, a peremekre vergődött lelkekre bízta az evangélium hirdetését.

c) *Kik azok, akik hallgatják ezt a pünkösdi prédikációt? Ők is zsidók. Ők sem száz százalékos minőségű emberek. Nem is őslakók, vagy tősgyökeres zsidók, hanem szét-szórtságban élők, akik már idegen országokban születtek és nőttek fel, s már az anyanyelvüket is elfelejtették. Az egykori kivándorlók közül néhányan végleg hazatérnek és felnőttként lesznek Jeruzsálem lakói. A legtöbben azonban csak ideiglenesen tartózkodnak itt, néhány napra, az ünnepek alatt. Kimondottan ezek a jövevények, hazatérő zarándokok és látogatók tolonganak itt az első pünkösdi napján. Az is figyelemre méltó, hogy az első pünkösdi prédikációt távolról jöttek, diaszpórában élők hallgatták, s amit hallottak, mintha anyanyelvükön hallották volna. „Mi módon halljuk őket, ki-ki közülünk a saját nyelvén, amelyben születtünk?” Álmélkodásukban, zavarodottságukban csak ennyit kérdeznek: „Vajon mi akar ez lenni?” Fogunk az életben olyan prédikációt hallani, hogy meglepetésünkben mi is ezt kérdezzük?*

d) *Honnan jöttek a pünkösdi prédikáció hallgatói? Perzsiából, perzsa anyanyelvvel, Kis-Ázsiából, Elő-Ázsiából, a Földközi-tenger keleti partjairól, fel egészen Észak-Afrikaig, Kréta szigetéről. Már ők sem beszélik anyanyelvüket. Itt vannak a „római jövevények”, prozeliták, azaz egykori pogányok, zsidók Ázsiából, Afrikából és Európából. Az egyház mintegy beleszületik a zsinagógába, a zsinagóga közvetlen közelségébe, de azt nyomban szét is feszíti, hiszen ez az egyház már a népek egyháza. Az első pünkösdi napján Isten kaput nyit távoli nyelvterületek felé. Ahol az Isten Szentlelke kitöltetik, ott ajtók nyílnak, talán a szomszédod felé, vagy ki tudja, hová? Sokszor saját házukban is zárt ajtóba ütközünk, míg ki nem töltetik az Isten Lelke. Lehet, hogy te is jövevény vagy, talán pogányból lett keresztyén, lehet, hogy más kultúrkörben nőttél fel, de Isten Szentlelke neked is ajtót nyit önmagad és mások felé.*

3. A Lélek ajándékai. A legfontosabb ezek közül *a szeretet*. Kérj szeretetet, ha azt akarod, hogy sok minden teljesen másképpen nézzen ki a családban, hivatásodban, tisztségedben, munkahelyeden, gyülekezetedben, egyházadban. A Szentlelket maga Jézus nevezi *Vigasztalónak*. Kérjetelek és adatik néktek. *Ámulatba ejt és csodálkozásra készítek*: hogy kerülhettem ilyen távol Istentől? *Elszakít és elválaszt* embertársainktól, hiszen nem mindenki veszi Isten Szentlelkét. Akik nem vették, csúfolódók székébe ültek: „édes bortól részegedtek meg” – mondták azokról, akik nyelveken szóltak. Akik pedig vették a Szentlelket, azok Krisztus követői lettek és ezt kérdezték: „Mit cselekedjünk atyámfiai, férfiak?” A Szentlélek *egyesít*, általa közösségre vágyunk, például istentiszteleti közösségre, ahol idős és fiatal, tehetős és szegény, okos és kevésbé okos együtt van s érzi, hogy egymáshoz tartozik. Isten Szentlelke *a megértés csodáját* ajándékozza, hiszen még az egyházban sem értünk mindig egyet. Túlságosan is nagy a különbség jellemben és célkitűzéseinkben. A Lélek *tolmács*, Isten igéjét teszi érthetővé az ember számára, ajtót nyit a Biblia felé. A Szentlélek által *örömünk lesz a Bibliában*. Emlékszem, amikor a román–magyar határon hosszú-hosszú évtizedeken át mindig Bibliát csempészünk. Mekkora öröm volt ez nekünk, ha sikerült, és azoknak, akik várták és ajándékba kapták. A Lélek rámutat a Szentírás *központi üzenetére*: mit meg nem tett Isten, csak hogy megszabadítsa és üdvözítse gyermekét. *Felfedi életünk legnagyobb nyomorúságát*, Istentől elszakadt mivoltunkat, de megoldást is nyújt a megváltó Krisztus halálában és feltámadásában való hit által. *Utat mutat Jézushoz*, miközben bűnbánatra indít. A felsorolásban nem utolsó, de utoljára hagytam: Isten Szentlelke *elindít a misszió útján*. Nem csak beszélni kell Jézus tetteiről, nem csak hívnunk kell az embereket hozzá, hanem ki kell mennünk, és kovászként kell élnünk a pogány világban. Nemrég az egyik nemzetközi ifjúsági konferencián arról tanácskoztak, hogy miként lehet a leghatásosabban terjeszteni az evangéliumot a pogányok között. Sokan propagandáról, teológiai irodalom terjesztéséről, és mindenekelőtt a 21. század információs lehetősége-

iról beszéltek. Ekkor szólásra emelkedett egy fiatal afrikai nő és ezeket mondotta: „Azokba a pogány néger falvakba, amelyeknek lakóit meg akarjuk nyerni az evangélium számára, nem Bibliát küldünk, hanem egy keresztyén családot, hogy lássák a falu lakói, hogy milyen a keresztyén ember élete.”

Nem elég a Biblia, mely porosodik, sem a zsoltároskönyv, melyet hetente talán csak egyszer vesznek kézbe. Ki kell menni és megmutatni, hogy milyen a keresztyén ember élete. „Gyertyát sem azért gyújtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem hogy a gyertyatartóba tegyék és fényljék mindazoknak, akik a házban vannak.” Ámen.

Kulcsár Árpád

Értarcsa

Minemű lélek lakozik bennetek?

Alapige: Lukács 9,51–56

Szeretett Testvéreim! Pünkösöd ünnepe a Szentírás eseményeinek során még messze van, de a Lélek ajándékának bizonyos formájával Krisztus tanítványai már rendelkeznek ekkor is, amikor az előbb hallott történet lejátszódik. Jézus, amikor kiküldte tanítványait első missziói útjukra az evangélium hirdetésére, felruházta őket a Szentlélek ajándékával, így a tanítványok nemcsak hirdették Isten evangéliumát a Lélek által, hanem képesek voltak betegeket gyógyítani, ördögöket űzni is. És mindez még Pünkösöd előtt, a Lélek nagy kitöltetésének előzményeként.

A lukácsi bizonyosságátétel alapján, amely eseményeket egyébként csak Lukács jegyzett fel, Jézus Jeruzsálem felé veszi az útját, Samárián keresztül. János evangéliumából tudjuk, hogy Jézus egyszer átment Samárián. Ekkor hangzott el az a beszélgetés is, amelyet a Jákob kútjánál a vízért menő asszonnyal folytatott. Abban azonban nem lehetünk bizonyosak, hogy ez útja alkalmával játszódnak le a Lukács által megörökített események, vagy ennek más időpontja volt. Vitathatatlan tény azonban, hogy Jézus Samárián halad keresztül, és előreküldi két tanítványát, hogy szállás után érdeklődjenek a közeli települések valamelyikén. Drága ajándék és nagyszerű kiváltság ez a tanítványok számára, hogy Jézus követeiként járhatnak előtte. Akik mostani tanítványaiként is átérték már ezt valaha, csak azok tudják, hogy milyen megtiszteltetés ez valójában. De úgy tűnik, a Mestert ezúttal nem szívesen látják ott, ahol a tanítványok próbálkoznak. Elutasításba ütköznek.

Valószínűleg ez az elutasítás meglepte a tanítványokat, nem számítottak rá, mint ahogy ma sem tudunk igazából felkészülni rá, mikor Krisztus nevében követségben járunk az embereknél, hogy elutasításba ütközhetünk. Ott és akkor a tanítványokkal ez történik, és ebből megtanulhatjuk mi magunk is, hogy elutasítások lesznek, mint ahogy voltak is mindig, és sajnos, számítanunk kell erre is, hogy nem mindenki fogja örömeiben szélesre tárni az ajtót Krisztus előtt, ha meghallja, hogy arra jár, és neki lehetősége lenne behívni őt. Vagy ha éppenséggel ott áll az ajtó előtt, mint ahogy a Mennyei Jelenésekben is le van írva, és zörget az ajtón. Nem lehet tudni, vajon létrejön az asztalközösség, vagy sem.

Itt sem jön létre. A tanítványok nemleges választ kapnak, amikor Krisztus nevét említik. Úgy tűnik azonban, a tanítványok nem tudnak úgy elmenni e mellett az elutasítás mellett, ahogyan a Mestertől tanulták. Jézus ugyanis azt mondja a tanítványok kiküldésének rendjén a Máté evangéliumának 10. részében, hogy ahol nem fogadnak be benneteket, ott verjétek le a lábatokról még a port is, és álljatok tovább. Az ítélet napján majd számolniuk kell tetteikkel, és ítéletük súlyosabb lesz, mint Sodomáé és Gomoráé. Ezzel

ellentétben a tanítványok szívében harag gyúlt az ellen a település ellen, amelyik nem akarta befogadni Jézust. Talán még meg is beszélhették a dolgot, ameddig visszaérkeznek Jézushoz, és felháborodásukban nagyon szokatlan dolgot kérdeznek Mesterüktől: akarod-é, hogy tűz eméssze meg ezeket, mint ahogy Illés is cselekedett annak idején? A kérdésben tehát már magyarázatot is próbálnak adni arra, hogy mi jogosítja fel őket e cselekedet megfogalmazására. Illés egykori magatartása példaértékű a tanítványok számára. Nosza, gondolják, járjunk mi is úgy el. Hiszen ha Illés megtehetette, megtehetjük mi is, elvégre bennünk is munkálkodik ez a hatalom. Jézus azonban a tanítványok felvetését nem helyesli, épp ellenkezőleg. Kérdése súlyos és komoly. Tisztában vagytok-e ti vele, hogy milyen lélek lakozik bennetek? Vagy más szóval, tudjátok-e ti egyáltalán, hogy miről beszéltek? A végítéletben bekövetkező katasztrófa siettetése nem Isten szolgáinak a feladata, sőt, a végrehajtása sem. Ezt a kiváltságot Isten magának tartotta meg, és ennek a jognak a gyakorlását soha nem adja át senki másnak. A tanítványok abban nem tévednek, hogy Illés prófétában megvolt az Isten Lelke (2Kir 1). Akkor amiatt pusztulnak el több mint ötvenen, mert kétségbe vonták Illés prófétai voltát, és épp ezért a tanítványok is úgy gondolták, hogy mivel Jézust, a Mestert utasították vissza, és az ő tanítványait, a helyzet egyértelműen az Illés esetére utal. Vagyis a megoldás kézenfekvő. A Mester azonban nem így látja.

Nem utolsó sorban azt is figyelembe kell vennünk, hogy valószínűleg az is zavarhatta a tanítványokat, hogy pont egy samaritánus település utasította el Jézust, mert a samaritánusok és a zsidók között igen rossz volt a viszony. A samaritánusok keverék nép voltak. Félig zsidók, félig valami mások. Megvolt a saját törvénykönyvük is, amely eltért attól, amit a zsidók használtak. Éppen ezért az ő kegyességi gyakorlatukat elutasították a zsidók, s megvetették, lenézték őket. A tanítványok számára épp elég bizonyíték az előbb elmondottak alátámasztására az, hogy Jézust nem akarják befogadni. Mivel Jézus is zsidó, a tanítványok ezt a szemükben valószínűleg etnikai-politikai gondot úgy akarják elintézni, hogy végső csapást akarnak mérni mindazokra, akik őket elutasítják. Az atombomba ledobása óta tudjuk, hogy lehetséges az embernek pusztítást végeznie a másikon, azon, aki nem ért vele egyet, vagy aki az ellensége, de közben nem tudja, hogy minemű lélek lakozik benne, és hogy azzal kinek is fog majd elszámolni. Ameddig bennünk is, Isten gyermekeiben, tanítványaiban, szolgáltaiban ilyen indulatok dúlnak, látnunk kell, hogy fogalmunk sincs, milyen lélek lakozik bennünk. Az elutasításra nem az a válasz, amivel a tanítványok válaszolnak.

Jézus világossá teszi a tanítványok előtt, hogy Ő azért jött, hogy megtartsa az emberek lelkét, vagyis megmentse őket, ha kell saját maguktól is, megmentse önző énjüktől, amelyik olyan nehezen hajlik oda az Isten igájába, de amelyik üdvösségre találhat mégis, ha ezt megteszi.

Nekünk is az a feladatunk, hogy lelkeket mentünk, ahogyan Ábrahám is megpróbálta, amikor atyafia, Lót veszélybe került. A jézusi tanítás figyelembevételével menekítsünk meg másokat a kárhozatos pusztulástól. A Lélek ebben bizonyosan segítségünkre lesz, és a kudarcok vagy csalódások ellenére folytatni tudjuk, úgy, ahogyan végül Jézus és a tanítványok is tették: „elmenének azért más faluba” Ahol elutasítanak, akár-hogy is próbálkozunk, onnan továbbállunk, mert máshol még várnak arra, hogy megosszuk az Isten Lelkét velük, mi mindannyian, akik megkaptuk, és amit azért kaptunk meg, hogy ez által mások üdvösségét szolgáljuk.

Azt pedig kétség nélkül tudnunk kell, hogy még nagyon sokan, sok helyen várnak ránk. A Lélek indítson el bennünket, ne késlekedjünk! Ámen.

Prédikáció sákramentumos istentiszteletre

Úrvacsorai igehirdetés

Dr. Victor János

Egyenlő vendégek *

„Hasonlóképpen a pohárt is vette.

1Kor 11,25

Amikor Pál apostol leírta ezt a szót „hasonlóképpen”, és ezzel fűzte hozzá az úri szent vacsora szereztetésének elbeszélésében az első részhez, a kenyérről szólóhoz, a második részt, a pohárról szólót, nem is tudta, milyen szolgálatot tesz eljövendő évszázadoknak. Ezzel a kifejezéssel, mely az úri szent vacsora két elemét egymással szoros és teljes párhuzamba állítja, az apostol perdöntő módon beleszólt egy nagy vitába, amely később két pártra választotta hosszú időre a keresztyéneket. Az egyik felén állottak azok, akik különbséget akartak tenni a kenyér és a pohár között, s a kettő közül csak az egyiket akarták kiszolgáltattatni az egyház egyszerű tagjainak, az utóbbit fenntartva a papság előjoga gyanánt. A másik oldalon állottak azok – közöttük a mi atyáink is –, akik ilyen különbségtételt nem akartak elismerni és az úri szent vacsorát „két szín alatt” akarták mindenki számára kiszolgáltattatni. Világos, hogy Pál apostol szava melyik félre billenti az igazság serpenyőjét: szerinte is az úri szent vacsora mindkét sákramentumi eleme együtt képezi az egész szertartást és a két alkotó részt maga az Úr „hasonlóképpen” szerezte.

Minket már nem hoz lázba ez a régi vitakérdés és mi sem volna méltatlanabb ehhez az áhítatos szertartáshoz, mint ennek ünnepélyes csendjét elkeseredett hitviták felújításával felkavarni. Ismerjük el készségesen, hogy az Isten színe előtt nem döntő kérdés az, hogy valaki egy vagy két szín alatt veszi ezt a sákramentumot – és hogy Ő bizonyos bőségesen közli főlemelő kegyelmét minden őszinte töredelemmel és hittel. Hozzá forduló lélekkel akkor is, ha az a maga egyháza rendtartása szerint csak egy szín alatt jut hozzá a sákramentum áldásaihoz, és viszont, hiába élvezi bárki is a mindkét szín alatt kiosztott szent vendégséget, az teljességgel semmit sem használ neki, ha szíve fásult, gögös és bizalmatlan a Megváltó Isten iránt.

De ha távol tartunk is magunktól minden ide nem illő vitatkozó indulatot s a magunk igazságára rátarti büszkeséget: emlékezzünk meg mégis mély hálával arról, hogy a mi eleink visszahódították számunkra a „hasonlóképpen” szóban bennefoglalt és általa biztosított kiváltságot. Ha már az idők folyamán fölmerült a két jegy közötti különbségtétel gondolata, emeljük fel szívünket itt hálaadással az Istenhez azért, hogy mi tudhatjuk, hogy ez a gondolat nem Tőle származott.

Mert a jegyek közti ilyen különbségtétel voltaképpen az Ő egyháza tagjai közötti különbségtétel volna. Azt jelentené, hogy amikor megterül az Úr asztala, Ő mindnyájunkat, akik Őbenne hiszünk, meghívna a szent vendégséghez, de nem az egészhez. Letelepdedhetnénk lelkünk jóltartására, de egy idő múlva azt mondaná: most keljetek fel és távozzatok, mert ami ezután még hátra van, az nem mindnyájatok számára készített el, csak a kevés kiválasztottak számára, s ti, többiek legfeljebb szemlélői lehettek a továbbiaknak. Más szóval: akkor az, amiben azon az utolsó estén a tanítványok részesültek, nem volna a maga egészében közkinccs, hanem csak felében, és az első tanítvá-

A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

nyok, akik a kenyér után a poharat is elvehették a Mester kezéből, nem volnának mindnyájunknak a képviselői ebben, hanem csak az egyház vezetésére rendeltettek. Az úri szent vacsora egy szín alatti kiszolgáltatása mögött az a gondolat lappang mindig, hogy a pohár szentebb dolog, mint a kenyér, benne jobban összpontosul a sákramentum titka és fensége, és ide, a szentek szentjébe nem teheti be mindenki a lábát – ide csak a közbenjárók léphetnek be a többiek nevében, míg azok odakint várakoznak.

Ilyen megkülönböztetés, tudjuk, volt az Ótestamentum idejében Isten akarata szerint. Az által a rend által, melyben volt a köznép fölé emelt papság, ami által nevelte hajdan Isten Izráel népét annak megértésére, hogy Ő egyfelől a megközelíthetetlen szentségnek Istene, aki elé az Ő bűnös népe nem járulhat, de másfelől mégis a kegyelemnek Istene, aki gondoskodik arra kiválasztott és felavatott eszközök által a nagy szakadék áthidalásáról: a népért közbenjáró papság mégis beléphet a szent hely belső rejtekeibe áldozatát bemutatni és Isten áldását átvenni, hogy továbbadhassa a kint várakozóknak. De amióta Jézus Krisztusban beteljesedett és ezáltal fölöslegessé vált az Ószövetségnek minden szent rendtartása, hálás szívvel tudhatjuk, hogy nincs szükség többé semmiféle emberi közbenjárásra. Ő a mi egyetlen Közbenjárónk, örök Főpapunk. Az Ő halálának áldozatában örökre sokkal jobban kiabrázoltatott, mint amennyire akármilyen papi intézményben kiabrázoltathatik, mind a két igazság. Az is, hogy Istentől elválaszt bennünket a mi tisztátalanságunk, mert az Ő szentsége megítéli a bűnt. De az is, hogy Isten mégsem akarja a bűnös halálát, hanem azt, hogy éljen. Amikor beletekintünk a keresztnak mélyesges titkaiba, nem tudjuk, mit csodáljunk jobban: a szakadéknak rettenetességét, amelybe Isten és ember közé belevetette magát az Isten Fia, vagy pedig az irgalomnak mérhetetlenségét, amely meghozta érettüink ezt az áldozatot, hogy a szakadék ne választhasson el örökre a mi Istenünktől.

De egy dolgot nagy bizonyossággal tudunk, és ezt a bizonyosságunkat újítjuk meg és erősítjük meg most is ennél az asztalnál: az Isten szerelmétől többé semmi el nem választhat minket. Nagy bátorsággal jelenhetünk meg immár előtte mindnyájan, és akármennyire érezzük is bűneinket, annál boldogabb hálakönnyek között Atyánknak szólíthatjuk Őt. Házának minden ajtaja nyitva áll előttünk, asztalának minden jótéteményében egyaránt részesülhetünk. Igaz: ahányan vagyunk, annyi féleképpen jelenti meg rajtunk kegyelmét, másképp a gyermekeken; másképp a gazdaemberen és másképp a tudóson; másképp a gazdagon és másképp a szegényen; másképp a vigadozón és másképp a gyászolón. Megvan bizonyára a különös biztatása és vigasztalása azok számára is, akiket a többiek fölé felvigyázókul és előljárókul rendelt. De osztályokat és rangbeli különbségeket nem állít fel közöttünk. Még ha kint a világban elválasztának is bennünket ilyen válaszfalak, itt azok is leomlanak. Itt mindenki egyaránt megváltott gyermeke az örökkévaló Atyának és egyenlő hely van fenntartva az Ő asztalánál mindnyájunk számára. Vegyük hát el nagy örvendezéssel – „hasonlatosképpen” – minden elkészített áldást! Ámen.

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkigondozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (5.)

Álnokságainkat eltörölte

A negyedik vers, amely a teljes és tökéletes bűnbocsánatot hangsúlyozza, az Ézsaiás 43,25-ben olvasható: „Én, én vagyok az, aki eltörölöm álnokságodat önmagamért, és vétkeidre többé nem emlékezem.” Isten két kifejezést használ itt: *eltörli álnokságainkat* – tehát kitörli a nyilvántartásból – és *nem emlékezik többé*.

Egyik barátom ellen egy kamaszkori csínytevése miatt büntetőeljárás folyt Kanadában. Később felmentést kapott a királynőtől. Ez annyit jelentett, hogy ha múltját bárki megvizsgálná büntetőjogi szempontból, a következő eredményre jutna: „Ez a személy nem szerepel a nyilvántartásunkban.” A róla készült nyilvántartás mellé nem csupán egy kiegészítő megjegyzés került, hogy „Kegyelmet kapott”, hanem teljes egészében kiemelték a büntető-nyilvántartásból, és adatait megsemmisítették. Kitörölték, hogy senki többé ne lássa. Pontosan ezt teszi Isten a mi bűneinkkel. Amikor Jézus Krisztusra, mint megváltónkra bízunk életünket, Isten kiemeli adatainkat büntető-nyilvántartásából. Nem tartja meg, és nem ír hozzá naponta újabbakat a bűnök hosszú listájához, amelyeket kereszttyén életünk során esetleg ismét elkövetünk.

Isten nemcsak egyszerűen kitörli a nyilvántartásból bűneinket, de többé nem is emlékezik meg róluk. Ez a kifejezés azt jelenti, hogy nem rója fel nekünk. Bűneink kitörlése *jogi cselekedet*. Hivatalos felmentés a Legfelsőbb Bíróságtól. A felejtés pedig *a viszony helyreállításának cselekedete*. A sértett fél eláll a jogi követelésektől, illetve a sértettségnek, a sérelemnek bármely jogi úton történő rendezésétől. Ígéret ez, hogy soha nem hozza fel vádolóan többé bűneinket, sem önmagának, mintegy emlékeztetőül, sem pedig nekünk.

Jay Adams *From Forgiven to Forgiving* (A bocsánat elnyerésétől a megbocsátásig) című könyvében érthetően megmagyarázza, mi a különbség *a nem emlékezni, és az elfelejteni* között:

„A »felejtés« passzív, olyan valami, ami velünk, emberekkel történik, mivel nem vagyunk mindenhatóak. A »nem emlékezés« aktív; ígéret, amelyben egy személy (ebben az esetben Isten) elhatározza, hogy nem fog emlékezni a másik fél ellene elkövetett bűneire. »Nem emlékezni« annyi, mintha – szemléletesen kifejezve – Isten azt mondaná: Nem hozom fel többé ezeket a dolgokat sem neked, sem másoknak a jövőben.

Vegyünk például egy lázadó, nyakas diákot. Tanárával szembeni dacos ellenszegülésének lehetnek jogi és emberi kapcsolatokat érintő következményei. A jogi konzekvencia: lehet, hogy kicsapják az iskolából. Emberi viszonyait tekintve a tanár mély gyűlöletet érezhet a diák iránt. Még ha a diák engedélyt is kap arra, hogy visszatérjen az iskolába (azonos szintű a „felmentéssel”), a tanár lehet, hogy továbbra is ellenségesen fog viszonyulni hozzá, szüntelenül „emlékezvén” lázadó magatartására és nyakasságá-

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

ra. Ahhoz, hogy jól visszailleszkedhessen az osztályba, a lázadó diáknak bocsánatot kell nyernie az iskolavezetéstől és a tanárától egyaránt. Szüksége van arra, hogy tanára minden tekintetben feladja a sértettségét, és kimondja, hogy „nem emlékezik többé”, vagyis nem emlegeti fel a diák gyenge magaviseletét. (Nyilvánvalóan ahhoz, hogy ez megtörténjen, a diák magatartásának és jövőbeli viselkedésének meg kell változnia. Azt viszont a tanárnak kell eldöntenie, hogy többé nem emlékszik vissza a múltra.)

Nagyon hasonló ez ahhoz, amit Isten tesz, amikor eltörli álnokságainkat, és bűneinkről nem emlékezik többé. Mint Legfelsőbb Kormányzó és Bíró *megkegyelmez* nekünk. Mint sértett fél *megbocsát*, és megígéri, hogy nem emlegeti fel többé bűneinket. Jézus Krisztus az Ő halálával nemcsak Isten kegyelmének elnyerését biztosította számunkra, hanem megbékített minket Övele. Pál apostol szerint azonban: „Mindez pedig Istentől van, aki *megbékéltetett minket önmagával* Krisztus által.” (2Kor 5,18) Isten azáltal, hogy Fiát kegyelméből halálra adta bűneinkért, a kezdeményezője lett a megbékülésnek.

Ha megváltásunkat egyedül Jézus Krisztusra bíztuk, akkor megigazultunk (jogi aktus) és megbékítettünk (a viszony helyreállítása). Isten többé nem ítél el minket. Ahogy Pál írja: „*Nincs* tehát most már semmiféle kárhóztató ítélet azok ellen, akik a Krisztus Jézusban vannak” (Róm 8,1, kiemelés tőlem). Ráadásul nem vagyunk elidegenedettek többé Istentől. Isten többé nincs ellenünk; a mi oldalunkon áll: „Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?” (Róm 8,31) Mindkét csodálatos változás Isten kegyelméből történhetett meg, bűneink és vétkeink ellenére: „[Mert] ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségebben kiáradt a kegyelem” (5,20).

A feddhetetlenek

Az Újszövetség bővelkedik Isten kegyelmére vonatkozó ígéretekkel azok számára, akik Jézus Krisztusnak adták az életüket. Egyetlen igehely elegendő lesz bizonyítására, hogy bemutassuk újra az ellentétet iszonyatos állapotunk és Isten szeretete, irgalma és utánunk nyúló kegyelme között. Az igehely mellest egy újabb példa Isten „de” fordulópontjaira.

„Titeket is, akik egykor Istentől elidegenedtek, és ellenséges gondolkodásúak voltatok gonosz cselekedeteitek miatt, [de] most megbékéltetett emberi testében, halála által, hogy mint szentek, hibátlanokat és feddhetetleneket állítson majd színe elé.” (Kol 1,21–22)

Szeretném felhívni a figyelmet a „*feddhetetlenek*” szóra. Magában foglalja ez a szó, ahogy gondolkodunk magunkról? Vagy gyakran, gondolatban Isten ítélőszéke előtt állunk, és halljuk ítélethirdetését: „Bűnös?” Ha ez utóbbi igaz ránk nézve, akkor nem kegyelemből élünk.

Ha még soha nem fogadtuk el a megváltás ingyen ajándékát, rábízva életünket Jézus Krisztusra, akkor bűnösök vagyunk. Természetesen, nem kegyelemből élünk; sokkal inkább Isten ítélete alatt vagyunk, és fokról-fokra meg fogjuk tapasztalni haragjának teljes erejét. Ez a harag nem hasonlítható egy önmagán uralkodni nem tudó kényúr dühkitöréséhez; sokkal inkább az Igaz Bíró nyugodt, objektív, törvényes haragja, aki a lehető legkeményebb büntetést szabja ki a legerőszakosabb, legmegátalkodottabb bűnözőre. Arra van a legnagyobb szükségünk, hogy megváltásunkért, bűneink bocsánatáért és az örök élet ingyen ajándékáért Jézus Krisztushoz forduljunk, és benne bízunk!

Testvérem, ha Te már rábíztad magad Krisztusra, mint Megváltódra, akkor Isten minden megbocsátásra vonatkozó mondata rád is igaz. Olyan messzire vetette el bűneidet, amilyen messzire van napkelet napnyugattól. Háta mögé vetette őket, a tenger mélyére dobta valamennyit. Álnokságaidat kitörölte nyilvántartásából, és megígérte, hogy soha nem hánytorgatja fel őket. Feddhetetlen vagy, egyáltalában nem önmagadért, hanem egyedül Jézus Krisztus halálán keresztül gyakorolt kegyelméért.

Hajlandó vagy elhinni ezt az igazságot és élni általa? Valószínűleg azt válaszolod: „Én ezt hiszem. Hiszem, hogy bűneim megbocsáttattak, és a mennyországba kerülök a halálom után.” De hajlandó vagy eszerint *élni* ma, jelenvaló életedben? Elfogadod, hogy Isten nemcsak megváltott Krisztusban, kegyelme által, hanem nap mint nap kegyelmében részesít?

Elfogadod, hogy a Bibliában szereplő kegyelem-meghatározás – Isten ki nem érdemelt jóindulata, amelyet azok iránt tanúsít, akik teljesen érdemtelenek rá – tény, és rád is vonatkozik, nemcsak a megváltás erejéig, de a mindennapi életedben is? A kegyelem jelentése soha nem változik meg. A kegyelem változhatatlan, mindig egyforma, Isten azt akár a megváltásban, akár gyermekeinek mindennapi életében alkalmazza.

Jézus azt mondta: „én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek” (Jn 10,10). Neked van már életed, örök életed? Lemondtál-e már saját erkölcsi és vallásos erőfeszítéseidbe vetett önbizalmadról, és hitben odafordultál-e Jézushoz teljesen, felöltözve az Ő igazságát? Ha igen, akkor neked valóban örök életed van! Viszont: bőségben élsz-e, tapasztalod-e Isten *békességét*, amely a megváltással együtt érkezik, és Isten *örömét*, amelyet a naponta kegyelemből táplálkozó élet ad? Ha nem, akkor lehet, hogy kegyelemből menekültél meg, de cselekedetekből élsz!

A kegyelem gyakorlása mások felé

A kegyelmet nemcsak hogy el kell fogadnunk, de bizonyos értelemben másokra is ki kell terjesztenünk. Azt mondom „bizonyos értelemben”, hiszen az emberekkel való kapcsolatunk különbözik Isten velünk való kapcsolatától. Isten a határtalanul felettünk álló Bíró és a-Világegyetem erkölcsi Kormányzója. Mi mindannyian bűnösök vagyunk, és egymással azonos szinten állunk. Így mi nem gyakorolhatjuk a kegyelmet Istenhez hasonlóan, de viszonyulhatunk egymáshoz, úgy, mint akik kegyelmet kaptak, és a kegyelem alapelvei szerint akarják élni életüket.

Tény, hogy nem fogjuk megtapasztalni az Istennel való békességet és Isten örömét mindaddig, amíg ki nem terjesztjük a kegyelmet mások felé. Ez a lényege Jézus gonosz szolgáról szóló példázatának a Mt 18,23–34-ben. Egy férfi történetét meséli el, akinek hitelezője tízezer talentumnyi (sok millió forint) tartozását engedte el, de ő nem volt hajlandó megbocsátani egy másik szolgának, aki pedig száz dénárral (néhány forinttal) tartozott neki. A példázat ki nem mondott igazsága természetesen az, hogy a bűn-tartozásunk Isten felé „sok millió forint”, míg mások tartozása felénk, összehasonlítva, mindössze pár forint.

Az, aki kegyelem által él, látja ezt a hatalmas különbséget, az Isten ellen elkövetett saját bűnei, illetve másoktól elszenvedett sérelmei között. Az ilyen ember megbocsát másoknak, hiszen ő maga is olyan kegyelmesen bocsánatot nyert. Rájön, hogy ha elfogadja Isten megbocsátását Jézus Krisztus által, akkor elveszítette a megsértődéshez való jogát, akkor, amikor mások bántják meg őt. Hallgass Pál apostol figyelmeztetésére: „Legyetek egymáshoz jóságosak, irgalmasak, bocsássatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban.” (Ef 4,32)

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Domahidi Béla

Mezőbergenye

Fogadjátok be egymást... Isten dicsőségére

Alapig: Róma 15,1-7

Kedves menyasszony és vőlegény, szeretett testvéreim, tudjátok, hogy a házasság szó latin megfelelője (coniugium) szabad fordításban közös igahordozást jelent. Ez a mély tapasztalatokon nyugvó kifejezés utalhat arra is, hogy a hitvesi kapcsolatban a férj és feleség sorsa elválaszthatatlanul összefonódik, vagy hogy ketten egymást kiegészítő egységet alkotnak, illetve közös cél fele igyekeznek. Akármint legyen is, az bizonyos, hogy nincsen házassálet egymás gondjainak vállalása, bibliai nyelven szólva: egymás terhének hordozása nélkül. Ezzel a megbízatással köti most össze Isten a ti szíveteket is.

Felette nagy titok, már-már misztérium: ezt a közös igát hittel, boldogan venni fel és örömmel hordozni. Vajon egyáltalán képesek vagyunk erre? Miért van annyi megromlott, megnyomorodott, örméltelen családi élet? Úgy gondolom azért, mert nehezen értjük, tanuljuk meg azt, „mind a szent házasságban, mind azon kívül”, hogy lelki ajándékaimat továbbadva leszek valóban gazdag, hogy másokért élve valósulhat meg Isten csodálatos terve bennem.

A jól ismert igevers felhívása így hangzik: vegyétek magatokra az én igámat. Lépjétek be az én közösségembe (hiszen mindenképpen enyéim vagytok), szegődjétek szolgálatomba, mert úgy tudjátok egymást is igazán szolgálni, szeretni. Nem plusz megterhelés, hanem szabaddá tevő kötődés, erőt adó fáradozás ez. „Nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.”

Többször csak az emberi dimenziókra, lehetőségekre figyelő értelmünk előtt, íme, csodálatosan tárulkozik fel a krisztusi alternatíva: vele járni, közelségében élni, és a krisztusi cselekvési mód: nem önmagunknak kedveskedni.

Kedveseim, a felolvasott igezsakasz kezdőgondolata ösztönzésére tisztáznunk kell azt a kérdést, hogy ki az erős? Ez a kérdés gyakran feltevéődik a házastársak között is. Lehet, ti már el is döntöttétek?

Két veszély fenyeget minket erőviszonyaink bemérése körül. Először is: igen gyakran túl erősnek képzeljük magunkat. A hétköznapiakban ez így hangzik: az lesz, amit mondok. Látod, megint nekem volt igazam! Mindent csak én, semmit te. (Gyermekekünkben, a Székelyföldön, annak, aki valamit túlon túl bizonyítani akart, azt mondtuk: Ne erősködj!)

A másik tévút ellenkező irányú: erőtelenedünk, lelki anémiásként viselkedünk akkor is, amikor vállalni, cselekedni kellene. Teljesen a másokra hárítunk mindent, akár igei indoklással. Mert íme, meg is van írva: az erősek tartoznak...

Nota bene: az apostol önmagát az *erősek* közé sorolja. Hitbeli kategória ez. A Krisztusban, az ő követésében megerősödött, megerősített ember minősítheti ekként önmagát. Készen arra, hogy erőtelenségével is a reá bízottak rendelkezésére álljon.

Persze, lelki életünkben vannak hullámvölgyek. Egymást támogatunk, támogatnunk kell a meglankadások, megtántorodások, elbizonytalanodások között. Tegyétek

ezt, soha meg nem feledkezve arról, hogy mindenre van (nem csak lehet!) erőtök a Krisztusban, aki titeket is megerősít. Emlékeztetünk arra is, hogy a „mi erősek” vallo-
mását megfogalmazó apostol oldalán állotok, hiszen nektek is – és tulajdonképpen min-
den keresztyénnek – apostoli küldetésetek van: erősíteni, bátorítani, vigasztalni, fel-
emelni, támogatni másokat. Olyan szép az evangéliumokban a Krisztus munkálkodásá-
nak summázása: gyógyított minden betegséget és erőtelenséget. Ha nyomdokában jár-
tok, tehettek-e másként timagatok is?

Amikor az igében azt hallottuk, hogy Krisztus nem önmagának kedveskedett, akkor
ez nem úgy hangzik, mint egy távoli példára való hivatkozás, hanem, mint az ő közös-
ségében élők, jótéteményében részesülők hitvallása. Az én Megváltóm úgy törte össze
elveszettségemnek, halálba zártságomnak bilincseit, hogy ugyanakkor megnyitotta lel-
kemet önmaga és mások felé.

A kedveskedés kifejezés a mi nyelvünk logikája szerint feltételez egy másik sze-
mélyt, mégis, a bűn miatt visszajára fordított természetünk és feje tetejére állított vilá-
gunk számára egyáltalán nem magától értetődő ez. Őszintén fakadt ki mostanában egyik
ismerősömből: „Mindenkinek önző egy kicsit.” A bennünk levő és minket körülvevő szo-
morú valóságnak ez még eléggé finomított, eufémizált leírása! Mennyi baj van a kicsi-
nyeskedve nagyzó „én”-zés miatt házasságokban, közösségekben!

Az egymás iránti kedvességre eskü is fog kötelezni, de sokkal biztosabb, bensősége-
sebb garancia Krisztus felétek is kitérő, önmagát adó irgalmassága. Egymás
megértése, támogatása nem kényszer lesz, hanem örömmel és szeretettel végzett szolgál-
lat.

(A történet talán ismert: megszokott délutáni pihenőjét a városi parkban töltő idő-
sebb férfi látja, amint a szomszédos padhoz egy tolokocsit taszító kilenc-tíz éves forma
fiú érkezik, és a guruló alkalmatosságból kissé erőlködve, mégis biztos mozdulatokkal
kiemeli a nálánál alig egy-két évvel fiatalabbnak látszó, mozgássérült társát. Az öreg el-
kapva a pillanatot, amikor a padra helyezett fiúcska elbámul, halkán megkérdi annak kí-
sérőjét: nem nehéz neked ez a ... teher? Nem teher ez, kérem, hanem a testvérem, hang-
zik a spontán válasz.)

A többször emlegetett, Krisztustól tanult, kapott, a másikat és másokat segítő lelki
erő három megnyilvánulási formájáról szól az apostol. Békességes türés, vigasztalás
(vigasztalódás) és reménység. A békességes türés nem egyszerűen türés (fogcsikorgat-
va, belekeseredve, netán belefásulva), hanem másokra is áldottan kiható békességgel
való türés. Az ilyen ember szent öntudatlanságban nem is tudja, hogy tűr, mert békessé-
ge van. Másodszor: örömeinkben és szomorúságunkban, sikereinkben és csalódásaink-
ban, erősségeinkben és erőtelenségeinkben vigasztalásra szoruló és – Krisztusban élve
– megvigasztalt emberek vagyunk. „Mert ők megvigasztaltatnak.” Ezért lehetünk bol-
dogok. Ezért legyetek ti is, feltételekhez nem kötöttek, boldogok. És legyen reménysé-
getek.

Úgy gondolom, hogy életünk történetét meg lehetne írni reménységeink alapján is.
Ez, természetesen, korántsem egyezne sorsunk tényleges alakulásával. Amikor kicsik
voltatok, abban reménykedtetek, hogy nagyok lesztek. Ez megvalósult, csak valahogy
másként. Aztán reméltétek, hogy nem tudom, kik lesztek. Aztán azok lettetek, akik
vagytok. Hogy nem tudom kivel léptek házasságra, s íme a nyers valóság. Hisszük
azonban, hogy igaz az ének üzenete: „Mind jó, amit Isten tészén, szent az ő akarata.”

Külön történet lenne, hogy mások milyen reményeket fűztek hozzánk, hozzátok.
Szülők, testvérek, barátok, rokonok ismerősök. Talán sok minden nem teljesült, de bi-
zonyára voltak betöltött reménységek. Áldott legyen ezekért Isten neve. És azért is,
hogy a mi reménységünk végső soron nem egymásban van, hanem Jézus Krisztusban.

Dicsőítsétek ezért ti is egy szívvel, egy szájjal a mi Urunk Jézus Krisztus Atyját.

A házasságban elég sok baj van ezzel a két sz betűs szóval, illetve ezek gazdáival. Szív és száj. A szív teljességéből szól a száj. Vajon mit mond? Mi van a szívünkben? Sértegetés, szeretetlen bírálat, rosszkedv, keserű vádak, hibáztatgatás, szemrehányás?

Bizonyos határok között a fizika törvényei alkalmazhatóak a bibliai szemmel vizsgált szívre: ha teletöltjük jósággal, szeretettel, hálával, dicsőítéssel, akkor nem jut hely már benne az önérzetességnek, büszkeségnek, haragnak, neheztelésnek. Sőt, mint méz, az imént felsorolt lelki javak csordulnak ki belőle. Írva van: sziklából folyó mézzel töltenélek be téged. (Zsolt 81,17)

„Ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt Krisztus Jézus szerint” Ebben a mondatban felragyog az együtt való lét, együtt-lét aranyszabálya, ki nem fejezhető csodája, és egyetlen biztos alapja, forrása. Ez rátok is vonatkozik.

Azért, az ige szavával kötjük a lelketekre, fogadjátok be egymást, és együtt fogadjátok be a szeretetnek Istentől nyert erejével a reátok bizottakat. Felelősek vagytok egymásért, együtt másokért. Szeressétek egymást és az Isten népét, hogy otthonotokban, szűkebb és tágabb családi körökben „igazság, békesség egymást csókolva ölelgesék”

Mert Krisztus is befogadott minket Isten dicsőségére. Ez kijelentés. Elvégezett dolog. Evangélium. Isten dicsőségére élünk. Ennek feltételei nem a mi hatalmunkban vannak. Éppenséggel mi állunk Isten szeretete hatalmának feltétele alatt.

Így induljatok ti is! Csodálatos dolog ez. Olyan előny, ami áldáshordozásra predestinálja életeteket. Ahogy eddig egyenként, most egyként éltek az Isten dicsőségére.

Az alapige többes számban fogalmaz. Meg kell tanuljátok ti is, mi is veletek kapcsolatban ezt az igei többest. Jó tudni, hogy ebben nemcsak a ti most megpecsételendő házasságotok van benne, hanem Krisztusért mindannyiunk sorsa, élete.

Öböne lehetünk örömben együtt ezen a mennyegzőn, és Őérette majd az örökkévaló ünnepen. Ámen.

Temetési igehirdetés

Ötvös József

Marosvásárhely-Vártemplom

A mennyei kazetták festője

Alapige: 1Korinthus 13,13

A világirodalom – vagy mondhatnám így – a szent líra egyik legszebb verssorát olyan egyszerű itt most igazolni: mert az elmúlás-megmaradás nagy harcában itt marad Barabás István, nemcsak önarcképeiben, hanem minden ecsetvonásában, hiszen a festők sosem halnak meg. Lehet, hogy úgy tűnik most, csak a *festő*, a nagy művész halhatatlansága ez, de itt marad ő a tanítványok nagy seregében, akik hálásan állnak mögötte, mert ő fedezte fel, fogta meg a falusi gyermekek kezét, hozta be őket a székely faluból vagy a Küküllő mentéről, és – szinte – kézenfogva kísérte be az egyetemre. Lehet, hogy úgy tűnik most: egy jó nevelő, egy igaz *tanár*, mert a jó tanárok, igaz nevelők is halhatatlanok, azaz tovább élnek neveltjeikben. És itt marad a családfő, az *édesapa*, nagypapa, aki ott is alkotó, művész, a szeretet művésze volt, és ott is nevelt, tanított. Talán családi élete vonatkozásában válik valóra leginkább a bibliai ige, a szent líra szép testamentu-

ma: gyermekei örökölték a művészi talentumot, és él tovább – nem is akármilyen szinten – a Barabás családban a festészet. A szó szoros értelmében él tovább a nevelés: saját lányát tanította a művészeti iskolában, majd nagyobbik lánya tanította ugyanott a kisebbik leányt, és él tovább a családban átélte szeretet, ami sokkal finomabb és szentebb, meggyőzőbb és erősebb, minthogy itt el lehetne mondani. Csak egyetlen képet merek itt felvillantani: a nagy művész, a város ismert személyisége, az iskola tekintélyes tanára korán kelt, és felnőtt gyermekei számára megfőzte a teát. Aztán sok-sok év telt el, leánya, a nagy művész, a város ismert személyisége, az iskola tekintélyes tanárnője lemondott néhány nagyszerű festmény elkészítéséről, nem festett meg pár képet, mert idős édesapját gondozta. Mi, kívülről, a meg nem festett Barabás Éva képek hiányát látjuk, ők pedig a visszaadhatatlan szülői szeretet gazdag lelki találkozásait élték át.

Így is igaz: megmarad a hit, a remény és a szeretet.

Ez a város, amely szerette Barabás Istvánt, erről hordoz emlékében egy szép képet. Pár éve történt, a Bernády-házban sorban álltunk, hogy a kerekesszékekben ülő kilencven éves mester kezét megzorítsuk, és mellette álló lányait megsodáljuk: családi képtár a székely fővárosban.

Kedves Barabás család! Utólag is megköszönjük azt az egyedi eseményt.

És akkor ott volt képeken és képeken az egész család, még az a fiatalkori lány, Bortnyik Irén is, akivel együtt tanultak Ciupe mesternél, aztán együtt mentek Nagybányára, ami az egyetemes magyar képzőművészetben ma is fogalom. Ott a képek titkaiban benne volt a kilencévi udvarlás, négy gyermek nevelése, sok-sok szép együttlét, kirándulás, ami nem is végződhetett másképpen, mint így: felesége halála után tizennégy évvel, pontosan azon a napon halt meg, még a halál órája is talált. Íme, megmarad a szeretet a halál órájában is.

Elcsépelet igazság: a művész az időt állítja meg, hogy a szép pillanat, az ifjúság boldogsága, a meg nem romlott természet szépsége megmaradjon. A mulandó időt állítja meg egy pillanatra, mert a vissza nem térőt rögzíti olajba, vászonra. Barabás Istvánhoz kegyes volt az Ég Ura, hiszen hetven évvel ezelőtt figyeltek fel Bukarestben egy kiállításon a képére, és akkor, ott indult el egy fél évszázad idejének „pillanatos megállítása”, változó korok megörökítése. Mi tudjuk, vagy sejtjük, micsoda időforgatagot rejtett el a színek és formák kavargó világába. És ez a szerény ember, ez a nagy művész megmaradó szeretetével élt, alkotott, nevelt, szeretett, tanított és festett. Mifelénk boldog életnek mondják az ilyet. Pedig már indulása sem volt könnyű, és a korszak sem, amelyben élt, de éppen ez jelenti lelki, emberi nagyságát, hogy egy nem szép korban szépen tudott élni.

Olyan faluban született 1914-ben, ahol ma már csak egyetlen magyar él, a Déva váráról nem messze fekvő Laposnyakon. Édesanyja egyedül nevelte. Több városban is éltek, köztük Szászrégenben. Majd Marosvásárhelyen Székely és Réthinél asztalosinas-ként kezdte, azután önerőből küzdötte fel magát, de már tizenkilenc évesen egy féléves olaszországi tanulmányútra indult. Elsők között lett az erdélyi magyar képzőművészek közül állami díjas festő. A Művészeti Iskola alapító tanára volt, ahol aztán nyugdíjazásáig tanított.

Annyi szépet és igazat lehetne még mondani erről a kilencvenhárom éves életről, de ezt mondják el és írják meg a művészettörténészek, a hozzáértők. Én az életről és az emberről szerettem volna szólni, de legfőképpen a megmaradó szeretetről, amely a Szentírás egyik legismertebb verssora, és amely egy marosvásárhelyi festő ars poeticája volt.

Életéhez tartozik az is, hogy szakkönyvek szerint a második erdélyi magyar nemzedékhez tartozott, olyan nevek között, mint Szervátiusz Jenő, Gy. Szabó Béla, Piskolti

Gábor, és a két elmaradhatatlan tanártárs: Bordi András meg Izsák Márton. És nevelt egy másik nemzedéket: Román Viktort, Márton Árpádot, Hunyadi Lászlót, Péterfi Lászlót, és sokan másokat. E két nemzedék között egy kicsit elfeledkeztek róla, mert nem jelent meg egy róla szóló monográfia: íme, az erdélyi magyar művészettörténet-írás nagy adóssága! Felütöttem egy lexikont, és egy fél mondatot idézek belőle: Barabás István „a Művészeti Lexikon nyilvántartott művésze”

Vannak emberek, művészek, akik után képtáruk maradnak, egész múzeumok. Ezek szépek és értékesek. Igaz, tájainkon – ha olyan idők járnak – pincébe, sötét helyre kerülhetnek ezek a képek, és ott várják a jobb időket.

Vannak emberek, művészek, akik úgy alkotnak, hogy másokat nevelnek, úgy élnek, tanítanak, hogy tudásukat, életdarabjaikat átadják az utánuk következőknek, s majd bennük él tovább a művészet. Barabás István ilyen művész és ilyen ember volt.

Egy ilyen szép élet felvázolásánál a forrást keressük, és így újból a bibliai vers szó-lal meg: a megmaradó szeretet a forrás. Ez tartotta életben a négyéves hadifogságban, míg mellette az erősebbek elhulltak. Benne élt a remény, hogy itthon hűséges felesége és szerető kislánya várja – a szeretet megtartotta. Ebből a szeretetből jutott az azután született másik három gyermekének, akiket olyan szépen neveltek, tanítottak. Ebből a szeretetből jutott növendékeinek, akik nemcsak a színek titkait, a vonalak rejtelseit tanul-ták meg tőle, hanem az emberség példáját megláthatták benne.

Kedves Gyászoló Gyülekezet!

Egy temetési ígehirdetés csak a feltámadás vigasztalásával fejeződhet be. Pár éve az Erdélyi Református Egyházkerület püspöki vizitációt tartott a Felső-Marosmentén. Körtvélyfáján a református templomot az ottani lelkipásztor-esperes így mutatta be: a második világháború után kicsinek bizonyult a régi templom, ezért Kós Károly tervei alapján megnagyobbították, és két híres festő festette a kazettákat: Barabás István és Bordi András. Akik egykor együtt egy erdélyi református templom mennyezetét festet-ték, ezután – talán már együtt – a mennyei templom mennyezetére viszik fel a legszebb erdélyi színeket.

Így is megmarad a szeretet! Ámen.

(Elhangzott a marosvásárhelyi református temetőben Barabás István festőművész temetésén, 2007. február 15-én.)

A restaurálásról

Második Helvét Hitvallás

Az összejövetelek helyei legyenek tisztességesek (XXII. 3.)

Azok a helyek pedig, ahol összejönnek a hívők, legyenek tisztességesek és Isten egyházának mindenben megfelelőek. Válasszunk ki tehát erre a célra tágas épületeket vagy templomokat, de tisztítsuk meg őket mindazoktól a dolgoktól, melyek nem illenek az egyházhoz, viszont szereljük fel mindegyiket az illendőséghez, szükséghez és a egyes tisztességhez képest, hogy semmi se hiányozzék belőlük, ami az egyház szer-tartásaihoz és szükséges tevékenységeihez nélkülözhetetlen.

Tisztességesen és alázatosan kell viselkedni az összejöveteleken
(XXII. 4.)

Amiképpen hisszük, hogy Isten kézzel csinált templomokban nem lakik (ApCsel 17,24), azonképpen tudjuk azt is, hogy az Isten ígéjére és a szent cselekményekre való tekintetből az Istennek és az Ő tiszteletének szentelt helyek nem közönségesek, hanem szentek, és akik ezeken a helyeken megfordulnak, azoknak áhítatosan és tisztességtudó-an kell viselkedniük, mint akik szent helyen, Istennek és az Ő szent angyalainak színe előtt vannak.

Fülep Lajos

A református templom^{*}

Közületről ha ítéletet mondunk, azt keressük, milyen lélek él benne s milyenek e lélek megnyilvánulásai, alkotásai és intézményei. Belőlük következtetünk arra, hogy csakugyan élő és egységes organizmussal állunk-e szemben, vagy csak egyedek sokaságával. Mert a nemzet nem a határon belül lakó egyének, az egyház nem a hívek merő összege.

Az egyházban élő egy-lélek első és legfőbb alkotása az istentisztelet, a liturgia. Nélküle nincs egyház, s nem is lehet. Ahol a közös istentisztelet megszűnik, megszűnik az egyház. Az istentiszteletnek ez a főbenjáró fontossága szinte számtani pontossággal határozza meg azon személyek és eszközök jelentőségi fokát, akiken és amiken keresztül, segítségükkel, felhasználásukkal stb. történik a közösség istentisztelete. Főlösképpen sok szót vesztegetni annak a köztudatban élő ténynek hangoztatására, hogy az istentisztelet szokás szerint való, mindenesetre leggyakoribb helye, a templom, mennyire elől van az eszközök sorában. (Hiszen egyik-másik egyházban szinte bálványozásig fajul a templom kultusza.)

A református egyházat az Ige egyházának valljuk. Azt jelenti ez, többek közt, hogy benne az istentisztelet központja az Igének hirdetése. Ha azonban valaki a magyar református egyházat – történetének s a közrejátszó okoknak kellő ismerete nélkül – az igehirdetés célját szolgáló templomaiból akarná megítélni, igen különös következtetésre kellene jutnia. Vépigtekintve valamennyit, azt találná, hogy kevés van köztük az Ige

^{*} *Református Almanach*, 1928. Szerk. Sebestyén Jenő.

szolgálatára tökéletesen alkalmas, s nagyon sok, amely alkalmatlan, vagy a legjobb esetben közömbös. S ha olyat keresne, melyre teljesen ráillik a „református templom” nevezet – a „református” szót pozitív értelmében véve –, talán alig találna.

Mert ahogy az egyháztagot nem teszi reformátussá, ha nem gyón, áldozik, szentképeket nem tisztel, úgy a templomot se teszi reformátussá, ha nincs benne oltár, gyóntatószék, szentkép. Akármilyen „egyszerű”, „fehérfalú”, „puritán” a templom, ha igehirdetésre alkalmatlan, vagy ha nem fejezi ki célját – nem református az. Mondjuk meg nyíltan és röviden: templomaink nagy része alakjánál, beosztásánál stb. fogva inkább katolikus, mint református, inkább mise mondására, mint igehirdetésre való! (Még az olyan kirívó esetek általánosítása nélkül is így van ez, amilyen például a Szilágyi Dezső téri, mely öt kápolnára oszlik, hol akár öt helyen lehet egyszerre csendes misét szolgáltatni, csak éppen egységbe foglalni nem lehet benne a gyülekezetet – sem imára, sem énekekre –, mely szét van szaggatva s a papnak szüntelenül forognia kell igehirdetés közben; vagy az építészeti remek Kálvin téri, mely tanulságosan példázza, hogy az esztétikai érték s a stílus szépsége nem kárpótol az usum necessariumért. Nota benne! A Kálvin téri templom a tavalyi renováláskor csekély változtatással és összhatásának megbontása nélkül alkalmasabbá lehetett volna tenni.)

A történeti okokat, melyek ezt az állapotot teremtették, s a könnyen előhozható mentőkörülményeket most nem firtatom. Itt nincs rá hely. Ismételten csak a merő tényről állapítom meg, melynek valósága tagadhatatlan – s mellyel mégse vagyunk eléggé tisztában. S ha valakinek ez a megállapítás netán túlságosan nyers és kegyetlen, könnyen meggyőződhet igazságáról. Csekély kivétellel bármilyen templomunkon kimutatható, hogy így van. Itt és ezúttal mindössze a figyelmet akarom föl hívni erre a végtelenül elhanyagolt, pedig végtelenül fontos kérdésre. Annál is inkább, mert újabban is egyre másra építenek templomokat – nem-református, vagy egyenesen anti-református szelvényben.

Csak keveset mondhatván itt e dologról, nem szeretném, ha félreértenének. Nem református építészeti „stílusról” beszélek, egyáltalán semmilyen „stílusról”. A stílus kérdése – majd csak ezután jöhet. Első a célszerűség, a célnak megfelelés. Rossz minden stílus, mely önmagáért van; az igazi stílusnak mindig a célszerűségből kell kifejlődnie. (A „célszerűség” szót nem az olcsó praktikum, hanem a legmagasabb szellemi célkitűzés és megfelelés értelmében véve.)

A múlt helyett és eredményei helyett – miken egyhamar úgy se lehet változtatni – a jelenről és jövőről van most szó. Arról, amiért *mi* vagyunk és leszünk felelősek. Rá kell eszmélnünk arra, hogy ha csakugyan *egyház* vagyunk, akkor az *egész* egyháznak ügye az, ha valahol – bárhol – templom épül, s nem lehet csupán az építetők jószándékú, de esetleg külsőséges szempontok után induló, vagy a hagyományokat csak azért, mert hagyományok, követő avatatlanságára bízni. De nem oldjuk meg a kérdést azzal, ha akármilyen kitűnő építészre vagy mérnökökre bizzuk az építést. Ők gyakran nem tudják s nem kell okvetlenül tudniok, hogy milyennek kell lennie az igazi református templomnak. Ezt csak az egyház maga mondhatja meg nekik.

Nos és milyennek kell lennie? A dolog igen egyszerű. Az Ige egyházában az Ige templomának. Ahogy a katolikus templom a mise temploma, úgy a református templomnak az Ige templomának kell lennie. E központi gondolatból kell kikristályosodnia minden tagjával és ízével, olyan testnek lennie, melyet az Ige lelke hoz létre, melyben az Ige lelke él és formál a saját éleletszükséglete szerint. Kicsinyhitűség, több, a Lélek ellen való vétek volna kételkedni abban, hogy az Ige lelke meg tudja teremteni magának a megfelelő testet, mely célszerű is, de amellet – a maga tökéletes egyszerűségében – magasztosan szép. Ne tudna olyan szép lenni, mint amilyet más lelke hozott létre?

Csak engedjék szóhoz jutni, s ha szól, hallgassanak reá. Isten Igéje a központban – olyan alapelv ez, melyből vaskövetkezetességgel következik a templom formája, elrendezése, a szószék helye, a gyülekezet helye stb., minden a legapróbb részletig.

Istentiszteleti rendtartás a Magyarországi Református Egyház számára

A templom

Az ötven férőhelyes, egyszerű hajléktól a 2–3000 ülőhelyes, tornyos vagy kupolás, impozáns műemlékekig, a román és gótikus stílustól napjaink beton- és acélszerkezeteig, templomaink gazdag változatosságot mutatnak mind nagyság, mind építészeti stílus tekintetében. A templomépítő gyülekezet lélekszáma és az építés vagy felújítás ideje és történelmi körülményei szerint alakult ki ez a sokféleség.

Az építés korára utaló és a tájjellegű sajátosságok mellett minden református templomra az a tudatos törekvés jellemző, hogy az *igehirdetés* és a *sákramentum egyaránt középponti helyet kapjon, az úrasztala és a szószék minden padból látható, a prédikáció pedig jól hallható legyen*. Ezt a célt szolgálja a szószék, az úrasztala és a padok megfelelő elhelyezése.

A kisebb (200–250 férőhelyes) templomok térbeosztása egyszerű. Az alaprajz téglalap, amelynek egyik *rövidebb* oldalánál van a bejárat, a vele szemközti fal közepén emelkedik a szószék, előtte az úrasztala, a padok a szószékekkel szemben vannak.

Nagyobb méretek esetén célszerűbb a következő beosztás: a téglalap alakú tér egyik *hosszabb* oldalának közepére kerül a szószék, előtte áll az úrasztala, vele szemben a hosszanti fallal párhuzamosan a padosok. (Az ezekben ülők szemből láthatják a szószéken álló lelkészt.) A többi pad a hosszanti falra merőlegesen, a templom közepe felé nézve helyezkedik el. Így a gyülekezet mintegy körülüli az úrasztalát.

Sok helyütt az *úrasztala* a környezetből kiemelve, korláttal vagy díszráccsal körülvett dobogón áll. A dobogó ne legyen 15–20 cm-nél magasabb, mert nehezíti a szent jegyek osztását, illetve átvételét. Ha az úrasztalát úgy készítik, hogy a lapja a földtől 90–95 cm magas legyen, nincs szükség dobogóra, és így nem indokolt a korlát alkalmazása sem.

A szószék harmonikusan illeszkedik a templom belméreteihez. Általában elegendő, hogy 5–10 lépcsőnyire emelkedik a padlószint fölé. (Alacsonyabb lelkészek számára magasító betét helyezhető a szószék padlójára. Ez a betét szilárdan álljon, és magasabb termetű vendéglelkész szolgálata alkalmával ne felejtse el kivenni!) A szószék fölötti korona nemcsak díszítőelem: hangterelő funkciója van. (A párkányzatára szerelt drapériák és rojtok a visszaverődő hangok jó részét elnyelhetik.)

Templomainkban helyi szokás szerint kialakult ülésrend volt, a gyülekezet tagjainak az egyházban viselt tisztsége, neme, kora, családi állapota, foglalkozása, társadalmi helyzete stb. szerint. Kívánatos, hogy e tekintetben a helyi gyakorlat érvényesüljön a továbbiakban is.

Az *orgona* és az énekkar legtöbb templomunkban a karzaton kap helyet. Ez az elhelyezés nem mindig célszerű. Szűk, alacsony karzatokon az orgona csak zsúfoltan fér el, a hosszú sípokát megtörve lehet elhelyezni, az énekkar hangja sem tud szabadon zengeni. Jó példák vannak viszont arra, hogy mind az organista, mind az énekkar jobban látja el a gyülekezeti éneklést elősegítő feladatát, ha a gyülekezet zömével egy szinten van a helyük.

A *harangok* a templomtorony felső szintjén vannak (néhol külön harangtorony vagy harangláb van). A hagyományos kézi harangozást lassan teljesen felváltja a gépi. A

templom épületgépészeti berendezéseivel kapcsolatban csak az alapvető kívánalmakat soroljuk itt fel. A *világítás* a napfényhez hasonló színösszetételű, egyenletes fényű legyen, és fényereje a padok magasságában adjon az olvasáshoz szükséges megvilágítást. A világítótestek illeszkedjenek a templom építészeti stílusához, legyenek esztétikusak. Modern, szép megoldás a rejtett világítás is. – *A fűtés* zajtalan és szagtalan legyen, ne keltsen kellemetlen belső légmozgásokat. – Kis légtérű templomoknál feltétlenül gondolnunk kell a ventilátoros *szellőztetésre*. Zajtalan, és a templom helyiségéből vezérelhető legyen.

A hangerősítő berendezés elemei (mikrofonok, hangszórók) ne legyenek feltűnőek, az úrasztalán is álljon mikrofon. Az erősítő ne legyen gerjedésre érzékeny, istentisztelet közben ne igényeljen szabályozást. A lelkész ügyeljen arra, hogy ne énekeljen hangosan a mikrofonba. Célzerű kikapcsolható mikrofon alkalmazása. – Ahol az orgonista nem látja közvetlenül a szószéket és az úrasztalát, ajánlatos zümmögő hangot vagy fényjelzést adó *jelzőberendezést* készíteni. Ez a Mózes-székből, a szószékről és az úrasztalától is működtethető legyen.

Az imaház rendeltetésére nézve nem különbözik a templomtól: úrasztala és esetleg szószék is van benne. Méreteiben kisebb a templomnál, mennyezete alacsonyabb (a lakóházhoz hasonló), tornya, karzata, orgonája, harangja általában nincs.

A gyülekezeti terem

Az ülőhelyek átrendezésével több célra használható helyiség. Bibliaórákon a székeket körben is elhelyezhetjük, szeretetvendégségeken terített asztalok mellé ülhet a gyülekezet. Sok helyen a téli hideg időszakban – ha a templom nem fűthető – az istentiszteleteket is a gyülekezeti teremben tartják. Ha rendszeresen istentisztelet céljára szolgál a terem és ha van elég hely, két-három lépcsőfoknyi magasságra emelt szószékről is gondoskodjunk. Ennek, valamint az úrasztalának az elhelyezésénél ugyanazt a funkcionális elvet tartsuk szem előtt, mint amelyre a templomnál utaltunk. Ha van harmónium, azt is a szószék és az úrasztala közelébe helyezzük. Úrvacsorai istentisztelet tartásakor ügyeljünk arra, hogy az úrasztala körül legyen elegendő térség, és a pad- és széksorok között elég hely a torlódás nélküli mozgásra.

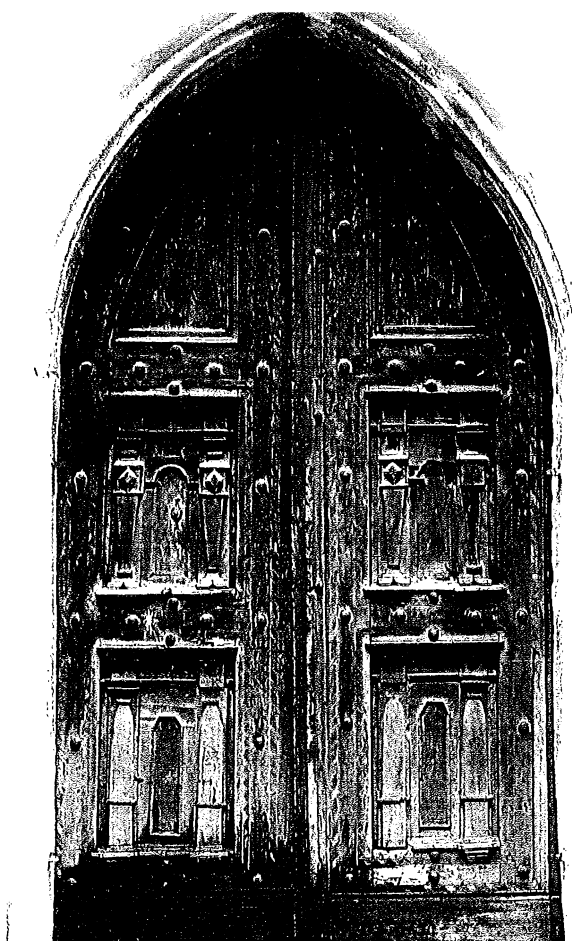
Irodalom

Istentiszteleti rendtartás a Magyarországi Református Egyház számára. Sajtó alá rendezték: Adorján József, Bolyki János, Tarr Kálmán, Bp. 1985, 51–53.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

A vistai református templom ajtója
a restaurálás előtt